

**แผนปฏิบัติการ
โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง
และพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง
ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555)**

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 สภาพพื้นที่เป้าหมาย	5
1.3 ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและความต้องการ	15
ส่วนที่ 2 นโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา และโครงการที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 แนวพระราชดำริ	23
2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10	23
2.3 นโยบายรัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. 2552-2554)	25
2.4 โครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน	27
ส่วนที่ 3 กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ	28
3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดแผนปฏิบัติการ	28
3.2 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการ	28
3.3 กระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการ	31
ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์พัฒนา แผนงาน และกิจกรรม	34
4.1 กรอบความคิด	34
4.2 เป้าหมายการพัฒนา	35
4.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด	35
4.4 ยุทธศาสตร์พัฒนา	38
4.5 แผนงาน และกิจกรรม	40
ส่วนที่ 5 การบริหารจัดการแผนปฏิบัติการ	43
5.1 การจัดกลุ่มเป้าหมายและช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงาน	43
5.2 แผนเร่งด่วน	43
5.3 กลไกการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ	44
5.4 การประสานงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน	44
5.5 ระยะเวลาดำเนินการ	47
5.6 หน่วยงานรับผิดชอบ	47
5.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 6 สรุปกรอบแผนปฏิบัติการและงบประมาณ	49
6.1 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกตามยุทธศาสตร์	49
6.2 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกตามหน่วยงาน	50
6.3 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกยุทธศาสตร์และแผนงาน	51
6.4 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกยุทธศาสตร์และหน่วยงาน	52
6.5 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ	54
ภาคผนวก	59
ภาคผนวกที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ ศศช. 180 แห่ง	60
ภาคผนวกที่ 2 พื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2553 -2555	61
ภาคผนวกที่ 3 ข้อมูลที่ตั้งและประชากรของพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ ศศช. 180 แห่ง	67
ภาคผนวกที่ 4 ข้อมูลพื้นฐานของ ศศช. บ้านหลัก 33 แห่ง	74

ส่วนที่ 1

บทนำ

การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) เป็นการดำเนินการตามมติคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2552 ที่ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของ “แผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง” โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อเนื่องด้านการถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ เร่งรัดการแก้ไขปัญหาความยากจนและการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมภายใต้ภารกิจที่รับผิดชอบ และมอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้ทิศทางการดังกล่าว และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแปลงแผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง โดยการบูรณาการแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายต่อไป

1.1 หลักการและเหตุผล

1) พื้นที่สูงในประเทศไทยครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 67.22 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 53 ของพื้นที่ 20 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน แพร่ น่าน ลำปาง ตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก เลย สุโขทัย กำแพงเพชร กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี พื้นที่ตั้งชุมชนบนที่สูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ประมาณร้อยละ 88 ของหมู่บ้าน ในเชิงสังคมประชากรบนพื้นที่สูงประกอบด้วย ชาวเขาเผ่าต่างๆ 15 เผ่า มีจำนวนประชากร 1,203,149 คน อาศัยกระจัดกระจายอยู่ในหมู่บ้านทั้งหมด 4,192 หมู่บ้าน ใน 20 จังหวัด โดยส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในจังหวัดภาคเหนือ 12 จังหวัด จำนวน 1,056,077 คน หรือร้อยละ 87.87 ของประชากรชาวเขาทั่วประเทศ โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีชาวเขามากที่สุด จำนวน 322,709 คน (ร้อยละ 26.82) รองลงมา คือ จังหวัดเชียงราย จำนวน 221,196 คน (ร้อยละ 18.38) และจังหวัดตาก จำนวน 145,079 คน (ร้อยละ 12.06) ชาวเขาเหล่านี้เดิมทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น และมีสภาพยากจน

2) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโครงการหลวง เมื่อปี พ.ศ. 2512 เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา ลดการปลูกฝิ่นและฟื้นฟูรักษาป่าต้นน้ำลำธาร ให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ เป็นผลดีแก่ทั้งชาวไทยภูเขาบนพื้นที่สูงและประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ตามเป้าหมายของโครงการหลวงที่ว่า ช่วยชาวเขา ชาวเราและชาวโลก ปัจจุบันมูลนิธิโครงการหลวงมีสถานีวิจัย 4 แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 38 แห่ง ในพื้นที่หมู่บ้านชาวเขา 358 กลุ่มบ้าน ซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่สูงของ 5 จังหวัดภาคเหนือ มีประชากรที่ได้รับประโยชน์ 28,825 ครัวเรือนจำนวน 142,616 คน

โดยในปี พ.ศ. 2548 เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 68,500 บาทต่อครัวเรือน สำหรับการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง มีกิจกรรมที่สำคัญ คือ

งานวิจัย มุ่งวิจัยเพื่อหาชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ วิธีการปฏิบัติรักษาการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูปผลผลิต ตลอดจนงานวิจัยด้านสภาพสังคม ตลอดจนงานวิจัยเพื่อการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันได้คัดเลือกชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสม เพื่อถ่ายทอดสู่ชาวเขานำไปปลูกสำหรับการบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้ รวม 225 ชนิด จำนวน 386 พันธุ์

งานพัฒนา มุ่งการส่งเสริมและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา และการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่ที่โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินงาน โดยเน้นการถ่ายทอดความรู้จากงานวิจัย ที่เหมาะสมต่อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร โดยมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อกำหนดพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตร รวมทั้งที่อยู่อาศัย ตลอดจนมีการจัดหาสินเชื่อผ่านธนาคาร ธกส. และการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนด้านต่างๆ ปัจจุบันผลผลิตจากเกษตรกรในโครงการหลวงได้รับรองมาตรฐานในระบบการเพาะปลูกที่ดี (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และมาตรฐาน EUREPGAP

การตลาด ให้การสนับสนุนเกษตรกรเพื่อให้มีช่องทางจำหน่ายผลผลิตสู่ตลาดมูลนิธิโครงการหลวง โดยได้ดำเนินการด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิต การขนส่ง และการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของเกษตรกร ภายใต้เครื่องหมายการค้า “ตราโครงการหลวง” และ “ตราดอยคำ”

3) สำหรับการดำเนินงานของรัฐในอดีตที่ผ่านมา ได้เข้าไปดำเนินการในลักษณะการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในฐานะเป็นชนกลุ่มน้อยที่เป็นรัฐก้นชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นของชาวเขา ต่อมา มีการจัดตั้งโครงการพิเศษที่ได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ ปัจจุบันได้ปรับเข้าสู่ระบบการปฏิบัติงานปกติของภาครัฐที่รับผิดชอบ โดยหน่วยงานระดับจังหวัดและอำเภอ ทำให้การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขา ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีความยากจนอาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารยากแก่การเข้าถึง การประกอบอาชีพมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและป่าต้นน้ำลำธารลดความสำคัญลง ในขณะที่ความสำคัญยังคงอยู่และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

4) จากการดำเนินงานทั้งการค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงของโครงการหลวง ซึ่งเป็นที่ยอมรับถึงความสำเร็จทั้งจากในและต่างประเทศนั้น โดยโครงการหลวงได้สะสมองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยและบทเรียนจากการปฏิบัติในการทำงานบนพื้นที่สูงของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน จึงถือได้ว่าเป็นแหล่งขององค์ความรู้ และบทเรียนที่เกิดจากผลการปฏิบัติงานจริงที่สำคัญต่อการพัฒนาบนพื้นที่สูงของประเทศไทยและของโลก ดังนั้นสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จึงน้อมนำองค์ความรู้และบทเรียนของโครงการหลวง ซึ่งเกิดจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใน

การพัฒนาพื้นที่สูงไปขยายผลสู่ชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้จากฐานองค์ความรู้จากโครงการหลวงและนำไปสู่การปฏิบัติ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนบนพื้นที่สูง ทั้งในด้านอาชีพ ระบบนิเวศ และการส่งเสริมด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาชุมชน ในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า การจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้บนพื้นที่สูงกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) พ.ศ. 2550 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) จึงร่วมกับสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการสนับสนุนของมูลนิธิโครงการหลวง และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดำเนินโครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” หรือ ศศช. ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 180 แห่ง จากจำนวนทั้งหมด 753 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงสู่ชุมชนบนพื้นที่สูง โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู ศศช. และชุมชน โดยมีเป้าหมายดำเนินงานในพื้นที่ 12 จังหวัด 26 อำเภอ 58 ตำบล 180 กลุ่มบ้าน ครอบคลุมประชากรพื้นที่สูงจำนวน 8,811 ครัวเรือน 47,776 คน การดำเนินงานของโครงการเน้นการพัฒนา ศูนย์ ศศช. ให้มีความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร/ครู ศศช. เกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการหลวง ทักษะในการผลิตสื่อ พัฒนาระบบการบริหารจัดการ เช่น ระบบการจัดการความรู้ ระบบการนิเทศ ระบบการติดตาม รวมทั้งการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ของโครงการหลวง ตลอดจนการจัดประชุม สัมมนา และการอบรมที่สำคัญเพื่อเอื้อต่อการบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

ชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) การนำองค์ความรู้โครงการหลวงไปถ่ายทอดผ่านกระบวนการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อผลักดันกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง อาทิเช่น ปลูกผักปลอดสารพิษบริโภคในชุมชน 106 ชุมชน จัดทำปุ๋ยน้ำชีวภาพในชุมชน 61 กลุ่ม จัดกลุ่มอาชีพต่างๆ ทั้งในและนอกภาคเกษตรรวม 66 กลุ่ม และจัดตั้งและบริหารกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน 26 กลุ่ม รวมทั้งจัดทำฝายชะลอน้ำ รวม 382 ฝาย และปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำจำนวน 254,800 ต้น

(2) ประชากรบนพื้นที่สูงมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อสามารถนำความรู้ใหม่ๆ ไปปรับใช้ในวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยในปี 2551 มีเกษตรกรผู้ได้รับบริการประมาณ 31,872 คน

(3) ก่อเกิดฐานองค์ความรู้ของชุมชนที่มีชีวิต เป็นรูปธรรมโดยการบริหารจัดการของชุมชนเอง โดยมีครู ศศช. เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน ตลอดจนเกิดความร่วมมืออย่างดีจากเครือข่ายต่างๆ ในระดับชุมชนรวมพลังกันเพื่อขับเคลื่อนชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนต่อไป

จากผลการดำเนินงานโครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน เป็นการวางรากฐานและเตรียมความพร้อมในขับเคลื่อนการจัดการความรู้ การพัฒนาระบบบริหารจัดการ การผลิตสื่อเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการหลวง ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร อย่างไรก็ตามเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้สามารถนำไปแปลงสู่การปฏิบัติได้อย่างต่อเนื่องและแสดงผลอย่างมีประสิทธิภาพได้ นั้น จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรท้องถิ่น เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับชุมชน

6) ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้จากโครงการหลวง และเกิดการนำไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ ศศช. ทั้ง 180 แห่ง โดยการเรียนรู้จากโครงการดังกล่าว สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ตามบริบทของชุมชน ภายใต้ทิศทางการเรียนรู้และการพัฒนาที่ยืนยมนรากฐานที่เป็นจุดแข็งและศักยภาพของชุมชน จึงควรมีการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรท้องถิ่นในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานทั้งด้านของการเรียนรู้จากโครงการหลวงไปสู่ชุมชนอย่างเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดทิศทางการบูรณาการการพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่สามารถใช้ทรัพยากรของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และปัญหา ตลอดจนเตรียมความพร้อมให้ชุมชนเพื่อให้สามารถใช้ความรู้จากโครงการหลวงเป็นฐานในการพัฒนาตนเอง เกิดการพึ่งพาตนเองได้ และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างเหมาะสม

1.2 สภาพพื้นที่เป้าหมาย

1) พื้นที่ตั้งของ ศศช. 180 แห่ง

ชุมชนของ ศศช. 180 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่สูง ส่วนใหญ่ในพื้นที่ตามแนวชายแดนและถิ่นทุรกันดาร กระจายอยู่ในพื้นที่ 53 ตำบล 23 อำเภอ และ 8 จังหวัด จำนวน 7,902 ครัวเรือนและมีประชากรเป้าหมาย 39,971 คน

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของ ศศช. 180 แห่ง จำแนกตามเขตการปกครอง

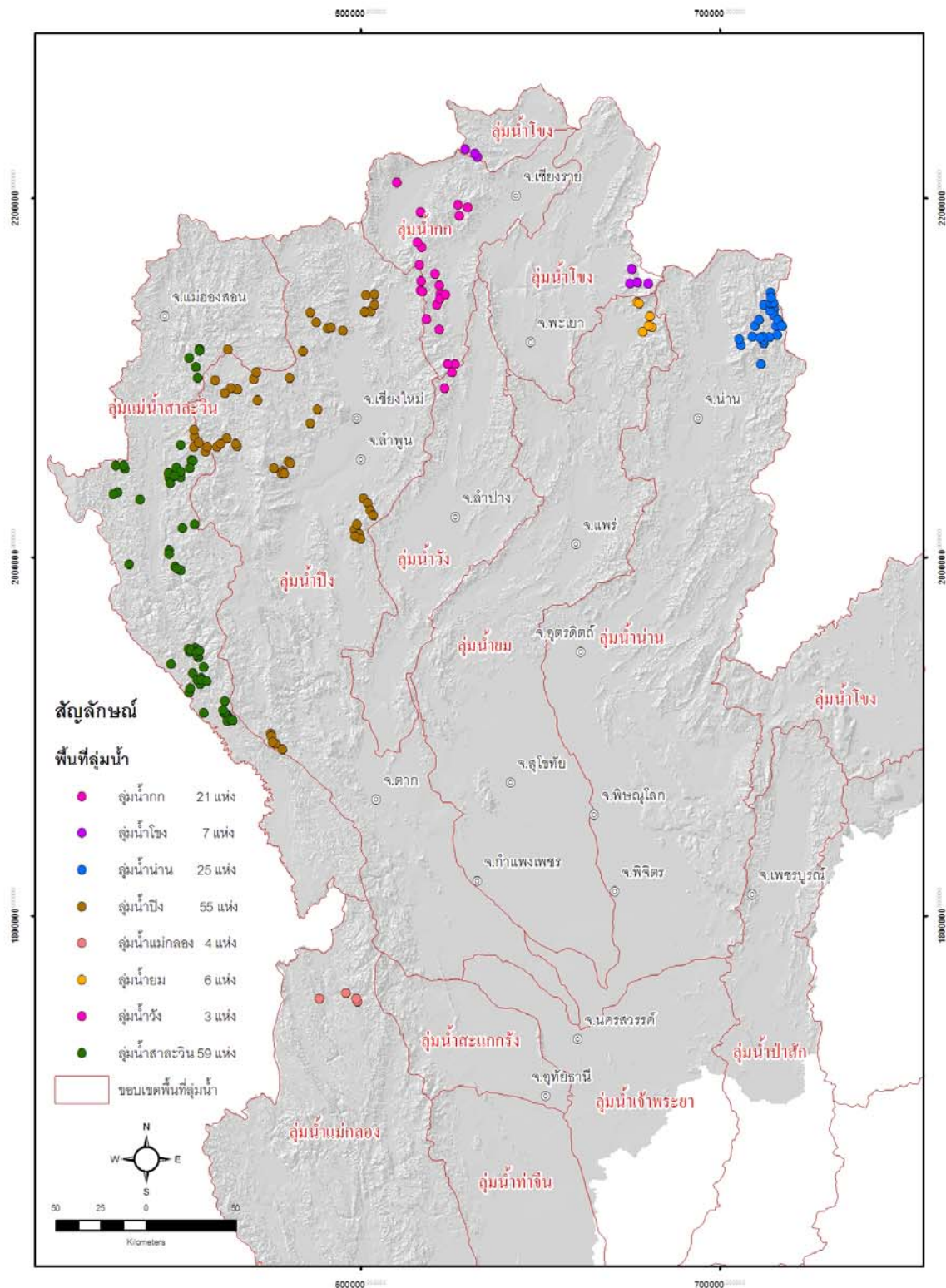
	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ชุมชน ศศช.	ครัวเรือน	ประชากร (คน)
1	เชียงราย	3	9	21	1,339	7,098
2	เชียงใหม่	7	17	51	2,102	11,505
3	น่าน	3	5	25	1,163	6,236
4	พะเยา	2	2	10	251	1,639
5	แม่ฮ่องสอน	3	10	30	841	3,757
6	ลำปาง	1	2	3	122	474
7	ลำพูน	1	2	10	856	3,298
8	ตาก	3	6	30	1,228	5,964
รวม 8 จังหวัด		23 อำเภอ	53 ตำบล	180 แห่ง	7,902	39,971

หมายเหตุ : พื้นที่ ศศช. ที่รับการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้จากโครงการ รวม 8 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี

จำนวนชุมชนของศศช. 180 แห่ง ส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ลำพูนและตาก มี 55 แห่ง จำนวน 2,759 ครัวเรือน 13,778 คน รองลงมา ได้แก่ ลุ่มน้ำสาละวิน ตั้งอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและตาก มี 59 หย่อมบ้าน จำนวน 1,977 ครัวเรือน 9,364 คน ส่วนลุ่มน้ำวัง ตั้งอยู่ในจังหวัดลำปาง มีจำนวนชุมชน ศศช. น้อยที่สุด มี 3 แห่ง จำนวน 122 ครัวเรือน 474 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ที่ตั้งของพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ ศศช. 180 แห่ง จำแนกตามลุ่มน้ำและความสูง

ลำดับ	ลุ่มน้ำ	ระดับความสูงของพื้นที่ตั้ง			จำนวน ศศช.	ครัวเรือน(รวม)	ประชากร (รวม)
		น้อยกว่า 700 เมตร	700- 1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร			
1	ลุ่มน้ำกก (เชียงราย เชียงใหม่)	6	9	6	21	1,326	6,816
2	ลุ่มน้ำโขง (เชียงราย พะเยา)	0	4	3	7	280	1,747
3	ลุ่มน้ำห่าน (น่าน)	1	5	19	25	1,163	6,236
4	ลุ่มน้ำปิง (เชียงใหม่ ลำพูน ตาก)	21	19	15	55	2,759	13,778
5	ลุ่มน้ำแม่กลอง (ตาก)	0	4	0	4	137	690
6	ลุ่มน้ำยม (พะเยา)	1	5	0	6	138	866
7	ลุ่มน้ำวัง (ลำปาง)	1	1	1	3	122	474
8	ลุ่มน้ำสาละวิน (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก)	17	30	12	59	1,977	9,364
รวม	8 ลุ่มน้ำ	47 แห่ง	77 แห่ง	56 แห่ง	180 แห่ง	7,902 ครัวเรือน	39,971 คน

แผนที่ แสดงที่ตั้งพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ (ศสช.) 180 แห่ง แยกตามพื้นที่ลุ่มน้ำ

2) สภาพภูมิสังคมของชุมชน

2.1) จำแนกพื้นที่ตามระดับความสูง

ชุมชน ศศช. 180 แห่ง ประชากรในพื้นที่เป้าหมายนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเรียงความสำคัญจากกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดไปหาน้อย ได้ดังนี้ กะเหรี่ยง ลัวะ ลาหู่ (มูเซอ) ม้ง (แม้ว) อาข่า (อีเกอ) ลีซู (ลีซอ) เมี่ยน (เย้า) ปะหรง ไทยใหญ่ และจีนฮ่อ การประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีการทำรับจ้างและเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง พืชหลักที่ปลูก คือ ข้าว ข้าวไร่ ข้าวโพด ไม้ผล พืชผัก พืชไร่ ชา กาแฟ มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ เมื่อพิจารณาตามระดับความสูงพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มบ้านอยู่ในเขตความสูงระดับปานกลาง (700 – 1,000 เมตร) มากที่สุด จำนวน 77 กลุ่มบ้าน รองลงมาคือในระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 700 เมตร) มีจำนวน 47 กลุ่มบ้าน และระดับความสูงค่อนข้างมาก (สูงเกิน 1,000 เมตร) มีจำนวน 56 กลุ่มบ้าน ตามลำดับ โดยแต่ละกลุ่มพื้นที่มีความแตกต่างกันในเชิงสภาพภูมิสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มพื้นที่ที่มีระดับความสูงค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 700 เมตร)

พื้นที่ในกลุ่มนี้ มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณเชิงเขาและไหล่เขา มีพื้นที่ราบอยู่ระหว่างหุบเขา มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลต่ำกว่า 700 เมตร บางส่วนเป็นเนินเตี้ยๆ มีสภาพอากาศค่อนข้างร้อนและจะแห้งแล้งกว่าพื้นที่อื่นๆ สภาพพื้นที่ป่าไม้หลายแห่งเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และมีพื้นที่โล่งเตียนมาก เกษตรกรในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และมีกลุ่มอื่นๆ ที่ตั้งถิ่นฐานบนความสูงระดับนี้อยู่บ้างเล็กน้อย เช่น ไทยใหญ่ คนเมือง และลาหู่ (มูเซอ) ซึ่งโดยรวมแล้วมีวิถีชีวิตที่ทำการเกษตรเพื่อยังชีพหรือไว้บริโภคเองในครัวเรือน เช่น ข้าว ข้าวไร่ พืชผัก ผักสวนครัว จะมีการปลูกพืชเพื่อการค้าอยู่บ้าง เช่น ข้าวโพด พริก รวมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร เป็นต้น

ชุมชน ศศช. เป้าหมายในเขตระดับความสูงค่อนข้างต่ำนี้ มีจำนวนทั้งหมด 47 แห่ง และส่วนใหญ่อยู่ในลุ่มน้ำปิง (จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และตาก รวมทั้งหมด 21 แห่ง) และลุ่มน้ำสาละวิน (จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก รวมทั้งหมด 17 แห่ง) ประชากรรวมในพื้นที่ระดับความสูงนี้ทุกลุ่มน้ำมีจำนวน 2,595 ครัวเรือน 12,664 คน เป็นประชากรในลุ่มน้ำปิงมากที่สุด คือจำนวน 1,308 ครัวเรือน 6,174 คน อันดับรองลงมา คือ ลุ่มน้ำกก มีประชากรจำนวน 639 ครัวเรือน 3,372 คน และลุ่มน้ำสาละวิน 569 ครัวเรือน 2,780 คน

กลุ่มพื้นที่ที่มีระดับความสูงปานกลาง (700 – 1,000 เมตร)

เป็นพื้นที่ภูเขาหรือหุบเขาสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 700 - 1,000 เมตร มีความสูงชัน พื้นที่เพาะปลูกเป็นที่ราบระหว่างเขาตามแนวลำห้วยหรือพื้นที่ตามไหล่เขา บางแห่งมีพื้นที่ลอนลาดเป็นคลื่น ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีความเป็นกรดเล็กน้อย ปริมาณฝนเฉลี่ยน้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร/ปี และมักขาดน้ำในฤดูแล้ง มีการปลูกไร่หมุนเวียนค่อนข้างมาก เกษตรกรในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และมีกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า (อีเกอ) ลาหู่ (มูเซอ) ม้ง (แม้ว) เมี่ยน (เย้า) ตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมเป็นลำดับรองๆ ลงมา ประชากรในเขตพื้นที่ความสูงระดับนี้ส่วนใหญ่เน้นการปลูกพืช

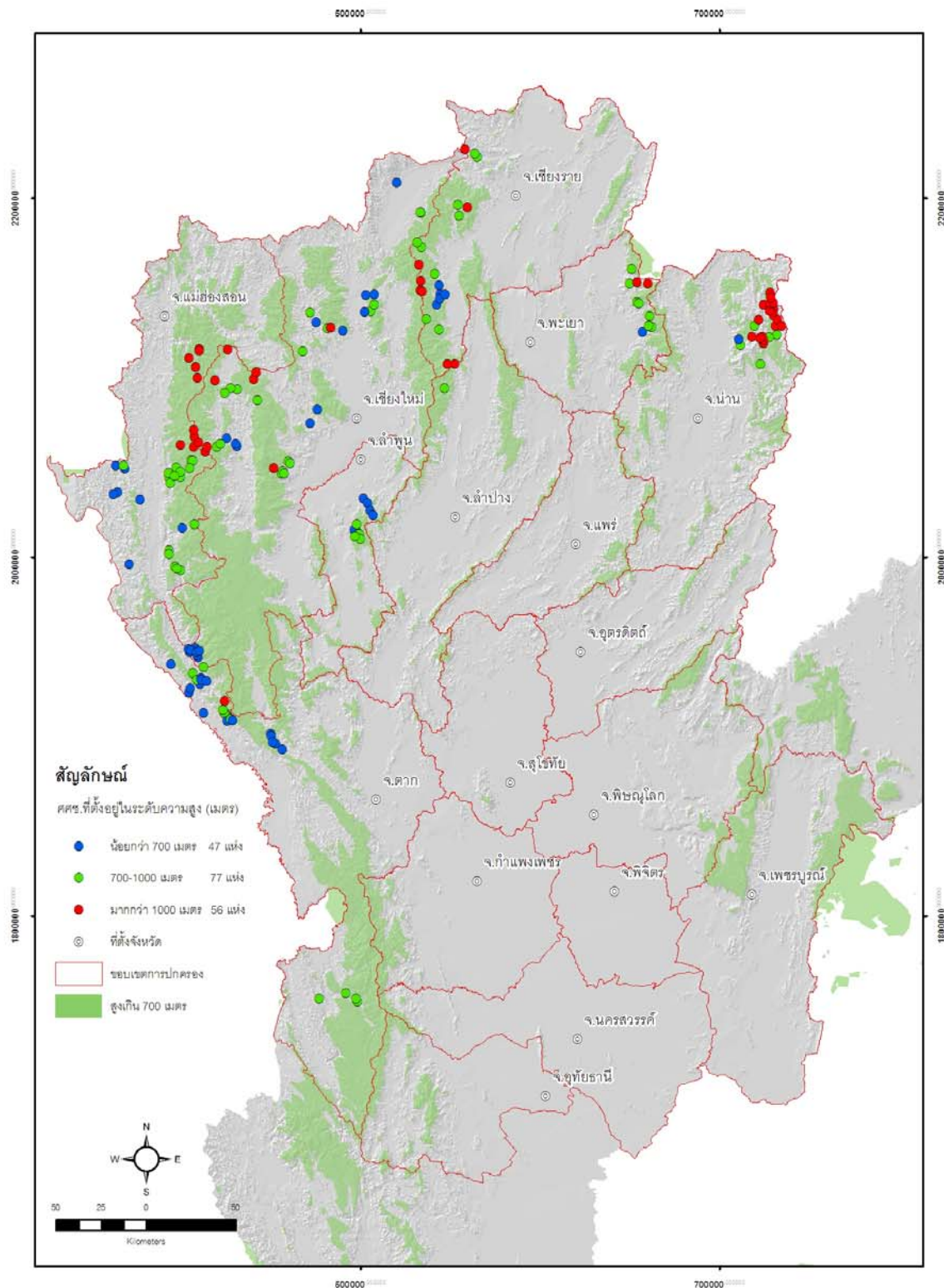
เพื่อยังชีพไว้บริโภค เช่น ข้าว ข้าวไร่ แต่พบว่ามีปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการค้าด้วยเช่นกัน เช่น ไม้ผล กาแฟ ชา รวมทั้งมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ สุกร ไก่ ซึ่งเป็นทั้งการเลี้ยงเพื่อบริโภคและเป็นรายได้

ชุมชน ศศช. เป้าหมายในเขตระดับความสูงปานกลาง นี้มีจำนวนทั้งหมด 77 แห่ง และส่วนใหญ่อยู่ในลุ่มน้ำสาละวิน (จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก รวมทั้งหมด 30 แห่ง) และลุ่มน้ำปิง (จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และตาก รวมทั้งหมด 19 แห่ง) ประชากรรวมในพื้นที่ระดับความสูงนี้ทุกลุ่มน้ำ มีจำนวน 3,196 ครัวเรือน 15,926 คน เป็นประชากรในลุ่มน้ำสาละวินมากที่สุด คือจำนวน 1,056 ครัวเรือน 4,722 คน อันดับรองลงมา คือ ลุ่มน้ำปิง มีประชากรจำนวน 971 ครัวเรือน 4,827 คน

กลุ่มพื้นที่ที่มีระดับความสูงค่อนข้างมาก (สูงเกิน 1,000 เมตร)

ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาหรือหุบเขาสลับซับซ้อน มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล เกิน 1,000 เมตร มีความชันสูง ล้อมรอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่บางแห่งเป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (Slope Complex) พื้นที่เพาะปลูกเป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขาตามแนวลำห้วยหรือพื้นที่ตามไหล่เขา บางแห่งมีพื้นที่ลอนลาดเป็นคลื่น ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีความเป็นกรดเล็กน้อย มีปริมาณฝนเฉลี่ยปีละประมาณ 1,500 มิลลิเมตร และมีอากาศหนาวเย็น โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส เป็นพื้นที่ที่มีการลักลอบปลูกฝิ่นเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มูเซอ) อาข่า (อีก้อ) ม้ง (แม้ว) ลัวะ และกะเหรี่ยงในอัตราที่ใกล้เคียงกัน ด้านการเกษตรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบยังชีพ มีการปลูกข้าวไร่ พืชผักและเลี้ยงสัตว์ ทั้งเพื่อบริโภคเองในครัวเรือนและขายเป็นรายได้ ส่วนพืชเศรษฐกิจนั้นเดิมมีการปลูกฝิ่นในเขตพื้นที่สูงระดับนี้กันมาก แต่ในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมความรู้เรื่องโทษของฝิ่น ประชากรก็หันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทนฝิ่น เช่น ไม้ผล ชา กาแฟ เป็นต้น

ชุมชน ศศช. เป้าหมายในเขตระดับความสูงค่อนข้างมากนี้ มีจำนวนทั้งหมด 56 แห่ง และส่วนใหญ่อยู่ในลุ่มน้ำน่าน (จังหวัดน่าน รวมทั้งหมด 19 แห่ง) และลุ่มน้ำปิง (จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และตาก รวมทั้งหมด 15 แห่ง) ประชากรรวมในพื้นที่ระดับความสูงนี้ทุกลุ่มน้ำมีจำนวน 2,076 ครัวเรือน 11,263 คน เป็นประชากรในลุ่มน้ำน่านมากที่สุด คือจำนวน 907 ครัวเรือน 4,813 คน อันดับรองลงมา คือ ลุ่มน้ำปิง มีประชากรจำนวน 480 ครัวเรือน 2,777 คน

แผนที่ แสดงที่ตั้งพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ (ศสช.) 180 แห่ง แยกตามความสูงจากระดับทะเลปานกลาง

2.2) จำแนกพื้นที่ตามลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำกก

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำกกมีจำนวน 21 แห่ง จากพื้นที่ 8 ตำบล 3 อำเภอ 2 จังหวัด (เชียงราย และเชียงใหม่) ประชากรรวม 1,326 ครัวเรือน 6,816 คน ส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ลาหู่ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง (9 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์มีความลาดชันปานกลาง มีการพังทลายอยู่ในระดับเล็กน้อย สภาพดินส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 48,733 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 1,833 ไร่ (ร้อยละ 3.76) และเนื้อที่ทำการเกษตร 42,060 ไร่ (ร้อยละ 86.31) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 2,017 ไร่ (ร้อยละ 4.80) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 40,043 ไร่ (ร้อยละ 95.20) ซึ่งมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นยังปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์ แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคมมีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 12 – 50 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำสาละวิน

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำสาละวินมีจำนวน 59 แห่ง จากพื้นที่ 13 ตำบล 5 อำเภอ 3 จังหวัด (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก) ประชากรรวม 1,977 ครัวเรือน 9,364 คน ชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มกะเหรี่ยง สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง (30 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลาง มีการพังทลายอยู่ในระดับเล็กน้อย สภาพดินส่วนใหญ่ ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 53,841 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 965 ไร่ (ร้อยละ 1.79) และเนื้อที่ทำการเกษตร 52,768 ไร่ (ร้อยละ 98.01) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 1,932 ไร่ (ร้อยละ 3.66) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 50,836 ไร่ (ร้อยละ 96.34) ซึ่งการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นยังปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพเสริม คือ รับจ้างและหาของป่าขาย แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 15 – 120 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำยม

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำยมมีจำนวน 6 แห่งจากพื้นที่ 1 ตำบล 1 อำเภอ 1 จังหวัด (พะเยา) ประชากรรวม 138 ครัวเรือน 866 คน ชชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เมี่ยน ไทลื้อ สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลางถึงใช้ได้ดี การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูงปานกลาง (5 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลางถึงมาก ไม่มีการพังทลายของหน้าดิน สภาพดินส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 5,976 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 228 ไร่ (ร้อยละ 3.82) และเนื้อที่ทำการเกษตร 5,748 ไร่ (ร้อยละ 96.18) และในจำนวนเนื้อที่ทางการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 2,312 ไร่ (ร้อยละ 40.22) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 3,436 ไร่ (ร้อยละ 59.78) ซึ่งการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นยังปลูกพืชไร่ ผัก และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 40-60 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำแม่กลอง

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำแม่กลองมีจำนวน 4 แห่งจากพื้นที่ 2 ตำบล 1 อำเภอ 1 จังหวัด (ตาก) ประชากรรวม 137 ครัวเรือน 690 คน ชชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลางถึงใช้ได้ดี การตั้งถิ่นฐานอยู่ในระดับความสูงปานกลางทุกชุมชน พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขต ป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลางถึงมาก ไม่มีการพังทลายของหน้าดิน สภาพดินส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นยังปลูกพืชไร่ ผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 30 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำน่าน

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำน่านมีจำนวน 25 หย่อมบ้าน จากพื้นที่ 5 ตำบล 3 อำเภอ 1 จังหวัด (น่าน) ประชากรรวม 1,163 ครัวเรือน 6,236 คน ชชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลางถึงใช้ได้ดี การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

(19 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันมาก ไม่มีการพังทลายของหน้าดิน สภาพดินส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 41,986 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 1,106 ไร่ (ร้อยละ 2.63) และเนื้อที่ทำการเกษตร 40,920 ไร่ (ร้อยละ 97.46) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบเพียง 130 ไร่ (ร้อยละ 0.32) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 40,790 ไร่ (ร้อยละ 99.68) ซึ่งการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นยังปลูกพืชไร่ ผัก และเลี้ยงสัตว์ มีอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 15-65 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำโขง

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำโขงมีจำนวน 7 หย่อมบ้าน จากพื้นที่ 2 ตำบล 2 อำเภอ 2 จังหวัด (พะเยา และเชียงราย) ประชากรรวม 280 ครัวเรือน 1,747 คน ชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อาข่า เมี่ยน และกะเหรี่ยง และประชากรสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง การตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง (4 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลาง ถึงมาก มีการพังทลายของหน้าดินเล็กน้อย สภาพดินส่วนใหญ่ไม่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 6,915 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 455 ไร่ (ร้อยละ 6.58) และเนื้อที่ทำการเกษตร 6,460 ไร่ (ร้อยละ 93.42) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 106 ไร่ (ร้อยละ 1.64) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 6,354 ไร่ (ร้อยละ 98.36) ซึ่งการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นมีการปลูกพืชไร่และเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลัก มีอาชีพเสริม คือ รับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 20 - 66 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำปิง

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำปิงมีจำนวน 55 แห่ง จากพื้นที่ 18 ตำบล 7 อำเภอ 3 จังหวัด (เชียงใหม่ ลำพูนและตาก) ประชากรรวม 2,759 ครัวเรือน 13,778 คน ชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ลีซู อาข่า ม้ง และประชากรสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลางถึงดี ระดับความสูงของการตั้งถิ่นฐานอยู่ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (21 แห่ง) และ

ระดับปานกลาง (19 แห่ง) และระดับค่อนข้างสูง (15 แห่ง) พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลางถึงมาก มีการพังทลายของหน้าดินเล็กน้อย สภาพดินส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 68,355 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 3,395 ไร่ (ร้อยละ 4.97) และเนื้อที่ทำการเกษตร 64,830 ไร่ (ร้อยละ 94.84) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 10,160 ไร่ (ร้อยละ 15.67) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 54,670 ไร่ (ร้อยละ 84.33)

ด้านการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นมีการปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลัก ในห้วยอมบ้านที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ปลูกกาแฟ มีอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 18-130 กิโลเมตร

ลุ่มน้ำวัง

ชุมชน ศศช. ในลุ่มน้ำวังมีจำนวน 3 แห่ง จากพื้นที่ 2 ตำบล 1 อำเภอ 1 จังหวัด (ลำปาง) ประชากรรวม 122 ครัวเรือน 474 คน ชชาติพันธุ์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงลาหู่ และประชากรสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับปานกลาง การตั้งถิ่นฐานอยู่ในระดับสูงค่อนข้างต่ำ 1 แห่ง ความสูงปานกลาง 1 แห่ง และระดับค่อนข้างสูง 1 แห่ง พื้นที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ มีความลาดชันปานกลางถึงมาก มีการพังทลายของหน้าดินเล็กน้อย สภาพดินส่วนใหญ่เหมาะสมต่อการทำเกษตร

ด้านที่ดินเพื่อประโยชน์ใช้สอยมีทั้งหมดประมาณ 2,013 ไร่ แบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 90 ไร่ (ร้อยละ 4.47) และเนื้อที่ทำการเกษตร 1,825 ไร่ (ร้อยละ 90.66) และในจำนวนเนื้อที่ทำการเกษตรทั้งหมดเป็นการผลิตในพื้นที่ราบ 440 ไร่ (ร้อยละ 24.11) และเป็นพื้นที่ลาดชัน 1,385 ไร่ (ร้อยละ 75.89)

ด้านการผลิตมีการปลูกข้าวไว้บริโภคเองในครัวเรือน แต่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี นอกจากนั้นมีการปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ที่มีระดับความสูงมาก ปลูกกาแฟ มัคคาเดียเมีย มีอาชีพเสริมคือรับจ้างทั่วไป แต่อัตรารายได้โดยรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ และเกือบทุกชุมชนมีสถานะหนี้สิน

ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน พลังงานไฟฟ้าส่วนใหญ่ เป็นไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่มีศูนย์การเรียนรู้ ศศช. การคมนาคม มีถนนลูกรังที่รถยนต์สามารถแล่นผ่านได้ ระยะทางห่างจากตัวอำเภอประมาณ 45-50 กิโลเมตร

1.3 ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาและความต้องการ

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ

1) ด้านการประกอบอาชีพภาคการเกษตร

ลักษณะการประกอบอาชีพของชุมชนห้วยอมบ้านเครือข่ายการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะทำการเกษตรแบบยังชีพ ซึ่งผลผลิตต่ำ (ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 210 – 378 กิโลกรัมต่อไร่) แต่บางแห่งผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค และมีบางพื้นที่สามารถผลิตอาหารได้และส่งผลผลิตจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือน ซึ่งมักมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรโดยขาดความรู้ที่ถูกต้อง พื้นที่การเกษตรส่วนมากพึ่งพาน้ำฝน และใช้แรงงานคนเป็นหลัก

1.1) การทำนา มีการทำนาปลูกข้าวเป็นพืชอาหารหลัก ส่วนใหญ่เป็นการปลูกข้าวไร่ เพราะพื้นที่มีสภาพลาดชัน พันธุ์ข้าวที่ใช้มักจะใช้พันธุ์ท้องถิ่นที่ปลูกสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และจากการสำรวจพบว่า สภาพปัญหาผลผลิตข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปีถึงร้อยละ 61 จากพื้นที่เป้าหมายทั้งหมด เพราะผลผลิตตกต่ำเฉลี่ยประมาณ 210-378 กิโลกรัมต่อไร่ และเนื้อที่เพาะปลูกมีขนาดเล็กเฉลี่ย 5-10 ไร่ต่อครัวเรือน นอกจากนี้ชุมชนหลายแห่งปลูกข้าวไร่ไปพร้อมกับการปลูกพืชไร่หรือพืชผักสวนครัวอื่นๆ เช่น พริก พัก มะเขือ โดยปลูกเคล้าเมล็ดพันธุ์และหวานไปพร้อมๆ กัน เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จก็จะเหลือพืชไร่หรือผักสวนครัวที่เป็นพืชอาหารสำหรับบริโภคได้ต่อไป

1.2) การปลูกพืช มีการปลูกพืชชนิดต่างๆ ทั้งเพื่อบริโภคเองในครัวเรือน และเพื่อขาย โดยขาดการปฏิบัติรักษาที่ดีและมีผลผลิตต่ำ ชนิดของพืชจะแตกต่างกันไปตามสภาพบริบทพื้นที่และชุมชน เช่น ความต้องการของตลาด ระดับความสูง รูปแบบวิถีชีวิต และกลุ่มชาติพันธุ์ โดยรวมแล้วพืชรายได้ส่วนใหญ่ที่นิยมปลูกกันแทบจะทุกพื้นที่ คือ ข้าวโพด และปลูกพืชอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ชนิดพืชสำคัญที่ปลูกในพื้นที่เป้าหมาย จำแนกตามลุ่มน้ำและระดับความสูง

ลุ่มน้ำ	ระดับความสูง		
	น้อยกว่า 700 เมตร	700-1,000 เมตร	สูงกว่า 1,000 เมตร
1. ลุ่มน้ำกก	ข้าวโพด ถั่วแดง พริก งา ลิ้นจี่	ข้าวโพด ถั่วแดง งา ขิง ลิ้นจี่ กาแฟ บัวย	ผักกาด มะเขือเทศ กาแฟ บัวย พลัม ท้อ เชอรี่
2. ลุ่มน้ำโขง	-	ข้าวโพด พืชผัก ลิ้นจี่ บัวย	ข้าวโพด ขิง พืชผัก ดอกไม้ กาแฟ บัวย เชอรี่
3. ลุ่มน้ำน่าน	ข้าวโพด	ข้าวโพด พริก พืชผัก ลิ้นจี่	ข้าวโพด ผักกาด ขิง ผือก กาแฟ ลิ้นจี่
4. ลุ่มน้ำปิง	กระเทียม ถั่วแดง ข้าวโพด ลำไย มะม่วง	ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วแดง พริก มะเขือเทศ ลิ้นจี่	ข้าวโพด ผักกาด ถั่วลิสง ดอกไม้ กะหล่ำปลี กาแฟ ลิ้นจี่
5. ลุ่มน้ำแม่กลอง	-	ข้าวโพด พริก ผักกาด ถั่ว	-
6. ลุ่มน้ำยม	ข้าวโพด	ข้าวโพด ขิง ลิ้นจี่	-
7. ลุ่มน้ำวัง	พืชผัก	ผักกาด มะเขือเทศ กาแฟ ลิ้นจี่	พริก ผักกาด
8. ลุ่มน้ำสาละวิน	พริก แตงกวา ผักกาด งา ถั่วเหลือง พักทอง ข้าวโพด	ถั่วเหลือง กะหล่ำปลี พริก พักทอง ข้าวโพด แตงกวา	ข้าวโพด ผักกาด พักทอง พริก แตงกวา

1.3) การเลี้ยงสัตว์ ในแต่ละพื้นที่มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ หมู และปลา สำหรับสัตว์ใหญ่ประเภท วัว ควาย จะมีประมาณร้อยละ 50 ซึ่งสัตว์เหล่านี้เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน เป็นแรงงาน และเพื่อประกอบพิธีกรรม การเลี้ยงสัตว์ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อย ขาดการดูแลสุขภาพสัตว์ ทำให้สัตว์ไม่สมบูรณ์ไม่แข็งแรง ผลผลิตต่ำ เกิดโรคระบาดเสมอๆ แต่ก็เป็นเลี้ยงที่ไม่มีต้นทุนมาก

ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นปลานิล และจากการสำรวจพบปัญหาหลายประการ เช่น บ่อเลี้ยงขนาดเล็กๆ มีสภาพทรุดโทรม ปล่อยทิ้งร้าง ขาดการดูแลรักษา ขาดระบบการจัดการที่ต่อเนื่อง รวมทั้งในช่วงฤดูหนาวปลาจะเจริญเติบโตช้า

2) ด้านการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร

การประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรที่สำคัญ คือ การหาของป่า การรับจ้างทั่วไป ทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมืองเพื่อมาเป็นแรงงานรับจ้างในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม อาชีพนอกภาคการเกษตรอีกประเภทหนึ่ง คือ การผลิตงานหัตถกรรมจำหน่าย ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีงานหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง แต่ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะมีคุณภาพต่ำ ขาดความรู้เรื่องการออกแบบลวดลายและคุณสมบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทำให้เมื่อผลิตงานออกมาแล้วแต่ขายไม่ได้ หรือถูกกดราคา

1.3.2 ด้านปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐาน

1) การคมนาคม

จากการสำรวจ พบว่า ถนนเข้าสู่ชุมชน ศศช. เกือบทั้งหมดมีลักษณะเป็นลูกรัง และจากจำนวนชุมชน ศศช. เป้าหมาย 180 แห่ง มีชุมชนที่รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ตลอดปี 128 แห่ง (ร้อยละ 71.11) เป็นพื้นที่รถยนต์เข้าถึงได้เฉพาะฤดูแล้ง 47 แห่ง (ร้อยละ 26.11) ชุมชนร้อยละ 47 จะมีปัญหาการชำรุดของถนนระหว่างหมู่บ้านในช่วงฤดูฝนจะมีปัญหาการชำรุดของถนนเกิดขึ้น จนทำให้การเดินทางไม่สะดวก โดยเฉพาะการขนส่งผลผลิตการเกษตร และมีชุมชนที่ต้องใช้การเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์หรือการเดินเท้าเท่านั้น 5 แห่ง (ร้อยละ 2.77)

2) ไฟฟ้า

จากข้อมูลการสำรวจ พื้นที่ส่วนใหญ่จะใช้ระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 128 แห่ง (ร้อยละ 71.11) มีชุมชนที่ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่งเพียง 51 แห่ง (ร้อยละ 28.33) และพบว่า มีชุมชน ศศช. ที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ 1 แห่ง นอกจากนั้นยังพบว่า แผงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์มีประสิทธิภาพลดน้อยลง เพราะขาดการดูแลรักษาที่ถูกวิธี รวมทั้งบางพื้นที่แบตเตอรี่เสื่อมคุณภาพและไม่มีการเปลี่ยนหรือซ่อมบำรุง

3) โทรศัพท

ชุมชน ศศช. เป้าหมาย 180 แห่ง เป็นพื้นที่ที่มีระบบโทรศัพท์แบบสายเพียง 5 แห่ง เท่านั้น (ร้อยละ 2.77) และเป็นพื้นที่ที่สามารถรับสัญญาณโทรศัพท์มือถือได้ 15 แห่ง (ร้อยละ 8.33) นอกจากนั้นไม่สามารถรับสัญญาณมือถือได้เลย 160 แห่ง (ร้อยละ 88.90)

1.3.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ภาพรวมด้านพื้นที่ตั้งของ ศศช. 180 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ชุมชนตั้งอยู่ในที่ป่าสงวนและ ป่าอนุรักษ์ ซึ่งไม่มีสิทธิถือครองโดยสภาพพื้นที่ มีระดับความลาดชันปานกลางถึงมาก โดยแบ่งการใช้ประโยชน์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ใช้เป็นพื้นที่ปลูกสร้างบ้านเรือนร้อยละ 3.54 และเป็นพื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 94.20 ของเนื้อที่ถือครองทั้งหมด

สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินของพื้นที่การเกษตรพบว่า เป็นดินที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์ ดีร้อยละ 24.67 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพดีอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือ ดินเสื่อมสภาพ ร้อยละ 75.33 โดยมีการพังทลายของดินในระดับความรุนแรงเล็กน้อยร้อยละ 44.85 ระดับความรุนแรงปานกลางร้อยละ 5.15 ระดับความรุนแรงมาร้อยละ 3.68 และเป็นพื้นที่ที่ไม่มีการ พังทลายของดินร้อยละ 46.32

2) ทรัพยากรน้ำ

จากการสำรวจพบว่า การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชนบนพื้นที่สูง ส่วนใหญ่ จะใช้น้ำจากแหล่งน้ำหรือที่มีต้นน้ำที่ไหลมาจากพื้นที่ป่าในพื้นที่ของชุมชนนั้นๆ ชุมชนส่วนมากไม่มีถัง เก็บน้ำที่มีมาตรฐาน และไม่มีเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค ด้านปริมาณน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค มีความเพียงพอร้อยละ 56.20 และไม่เพียงพอร้อยละ 43.80 จากพื้นที่ชุมชนเป้าหมายทั้งหมด แต่มีบาง หมู่บ้านมีการสร้างระบบประปาภูเขาและต่อท่อส่งน้ำไปสู่แต่ละครัวเรือน เพื่อนำน้ำไปใช้อุปโภคและ บริโภค ซึ่งมักพบเป็นหาเรื่องน้ำสกปรก มีสิ่งเจือปน และมีตะกอนหินปูน

ส่วนน้ำเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่จะใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ลำห้วย น้ำตก หรือน้ำฝน เช่นเดียวกัน แต่จะมีปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 56.67 ของ พื้นที่ชุมชนทั้งหมด

3) ทรัพยากรป่าไม้

พื้นที่ชุมชน ศศช. 180 แห่งเป้าหมายนั้นตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยาน แห่งชาติและเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์จากป่าเสื่อมโทรมและมักพบปัญหา เรื่องการตัดไม้ทำลายป่าอยู่บ้าง เพราะชาวบ้านต่างให้เหตุผลในเรื่องการตัดไม้ เพื่อการทำไร่หมุนเวียน ของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการ

กำหนดขอบเขตที่ชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์ได้กับขอบเขตที่เป็นป่าอนุรักษ์หวงห้าม โดยการจัดทำการตกลงกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อป้องกันการบุกรุกขยายพื้นที่ในอนาคต

4) สภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชน

จากการสำรวจ สภาพแวดล้อมของชุมชนจะพบปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากมูลสัตว์ที่มีการเลี้ยงปล่อย ซึ่งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม เช่น ส่งผลต่อความสะอาดของแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค ก่อให้เกิดโรคระบาดได้ง่าย

1.3.4 รายได้และรายจ่ายในครัวเรือน

1) รายได้ในครัวเรือน ประกอบด้วย

- รายได้ในภาคการเกษตร

รายได้ในภาคการเกษตรที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ได้รับประมาณ 10,000-20,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แหล่งรายได้ส่วนใหญ่จะมาจากพืชเศรษฐกิจที่ปลูก เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก กระหล่ำ ผักกาด พืชผักต่างๆ และจากการเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู วัว และควาย

- รายได้นอกภาคการเกษตร

รายได้นอกภาคการเกษตรของครัวเรือนส่วนใหญ่ได้รับประมาณ 5,000-10,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แหล่งรายได้ส่วนใหญ่จะเป็นการรับจ้างแรงงานในภาคการเกษตร การลงมารับจ้างทั่วไปในเมือง การเก็บของป่าขาย และการขายงานหัตถกรรม

2) รายจ่ายในครัวเรือน ประกอบด้วย

- รายจ่ายในภาคการเกษตร

รายจ่ายในภาคการเกษตรของครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีประมาณ 10,000-20,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี วัตถุประสงค์ของการจ่ายส่วนใหญ่จะเป็น ค่าแรง ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าเมล็ดพันธุ์

- รายจ่ายนอกภาคการเกษตร

รายจ่ายนอกภาคการเกษตรของครัวเรือนส่วนใหญ่มีประมาณ 10,000-30,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี วัตถุประสงค์ของการจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ไปในเรื่องของการซื้ออาหาร และเครื่องบริโภคอุปโภคในครัวเรือนเป็นหลัก รองลงมาเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและการศึกษาของบุตรหลาน

ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าครัวเรือนกลุ่มเครือข่ายของศูนย์ ศชช. มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่ารายจ่าย เป็นเหตุให้เกิดภาระหนี้สิน จึงจำเป็นต้องมีการกู้ยืม

1.3.5 แหล่งทุนเพื่อการกู้ยืม

ด้านการกู้ยืม ชาวบ้านส่วนใหญ่มีแหล่งทุนเพื่อการกู้ยืมทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมส่วนใหญ่เพื่อการประกอบอาชีพด้านการเกษตร รองลงมาจึงเป็นเรื่องของการบริโภคอุปโภค ซึ่งแหล่งทุนหลักๆ ดังกล่าวประกอบด้วย

1) กองทุนหมู่บ้าน การใช้ประโยชน์จากกองทุนส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ในการจัดซื้อวัสดุ และสุกรมาเลี้ยง ซื้อปัจจัยการผลิต เช่น ยาฆ่าแมลง เมล็ดพันธุ์ และค่าแรง

2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จากการสำรวจมีชาวบ้านที่สามารถกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ได้ไม่ถึงร้อยละ 10 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด เนื่องจากชาวบ้านไม่มีหลักทรัพย์สำหรับการค้ำประกัน นอกจากนั้นยังพบว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าสามารถขอกู้ได้ หรือไม่ทราบวิธีการขอกู้โดยใช้การรวมกลุ่มแทนการใช้หลักทรัพย์

3) พ่อค้า นายทุน โดยจะเป็นพ่อค้ามาปล่อยกู้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งปล่อยกู้ในลักษณะของการนำปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยา และใช้คืนโดยการต้องขายผลผลิตให้กับพ่อค้ารายนั้นในราคาที่ไม่สอดคล้องกับตลาดส่วนใหญ่

4) ญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน เป็นแหล่งทุนที่เกษตรกรบนพื้นที่สูงกู้มากที่สุด เพราะลักษณะการพึ่งพา ช่วยเหลือกันในครอบครัวและชุมชน ไม่มีดอกเบี้ย หรือมีดอกเบี้ยต่ำ นอกจากนั้นในบางชุมชนยังมีแหล่งเงินกู้อื่นๆ อีก เช่น กองทุนแก้ไขความยากจน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน เป็นต้น

ปัญหาของการกู้ยืม จากการสำรวจพบว่า แหล่งทุนของรัฐที่ชาวบ้านกู้ได้ง่าย ส่วนใหญ่จะเป็นกองทุนหมู่บ้าน และกองทุนแก้ไขความยากจน (กขคจ.) ซึ่งพบปัญหาของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ไม่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ส่วนใหญ่หมู่บ้านหลักมักจะได้รับการพิจารณาก่อนหมู่บ้านบริวาร สำหรับระยะเวลาการกู้สั้นภายใน 1 ปี พบว่าบางครั้งเป็นการกู้ยืมเพื่อใช้ในกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลายาวในการก่อให้เกิดรายได้ เช่น การกู้มาเลี้ยงวัวซึ่งต้องใช้ระยะเวลา 2-3 ปี จึงจะเกิดรายได้มาใช้คืน ทำให้ชาวบ้านผู้กู้ต้องไปยืมจากแหล่งอื่นมาใช้คืน จึงเกิดเป็นภาวะการสะสมหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

1.3.6 ด้านสังคม

จำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมาย มีจำนวน 7,902 ครัวเรือน ประชากร 39,971 คน โดยที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงถึงร้อยละ 49.48 รองลงมา คือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มูเซอ) ร้อยละ 19.57 และกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ ร้อยละ 15.60 นอกจากนั้นยังมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ กระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เช่น อาข่า ลีซู เมี่ยน ม้ง เป็นต้น

ตารางที่ 4 ประชากรจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์หลัก

ชาติพันธุ์	จำนวน		ร้อยละ
	ครัวเรือน	ประชากร	
1. กะเหรี่ยง	4,170	19,776	49.48
2. ลาหู่(มูเซอ)	1,642	7,822	19.57
3. ลัวะ	1,163	6,236	15.60
4. อาข่า (อีก้อ)	364	2,160	5.40
5. ลีซอ (ลีซู)	258	1,880	4.70
6. เมี่ยน (เย้า)	204	1,286	3.22
7. ม้ง	101	811	2.03
รวมทั้งหมด	7,902	39,971	100.00

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจของ ศศช. ปี 2550

ด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทย

จากข้อมูลรายงานการใช้ภาษาไทยปี พ.ศ. 2550 ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ สำนักการบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่เป้าหมาย ส่วนใหญ่สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ถึงร้อยละ 34.69 รองลงมา คือ สามารถฟัง พูดภาษาไทยได้ แต่อ่านเขียนไม่ได้ร้อยละ 32.30 ผู้ที่ฟัง พูด และอ่านได้ แต่เขียนไม่ได้ ร้อยละ 12.40 ส่วนผู้ที่ไม่สามารถฟัง พูด หรือ สื่อสารภาษาไทยได้เลยมีจำนวนร้อยละ 20.56

ด้านการศึกษา

จากรายงานการสำรวจข้อมูลประชากรบนพื้นที่สูงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 พบว่ามีประชากรในพื้นที่เป้าหมายที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 34.97 โดยแสดงรายละเอียดในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำได้ ดังนี้

ตารางที่ 5 ร้อยละของประชากรในพื้นที่เป้าหมายที่มีอายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่ได้เรียนหนังสือ

ลำดับ	กลุ่มน้ำ	ร้อยละของประชากรที่อายุมากกว่า 15 ปี แต่ไม่ได้เรียนหนังสือ
1	ลุ่มน้ำกก	43.35
2	ลุ่มน้ำโขง	26.24
3	ลุ่มน้ำน่าน	32.25
4	ลุ่มน้ำปิง	37.78
5	ลุ่มน้ำแม่กลอง	32.42
6	ลุ่มน้ำยม	26.34
7	ลุ่มน้ำวัง	15.16
8	ลุ่มน้ำสาละวิน	36.55

สำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาทั้งหมด ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา รองลงมา เป็นระดับมัธยมต้น และมัธยมปลาย ซึ่งแสดงรายละเอียดได้ ดังนี้

ตารางที่ 6 ร้อยละการศึกษาสูงสุดของประชากรในพื้นที่เป้าหมาย

ลำดับ	กลุ่มน้ำ	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย/ ปวช.	สูงกว่ามัธยมปลาย (ปวส. ระดับปริญญา)
1	ลุ่มน้ำกก	75.24	16.27	6.72	1.77
2	ลุ่มน้ำโขง	59.40	26.07	11.02	3.50
3	ลุ่มน้ำน่าน	66.15	14.34	19.30	0.21
4	ลุ่มน้ำปิง	67.20	20.30	10.28	2.22
5	ลุ่มน้ำแม่กลอง	80.43	13.15	4.89	1.53
6	ลุ่มน้ำยม	55.16	32.45	11.21	1.18
7	ลุ่มน้ำวัง	65.64	14.26	15.12	4.98
8	ลุ่มน้ำสาละวิน	79.29	14.51	5.60	0.60

ด้านการรวมกลุ่มในชุมชน

เกือบทุกกลุ่มบ้านมีการรวมกลุ่มของประชากรโดยมีการจัดตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ทั้งทางด้านการประกอบอาชีพ การเรียนรู้ การดำรงชีวิต และพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน กลุ่มจัดตั้งดังกล่าว ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์เพื่อการเกษตร สหกรณ์ร้านค้า ธนาคารข้าว กลุ่มส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น

1.3.7 สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

1) ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

- (1) ส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบยังชีพ ซึ่งผลผลิตต่ำ (ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 210 – 378 กิโลกรัมต่อไร่) บางแห่งผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค และมีบางพื้นที่สามารถผลิตอาหารได้และส่งผลผลิตจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือน ซึ่งมักมีการใช้สารเคมีในการเกษตร โดยขาดความรู้ที่ถูกต้อง
- (2) ขาดการดูแลสุขภาพสัตว์ ทำให้สัตว์ไม่สมบูรณ์ไม่แข็งแรง ผลผลิตต่ำ เกิดโรคระบาดเสมอ
- (3) สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีความสมบูรณ์ปานกลาง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือดินเสื่อมสภาพ ร้อยละ 75.33
- (4) งานหัตถกรรมมีคุณภาพต่ำ ขาดความรู้เรื่องการออกแบบลวดลายให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- (5) ชุมชนร้อยละ 47 มีปัญหาการขรุขระของถนนระหว่างหมู่บ้านในช่วงฤดูฝน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจนทำให้การเดินทางไม่สะดวก
- (6) ส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และมีปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งถึงร้อยละ 56.67 ของพื้นที่ชุมชนทั้งหมด
- (7) ปัญหาเรื่องการตัดไม้ทำลายป่า เพราะชาวบ้านต่างให้เหตุผลในเรื่องการตัดไม้เพื่อการทำไร่หมุนเวียนของตนเอง

2) ความต้องการของชุมชน

- (1) การเสริมความรู้และการสนับสนุนของรัฐในการเพิ่มผลผลิตการปลูกพืชเดิมและการดูแลสุขภาพของสัตว์เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้เสริมแก่ครัวเรือน
- (2) ฟื้นฟูและการถ่ายทอดงานหัตถกรรมจากภูมิปัญญาดั้งเดิมเพื่อการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนและสร้างรายได้
- (3) การเสริมความรู้และการสนับสนุนของรัฐในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง เป็นต้น
- (4) การสนับสนุนในการรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพ การตลาดผลผลิต รวมทั้งการอบรมทรัพยากรในลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนด้านการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (5) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค รวมทั้งการซ่อมแซม บำรุงรักษาระบบประปาภูเขา การปรับปรุงถนนเชื่อมต่อระหว่างชุมชนให้สามารถใช้ได้ตลอดปีเพื่อประโยชน์ในการขนส่งผลผลิตในการเดินทาง และการมีกระแสไฟฟ้าใช้ในครัวเรือนหรืออย่างน้อยมีกระแสไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ให้ครบทุกหลังคาเรือน
- (6) การฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและการจัดการกล้าไม้ในการปลูกไม้ใช้สอยของชุมชนและความชัดเจนด้านเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่การเกษตร

ส่วนที่ 2

นโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา และโครงการที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวพระราชดำริ

กระแสพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2517 ณ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ความว่า

“เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้น มีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขา เพื่อจะส่งเสริม และสนับสนุนให้ชาวเขามีความอยู่ดีมีสุขขึ้น สามารถที่จะเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นรายได้กับเขาเอง

ที่มีโครงการนี้จุดประสงค์อย่างหนึ่งก็คือ มนุษยธรรม หมายถึง ให้อำนาจในถิ่นทุรกันดารสามารถที่จะมีความรู้และพียงตัว มีความเจริญได้ อีกอย่างหนึ่งก็ว่าเป็นเรื่องช่วยในทางที่ทุกคนเห็นควรจะช่วย เพราะเป็นปัญหาใหญ่ คือ ปัญหาเสียดิน ถ้าสามารถช่วยชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์บ้างเขาจะเลิกปลูกยาเสพติดคือ ฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับปราบปรามการปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้ก็จะเป็นผลอย่างหนึ่ง

ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือ ชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ทำการเพาะปลูกโดยวิธีที่จะทำให้บ้านเมืองของเราสู่หายนะได้ โดยที่ต่างป่าและปลูกโดยวิธีไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเรารุกลุยไปช่วยเขา ก็เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความดีความอยู่ดีกินดีและปลอดภัยได้อีกทั่วประเทศ เพราะถ้าสามารถทำโครงการนี้ได้สำเร็จ ให้ชาวเขาอยู่เย็นเป็นสุขเป็นแหล่งสามารถที่จะมีความอยู่ดีกินดีพอสมควร และสนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่าไม้ รักษาดิน ให้เป็นประโยชน์ต่อไปประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก”

การจัดทำแผนปฏิบัติการได้นำกรอบของแผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ที่เน้นการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2517 ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้างต้น โดยมีการบูรณาการแนวคิดมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2552-2554 ที่มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องจาก ทั้ง 2 แผนที่สำคัญภายใต้บริบทพื้นที่สูง ดังนี้

2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงนี้ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่เน้นการสร้าง “ความสมดุลและภูมิคุ้มกัน” ให้เกิดขึ้นกับ คน สังคม ระบบเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ของประเทศ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยการพัฒนาอีตหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอประมาณ” เพื่อสร้างความสมดุลในการพัฒนาบนพื้นฐานความพอดี ระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกและขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนที่ใช้ “ความรู้” ในการพัฒนาต่างๆ ทุกภาคส่วนสำนึกใน “คุณธรรม” และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” และกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ให้มีความสำคัญกับผลประโยชน์และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน บูรณาการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางและยึดหลัก “ภูมิสังคม” ความแตกต่างของความหลากหลายของธรรมชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมนั้นๆ พร้อมทั้งยึดหลัก “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ในกระบวนการพัฒนาและตัดสินใจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องไว้ 3 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวกับคนและทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดย

1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน

1.1) การปลูกฝังทัศนคติและการเรียนรู้ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนร่วม และการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2) มุ่งส่งเสริมการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

2) พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1) ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา

2.2) ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ ให้เอื้ออำนวยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดย

1) การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง

1.1) การจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างครบวงจร โดยจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนและพัฒนาชุมชนที่ยึดหลักการพึ่งพาตนเอง ด้วยศักยภาพทรัพยากร ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

1.2) การเสริมสร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้และการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ก่อให้เกิดการเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน

2.1) สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มรูปแบบต่างๆ

2.2) สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการที่มีโอกาสทางการตลาดสูง

3) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน

3.1) สร้างความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2) สนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับการผลิตเพื่อการยังชีพของชุมชนอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการกำหนดขอบเขตที่ดินโดยการทำข้อตกลงกับท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนามูลฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดย

1) การรักษาทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ

1.1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร รวมทั้งถ่ายทอดยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรร่วมกับความรู้สมัยใหม่ เชื่อมโยงการจัดการทรัพยากรกับการผลิตของชุมชน

1.2) พัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ในการฟื้นฟูสภาพป่าให้เกิดความอุดมสมบูรณ์และคงความหลากหลายทางชีวภาพ และ การบริหารจัดการน้ำโดยพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการใช้ประโยชน์ การจัดหาหน้าเสาตอเพื่อการอุปโภค บริโภคให้เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักของแหล่งน้ำ

1.3) ฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยรณรงค์สนับสนุนให้เกษตรกรใช้วิธีเพาะปลูกที่เหมาะสม กำหนดมาตรการการลดใช้สารเคมีการเกษตร การทำการเกษตรอย่างยั่งยืนเพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตรกรรม

2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนเพื่อลดการใช้สารเคมีในภาคเกษตร โดยส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสะอาดในภาคเกษตร และพัฒนาถ่ายทอดเทคนิคและความรู้ด้านเกษตรยั่งยืน

3) การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 นโยบายรัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 – 2554

รัฐบาลได้กำหนดแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ภายใต้แผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ. 2552–2554) เพื่อให้มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ และขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้

โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงนี้ จะมีความเชื่อมโยงกับแผนบริหารราชการแผ่นดินใน 3 นโยบายที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

1) นโยบายการศึกษา

1.1) ปรับบทบาททางการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

1.2) เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานในการบูรณาการ รวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชน

2) นโยบายสวัสดิการสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

แก้ไขปัญหาความยากจน โดยการจัดหาที่ดินทำกินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ เช่น การปลูกป่า สร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและแหล่งเงินทุนอื่นๆ ในระดับชุมชน ให้มีกลไกที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและให้ชุมชนสามารถตัดสินใจและนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้

2.3.2 นโยบายเศรษฐกิจ

1) สร้างความมั่นคงด้านอาหาร โดยส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวพระราชดำริ ขยายกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการอาหารกลางวัน และธนาคารโคกระบือตามแนวพระราชดำริ และสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อลดการใช้สารเคมีและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางด้านอาหาร

2) เร่งรัดการจัดหาแหล่งน้ำให้ทั่วถึงและเพียงพอ พื้นฟูคุณภาพดิน และพัฒนาภาคเกษตรให้มีความเข้มแข็งด้วยองค์ความรู้จากนวัตกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านระบบการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภาคเกษตรและสังคมไทย

2.3.3 นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) คัดครองและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่มีความสำคัญเชิงระบบนิเวศ เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารบนฐานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2) สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน และภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมบริหาร

จัดการ รวมทั้งสนองโครงการพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกโครงการอย่างจริงจัง

2.4 โครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

พ.ศ. 2550 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้มีการลงนามความร่วมมือระหว่างสถาบันกับมูลนิธิโครงการหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ครอบคลุมพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ 180 หย่อมบ้าน ด้วยการนำองค์ความรู้ของโครงการหลวงส่งผ่านเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนโดยใช้ครู ศศช. เป็นผู้ถ่ายทอด โดยมีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อศึกษารวบรวมและสังเคราะห์องค์ความรู้จากโครงการหลวงและนำไปขยายผลส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนบนพื้นที่สูงให้เกิดการเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติให้เกิดความยั่งยืน

(2) เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง

(3) เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ และจัดการความรู้ของชุมชนบนพื้นที่สูง

ทั้งนี้เพื่อยกระดับคนบนพื้นที่สูงเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเครือข่ายการเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีองค์ความรู้จากโครงการหลวง ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนสรุปผลดำเนินการได้ ดังนี้

สำหรับพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ 4 ปี ระหว่างปีงบประมาณ 2550 – 2553 ปฏิบัติงานใน 13 จังหวัด 27 อำเภอ 57 ตำบล 180 แห่ง ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน เชียงราย พะเยา ลำพูน ตาก พะเยาโลก เพชรบูรณ์ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และกาญจนบุรี โดยใช้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ครู ศศช.) เป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนการสอนให้กับชุมชน และใช้อาคารสถานที่ของศูนย์การเรียนรู้ดังกล่าวเป็นอาคารเรียนรู้ โดยในปี 2550 ดำเนินงานใน 44 แห่ง ปี 2551 ดำเนินงานใน 54 แห่ง และปี 2552 ดำเนินงานใน 82 แห่ง

ส่วนที่ 3

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ

3.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการ

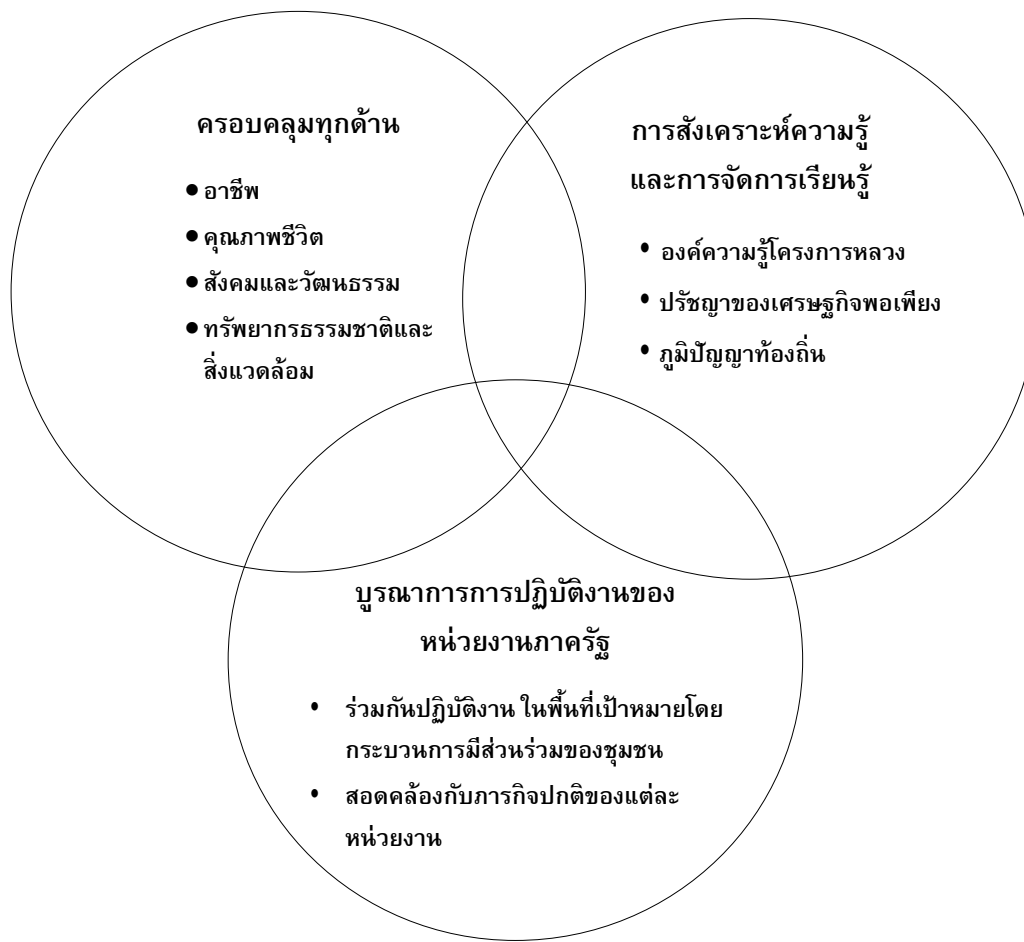
- 1) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการองค์ความรู้จากโครงการหลวงและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ชุมชนสามารถนำไปใช้จริงตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
- 2) เพื่อสนับสนุนชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเอง ด้วยศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยมีเครือข่ายการจัดการความรู้และการเรียนรู้ เป็นกลไกในการขับเคลื่อน
- 3) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเชิงบูรณาการ ในการใช้ทรัพยากรของรัฐและองค์กรท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.2 กรอบแนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการ

3.2.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการของแผนปฏิบัติการเป็นการนำหลักการแผนทิศทาง (Indicative plan) มาใช้เป็นกรอบสำหรับนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

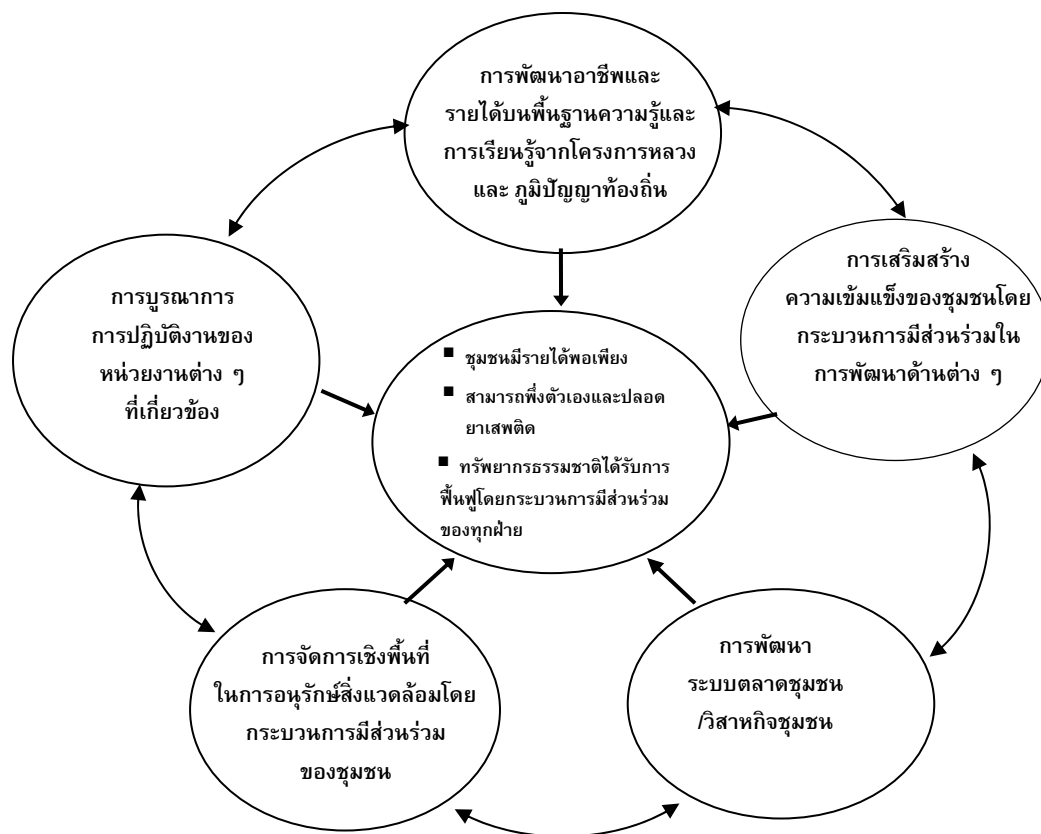
- 1) เป็นแผนบูรณาการความรู้ ทั้งที่เป็นองค์ความรู้โครงการหลวง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผลการศึกษาวิจัยจากสถาบันการศึกษาต่างๆ
- 2) เป็นแผนที่ครอบคลุมประเด็นที่จะต้องพัฒนาในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านคุณภาพชีวิต
- 3) เป็นแผนบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ โดยพิจารณาจากภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 3.1 ลักษณะของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

3.2.2 แนวคิดการจัดทำแผนปฏิบัติการ

(1) แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง อาศัยหลักการของแผนที่ทางที่นำกรอบแนวคิดการดำเนินงานตามแนวทางของโครงการหลวง ในการพัฒนาพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและการดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง ประกอบด้วย การพัฒนาอาชีพและรายได้บนพื้นฐานความรู้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการสนับสนุนการเรียนรู้จากโครงการหลวง การพัฒนาระบบตลาดชุมชน/วิสาหกิจชุมชน การจัดการเชิงพื้นที่ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ลักษณะการดำเนินงานโครงการขยายผลโครงการหลวง

(2) ความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้น **หลักการมีเหตุมีผล** คือ การประกอบอาชีพที่อยู่บนฐานความรู้ **หลักความพอประมาณ** คือ การสร้างความมั่นคงของอาหาร และการผลิตเพื่อให้มีรายได้พอเพียงและการพึ่งตนเอง และ**หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดี** คือ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคต่าง ๆ เพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา

(3) ดำเนินการในลักษณะเป็นกลุ่มเครือข่ายของศูนย์ ศชช. โดยแต่ละกลุ่มมี ศชช. บ้านหลัก เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และศูนย์กลางการพัฒนา ในการเชื่อมโยงและขยายผลไปยังศชช. กลุ่มบ้านบริวารในพื้นที่ใกล้เคียงต่อไป

(4) มีรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการบูรณาการให้สามารถใช้ทรัพยากรของรัฐได้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและตามความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดด้านบุคลากรและแบ่งช่วงเวลาของแผนเป็นระยะๆ ตามความเร่งด่วนของกิจกรรม รวมทั้งมีการเตรียมการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

3.3 กระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นการนำหลักการของแผนที่ทางมาแปลงสู่การปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนการทำงานประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนการขออนุมัติแผน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไปโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนที่ทาง ประกอบด้วย

1) การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1.1) การรวบรวมข้อมูล

จัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยการเข้าไปสำรวจในพื้นที่ทุกหมู่บ้านของ ศศช.ทั้ง 180 แห่ง และสอบถามจากผู้นำชุมชนในลักษณะการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) แต่ไม่มีการสอบถามเป็นรายครัวเรือน สำหรับแบบสอบถามแต่ละหย่อมบ้าน ประกอบด้วยข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งก่อสร้างและปัจจัยพื้นฐาน และความต้องการของชุมชน และรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากแหล่งต่างๆ

1.2) การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบความแนบเนียนของข้อมูล (Consistency) ทั้งที่เป็นข้อมูลที่จัดเก็บเอง ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ หรือข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไต่จากการเก็บข้อมูลภาคสนามและข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศ ที่แสดงถึงสภาพข้อเท็จจริงและปัญหาของแต่ละหย่อมบ้าน

ในการนี้มีข้อจำกัดของการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะเป็นทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ที่แสดงค่าเป็นค่าเดียว เช่น มีเนื้อที่เฉลี่ย 15 ไร่ และเป็นช่วง (Interval) เช่น รายได้เฉลี่ยประมาณ 10,000 – 20,000 บาทต่อครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งคำถามจะเป็นภาพรวมทั้งหย่อมบ้าน มิใช่สอบถามเป็นรายครัวเรือน

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตัวเลข (Non spatial data) โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย เช่น การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) เท่านั้น อย่างไรก็ตามได้มีการนำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) มาร่วมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) โดยนำชั้นข้อมูล (Layer) ตำแหน่งที่ตั้งหย่อมบ้าน ชั้นข้อมูลลุ่มน้ำ ชั้นข้อมูลเส้นแบ่งการปกครองรวม 3 ชั้นข้อมูล มาซ้อนทับ (Overlay) เพื่อให้ได้แผนที่แสดงที่ตั้งหย่อมบ้านตามลุ่มน้ำต่างๆ

1.3) การรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังแนวความคิดของแผนทิศทาง และโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และการเชื่อมโยงและการประสานโครงการหรือกิจกรรมในการ พัฒนาพื้นที่สูงของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(1) การจัดสัมมนาในระดับอำเภอ จำนวน 8 ครั้ง ในพื้นที่ 6 จังหวัด 11 อำเภอ เพื่อหน่วยงานในระดับพื้นที่ได้เสนอแนะ ปรับปรุงแผนทิศทางให้เหมาะสม สอดคล้องกับแผนพัฒนาของ หน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งมีความเข้าใจอย่างเป็นเอกภาพในการพัฒนาพื้นที่

(2) การจัดสัมมนาผู้บริหารระดับจังหวัด จำนวน 1 ครั้ง เพื่อการรับฟัง ความคิดเห็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดทำแผนทิศทาง และนำไปปรับปรุงแผนให้มีความเหมาะสม และถูกต้อง

(3) การประชุมหารือกับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนให้เหมาะสม รวม 5 หน่วยงานได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ตลอดจนการประชุมคณะทำงานโครงการจัดทำแผนทิศทาง Indicative Plan

1.4) การขออนุมัติแผน โดยนำเสนอแผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้ โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ต่อคณะกรรมการประสานงานและ สนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) เพื่อขอความเห็นในหลักการของแผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้ และพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงและขออนุมัติการจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้แผนทิศทางการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการ ประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของ “แผนทิศทางการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง” ใน การประชุมครั้งที่ 1/2552 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2552 โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อเนื่อง ด้านการถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ เร่งรัดการแก้ไขปัญหาความยากจนและการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ภายใต้ภารกิจที่รับผิดชอบ และมอบหมายให้สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้ทิศทางดังกล่าว และนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

3.3.2. ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1) การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เข้าใจแนวทางการจัดแผนปฏิบัติการไปในทิศทางเดียวกันและมีส่วนร่วมในการเตรียมการในการจัด แผนปฏิบัติการเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2552 จำนวน 15 หน่วยงาน

2) การยกร่างแผนปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสาระสำคัญของ แผนปฏิบัติการประกอบด้วย หลักการและเหตุผล สภาพพื้นที่เป้าหมาย สภาพปัญหาและความต้องการ ของชุมชน กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของแผน กรอบแนวคิดในการจัดทำ

แผนปฏิบัติการ การบริหารจัดการแผนปฏิบัติการ การขับเคลื่อนการพัฒนาของแผนปฏิบัติการ เป้าหมายการพัฒนา ยุทธศาสตร์พัฒนา และสรุปกรอบแผนปฏิบัติการและงบประมาณ

3) การประชุมพิจารณาร่างแผนปฏิบัติการ โดยการระดมความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการพิจารณาสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการ รายละเอียดแผนงานกิจกรรมและงบประมาณ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 จำนวน 15 หน่วยงาน

4) การขออนุมัติแผน เพื่อให้แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) เป็นแผนปฏิบัติการที่มีกรอบแนวปฏิบัติที่ชัดเจนมีการบูรณาการแผนงานและงบประมาณระหว่างหน่วยงาน โดยเสนอขออนุมัติแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงจากคณะรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานต่อไป

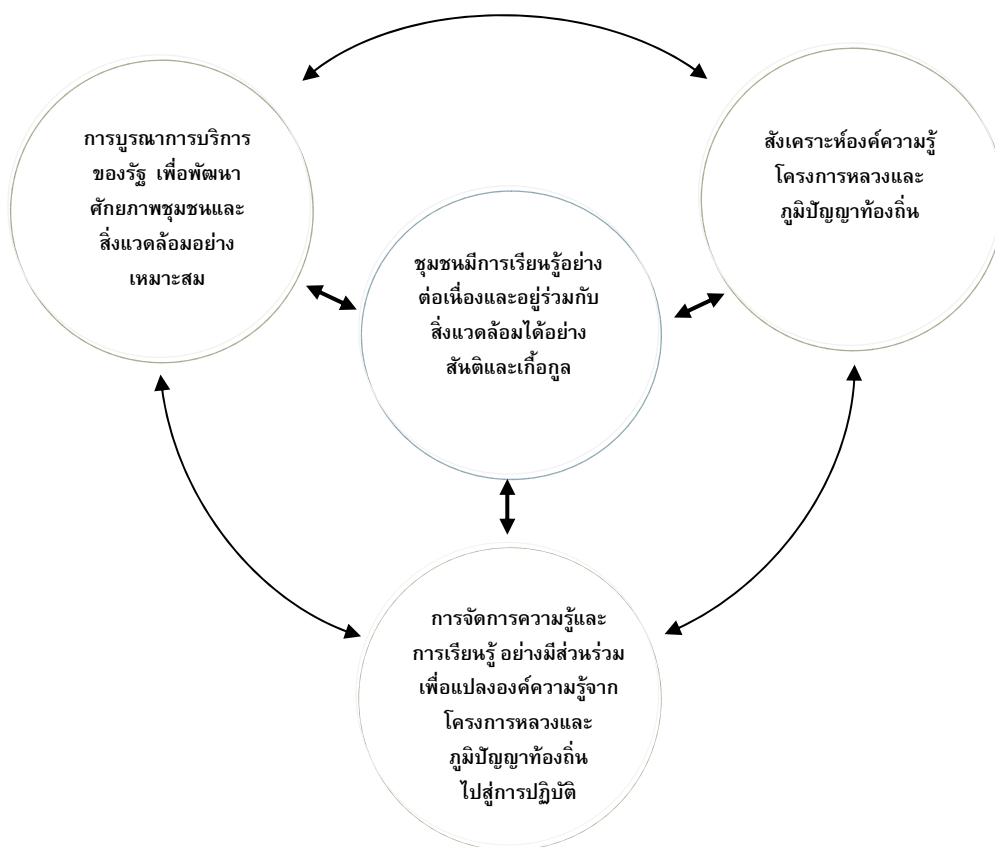
5) การแปลงแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อให้กรอบการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ครม. ถูกนำไปปฏิบัติโดยการเชื่อมต่อแผนงาน กิจกรรมงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลาง เข้ากับกิจกรรมและงบประมาณในระดับจังหวัด และในระดับพื้นที่อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และความพร้อมของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเฉพาะพื้นที่ ที่ลงลึกระดับ ศชช. บ้านหลัก และ ศชช. บ้านบริวารซึ่งจะเป็นการบูรณาการแผนงาน กิจกรรมและงบประมาณ จากส่วนราชการการส่วนกลาง ที่ระบุไว้แล้วในแผนปฏิบัติการเข้ากับแผนพัฒนาของจังหวัด รวมทั้งแผนชุมชนหรือแผนพัฒนาและงบประมาณของชุมชนที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (เทศบาล อบจ. และ อบต.) เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติ และการบริหารจัดการตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้ชุมชนสามารถดำเนินการเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้สิ้นระยะเวลาของแผนปฏิบัติการ

ส่วนที่ 4

ยุทธศาสตร์พัฒนา แผนงาน และกิจกรรม

4.1 กรอบความคิด

เพื่อให้การดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ และการพัฒนาศักยภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวพระราชดำริและนโยบายของรัฐ รวมถึงผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน จึงกำหนดกรอบความคิดทิศทางการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวงผ่านกระบวนการจัดการความรู้ และการบูรณาการการบริการของรัฐ ในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติและการบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐทั้งจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนบนพื้นที่สูง 180 แห่ง ดังแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 กรอบความคิดทิศทางการถ่ายทอดความรู้โครงการหลวงผ่านกระบวนการจัดการความรู้ และการบูรณาการการบริการของรัฐ

4.2 เป้าหมายการพัฒนา

(1) เป้าหมายรวม

คนบนพื้นที่สูงได้รับการพัฒนาบนฐานความรู้ที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าได้อย่างยั่งยืน

(2) เป้าหมายเชิงปริมาณ

ประชากรในชุมชนได้รับประโยชน์จำนวน 180 แห่ง โดยมีประชากรที่ได้รับการเรียนรู้อย่างน้อยปีละ 4,500 คน ในพื้นที่ 53 ตำบล 23 อำเภอ 8 จังหวัด โดยร้อยละ 60 ของครัวเรือนในชุมชนได้รับประโยชน์ในการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการ

(3) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 180 แห่งได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้บนฐานองค์ความรู้ของโครงการหลวงอย่างต่อเนื่อง มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว และมีเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนที่เข้มแข็ง รวมทั้งการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและบริหารจัดการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

4.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด

ผลการสังเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานมีดังนี้

จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. มีครูของศศช.ที่เป็นบุคลากรของรัฐที่อยู่ ปฏิบัติงานทุกพื้นที่ (ศศช.) 2. ประชากรในชุมชนได้รับการเตรียมความพร้อม ด้านการศึกษา และการสื่อสารด้วยภาษาไทย 3. ชุมชนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ที่ยังคงรักษาและสืบทอดอย่างต่อเนื่อง 4. ชุมชนมีความหลากหลายทางชีวภาพ พืชพรรณ ธรรมชาติและภูมิทัศน์ที่สวยงาม	1. ประชากรมีสภาพยากจนและขาดความรู้ในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม และมีการใช้สารเคมีสูง 2. พื้นที่ชุมชนตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีความสูงชันเป็นส่วนใหญ่เสี่ยงต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ 3. พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค 4. ประชากรต้อยโอกาสในการเข้าถึงการบริการพื้นฐานของรัฐ

จุดแข็ง

1. มีครูของ ศศช. ที่เป็นบุคลากรของรัฐที่อยู่ปฏิบัติงานทุกพื้นที่ (ศศช.)

ครู ศศช. เป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม ดังนั้นจึงมีบทบาทสำคัญต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการหลวง รวมทั้งการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีพเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนสามารถเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างดีจากเครือข่ายต่างๆ

2. ประชากรในชุมชนได้รับการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษา และการสื่อสารด้วยภาษาไทย

ปัญหาการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาไทยเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการพัฒนาพื้นที่สูง ซึ่งมีกลุ่มประชากรที่มีชาติพันธุ์ต่างกันไป ชุมชนในพื้นที่ ศศช. 180 แห่งนี้ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษาพื้นฐานและภาษาไทยจากครู ศศช. ทำให้ประชากรมีการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารได้ดีเมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนบนพื้นที่สูงอื่นๆ

3. ชุมชนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ที่ยังคงรักษาและสืบทอดอย่างต่อเนื่อง

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนบนพื้นที่สูง เป็นทุนทางสังคมที่สำคัญที่ชุมชนส่วนใหญ่ยังมีการสืบทอดและรักษาวัฒนธรรมชนเผ่าโดยมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน เช่น งานหัตถกรรม ด้านประเพณีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นประโยชน์แก่ชุมชนได้

4. ชุมชนมีความหลากหลายทางชีวภาพ พืชพรรณธรรมชาติและภูมิทัศน์ที่สวยงาม

พื้นที่สูงเป็นแหล่งกำเนิดของพืชพรรณธรรมชาติที่หลากหลาย มีพืชพรรณธรรมชาติและภูมิทัศน์ที่สวยงาม ถือเป็นทุนทางธรรมชาติทั้งที่เป็นแหล่งอาหาร ยารักษาโรค และนำมาใช้ประโยชน์อื่นๆ รวมทั้งพื้นที่หลายแห่งมีความสวยงามคือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถการพัฒนาที่นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

จุดอ่อน

1. ประชากรมีสภาพยากจนและขาดความรู้ในการประกอบอาชีพที่เหมาะสม และมีการใช้สารเคมีสูง เนื่องจากประชากรหลายพื้นที่มีความจำเป็นที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากระบบการเกษตรจากเกษตรดั้งเดิมมาสู่การปลูกพืชเพื่อสร้างรายได้ เช่น การปลูกข้าวโพด การปลูกผักและไม้ผล แต่ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดขาดความรู้ที่เหมาะสมในการดูแลความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

2. พื้นที่ชุมชนตั้งอยู่บนพื้นที่ที่มีความสูงชันเป็นส่วนใหญ่ เสี่ยงต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่ ความเสื่อมโทรมของดินที่เกิดจากการชะล้างพังทลาย รวมทั้งการเสื่อมโทรมของสภาพป่าที่ควรเป็นแหล่งอาหารที่สมบูรณ์ของชุมชน

3. พื้นที่ส่วนใหญ่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค เนื่องจากข้อเสียเปรียบในเชิงพื้นที่ที่อยู่บนพื้นที่สูงและทุรกันดาร พื้นที่ทำกินส่วนใหญ่ไม่มีน้ำเพียงพอที่จะใช้เพื่อการเกษตร รวมถึงน้ำเพื่อบริโภคในฤดูแล้งได้

4. ประชากรด้อยโอกาสในการเข้าถึงการบริการพื้นฐานของรัฐ เนื่องจากพื้นที่ตั้งชุมชนบนพื้นที่สูงตั้งอยู่กระจัดกระจายและห่างไกล ทำให้การรับบริการพื้นฐานจากรัฐที่เข้าไปดำเนินการทำได้ยากลำบาก และอาจรวมถึงปัจจัยเงื่อนไขเกี่ยวกับความชัดเจนในเรื่องสถานะบุคคลของประชากรที่เป็นอุปสรรคสำคัญ จึงขาดโอกาสได้รับบริการในการพัฒนาจากภาครัฐอย่างทั่วถึง

โอกาสและข้อจำกัด

โอกาส	ข้อจำกัด
1. โครงการหลวงได้สะสมองค์ความรู้และประสบการณ์จากงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงที่สามารถประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดการเรียนรู้สู่ประชาชนบนพื้นที่สูงได้ 2. รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาบนฐานความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3. รัฐบาลมีนโยบายที่สนับสนุนและส่งเสริมการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	1. สภาพบนพื้นที่ชุมชนเป็นภูเขา การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของรัฐต้องลงทุนค่อนข้างสูง 2. การพัฒนาบนพื้นที่สูงมีความละเอียดอ่อนต่อความสมดุลในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าปกติ รวมทั้งมีประเด็นปัญหาด้านความมั่นคง

โอกาส

1. โครงการหลวงได้สะสมองค์ความรู้และประสบการณ์จากงานวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงที่สามารถประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดการเรียนรู้สู่ประชาชนบนพื้นที่สูงได้ จากประสบการณ์และองค์ความรู้ที่เกิดจากงานวิจัยของโครงการหลวงที่ดำเนินมา 40 ปี จนประสบผลสำเร็จในการปลูกพืชทดแทนฝิ่นและพัฒนาคุณภาพชีวิตและขยายผลมาสู่การพัฒนาทางด้านสังคม ตลอดจนการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถเป็นต้นแบบและสังเคราะห์องค์ความรู้ดังกล่าวเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นทุนในพื้นที่สูงต่างๆ ได้อย่างดี

2. รัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาบนฐานความรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 มียุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันและพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบ ให้เอื้ออำนวยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. รัฐบาลมีนโยบายที่สนับสนุนและส่งเสริมการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน รัฐมีนโยบายสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกันโดยการสร้างความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวิถีชีวิต และการมีส่วนร่วมกับรัฐในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนกลไกชุมชนและเครือข่ายในการจัดการและปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อจำกัด

1. สภาพบนพื้นที่ชุมชนเป็นภูเขา การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของรัฐต้องลงทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากที่ตั้งชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล 700 เมตรขึ้นไป ซึ่งมีสภาพเป็นพื้นที่ในหุบเขาหรือพื้นที่ตามเชิงเขาที่มีความลาดชัน ตลอดจนตั้งอยู่กระจัดกระจายและห่างไกล ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการลงทุนปัจจัยพื้นฐานของรัฐ

2. การพัฒนาบนพื้นที่สูงมีความละเอียดอ่อนต่อความสมดุลในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่าปกติ รวมทั้งมีประเด็นปัญหาด้านความมั่นคง เนื่องจากพื้นที่สูงเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ และถือว่าเป็นเขตชีวภาพที่สำคัญของประเทศไทย ในขณะเดียวกันมีชุมชนอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วไป ซึ่งการประกอบกิจกรรมใดของชุมชนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความสมดุลทั้งคุณภาพของป่าไม้และแหล่งน้ำรวมไปถึงความหลากหลายทางชีวภาพสูง ตลอดจนชุมชนเหล่านี้เป็นชุมชนที่มีหลากหลายชาติพันธุ์ และพื้นที่สูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดแนวชายแดนของประเทศ

4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้อาศัยกรอบความคิดทิศทางการถ่ายทอดความรู้ โครงการหลวงผ่านกระบวนการจัดการความรู้ และการบูรณาการการบริการของรัฐ และจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ โครงการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างเหมาะสมทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งการเชื่อมโยงภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมของพื้นที่เป้าหมาย จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญ 3 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ

โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้

เพื่อเป็นการส่งเสริมองค์ความรู้ของโครงการหลวงและนำไปถ่ายทอดสู่ชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม ทั้งด้านอาชีพ สังคมและสิ่งแวดล้อม และเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และเสริมสร้างศักยภาพให้กับ ศูนย์ ศคช.ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และการแปลงความรู้สู่การปฏิบัติ ตลอดจนความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) การส่งเสริมชุมชนให้เกิดการเรียนรู้จากการส่งเสริมองค์ความรู้และบทเรียนของโครงการหลวงและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

2) การส่งเสริมการจัดการความรู้และการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อแปลงองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

เป้าประสงค์ ชุมชนบนพื้นที่สูงมีการจัดการความรู้และการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเพื่อแปลงองค์ความรู้จากโครงการหลวง และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และมีเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ

เพื่อเป็นการบูรณาการบริการของรัฐให้แก่ชุมชนทั้งด้านการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร การฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนให้สามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างสันติและเกื้อกูลและสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การสนับสนุนชุมชนเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้และการบริการของรัฐโดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรได้อย่างเหมาะสม
- 2) การสนับสนุนองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
- 3) การสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- 4) การส่งเสริมการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมบำรุงรักษา

เป้าประสงค์ ชุมชนบนพื้นที่สูงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพที่อาศัยฐานความรู้ที่เหมาะสม และมีการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของชุมชน รวมทั้งมีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมบำรุงรักษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการเคลื่อนการทำงานและการแปลงความรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การพัฒนา ศศช. บ้านหลัก เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน
- 2) การสนับสนุนการแปลงความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้มีการบริหารจัดการและกำกับการดำเนินงานตามแผนงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ มีการบริหารจัดการและกำกับการดำเนินงานตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลและมีศูนย์กลางการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน

4.5 แผนงาน และกิจกรรมของแผนปฏิบัติการ

รายละเอียดของแผนงาน และกิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนามีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ ประกอบด้วย

แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดการการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนให้เกิดการเรียนรู้จากการสังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนของโครงการหลวงและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และสอดคล้องตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งด้านอาชีพ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสริมสร้างประสบการณ์และศักยภาพให้บุคลากร และ ศศช. ให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและแปลงองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดการการเรียนรู้	กิจกรรมที่ 1 สังเคราะห์และถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการหลวงที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม
	กิจกรรมที่ 2 ผลิตสื่อการเรียนรู้จากเนื้อหาขององค์ความรู้โครงการหลวงที่หลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง
	กิจกรรมที่ 3 พัฒนาบุคลากร (ครู ศศช.) เพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับงานโครงการหลวง
	กิจกรรมที่ 4 พัฒนา ศศช. ให้มีความพร้อมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการ
	กิจกรรมที่ 5 นิเทศและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ครู ศศช. และผู้ปฏิบัติงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ ประกอบด้วย

แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับใช้องค์ความรู้ตามสภาพภูมิสังคมของชุมชน เป็นการจัดทำแปลงทดสอบและสาธิตเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ และผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติของตนเอง การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของสภาพความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นเพื่อให้พื้นที่ป่าเป็นแหล่งอาหารของชุมชน และการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะด้านหัตถกรรมของชนเผ่า รวมทั้งการค้นหาผู้รู้ในชุมชน การผสมผสานกับองค์ความรู้ใหม่ ในการพัฒนางานฝีมือหัตถกรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาอาชีพและการตลาด เป็นการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยส่งเสริมการปลูกพืชอาหารและพืชเศรษฐกิจ การลดการใช้สารเคมี ทั้งด้านการปลูกพืชอินทรีย์ การใช้กระบวนการป้องกันและกำจัดแบบผสมผสาน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต รวมทั้งการส่งเสริมการแปรรูปอาหารและอื่นๆ การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและการจัดการคุณภาพผลผลิตที่ดีมีความสดและสะอาด ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิต ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบตลาดชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการรองรับผลผลิตในระดับชุมชนและขยายไปยังตลาดนอกชุมชนในระยะต่อไป

แผนงานที่ 4 แผนงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น เป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเองรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มเตรียมสหกรณ์ สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับผู้นำชุมชน ทั้งในการเข้าฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการและแหล่งทุนของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนงานที่ 5 แผนงานการพัฒนาสังคม เป็นส่งเสริมการดูแลสุขภาพของครอบครัวและชุมชนแบบองค์รวม โดยส่งเสริมการให้ความรู้ การตรวจสุขภาพ การวิเคราะห์สารพิษ รวมทั้งการวางแผนครอบครัว การสนับสนุนให้ชุมชนเข้าถึงการดูแลด้านระบบสวัสดิการสังคมและสามารถใช้ประโยชน์จากการสนับสนุนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาครัฐ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ หรือผู้สูงอายุ ฯลฯ

แผนงานที่ 6 แผนงานการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการร่วมมือกับชุมชนในการฟื้นฟูสภาพป่าและการปลูกป่า การส่งเสริมปลูกไม้โตเร็วให้ชุมชนปลูก เพื่อใช้ทดแทนการตัดไม้ทำลายป่า และให้สามารถใช้ประโยชน์จากป่าที่ปลูกได้หลากหลาย การกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ทำกินให้ชัดเจนโดยการทำข้อตกลงกับท้องถิ่น เพื่อให้มีกระบวนการในการควบคุมการใช้ที่ดินของชุมชน การให้ความรู้และการสาธิตวิธีการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลและบำรุงรักษา โดยการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น การมีส่วนร่วมจัดทำแนวกันไฟของชุมชน สนับสนุนการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ลาดชันหรือพื้นที่ไร่สวน เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดินและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ตลอดจนการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน

แผนงานที่ 7 แผนงานการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน เป็นการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรและการอุปโภคและบริโภคให้กับชุมชนบนพื้นที่สูง ให้มีปริมาณน้ำเพียงพอและมีคุณภาพถูกสุขลักษณะต่อการอุปโภคบริโภค ตลอดจนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อการบำรุงรักษา

โดยทั้ง 6 แผนงาน ประกอบด้วย 12 กิจกรรมดังนี้

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับใช้องค์ความรู้ตามสภาพภูมิสังคมของชุมชน	กิจกรรมที่ 6 จัดทำแปลงทดลองและสาธิตองค์ความรู้จากโครงการหลวงโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
	กิจกรรมที่ 7 ส่งเสริมการฟื้นฟูแหล่งอาหารชุมชนตามแนวพระราชดำริ
	กิจกรรมที่ 8 สนับสนุนการฟื้นฟูและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ ในครัวเรือนและสร้างรายได้
แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาอาชีพและการตลาด	กิจกรรมที่ 9 ส่งเสริมระบบการเพาะปลูกที่ดี เกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร
	กิจกรรมที่ 10 ส่งเสริมการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาระบบตลาดชุมชน

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ (ต่อ)	กิจกรรมที่ 11 สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพึ่งตนเองในด้านการประกอบอาชีพ
แผนงานที่ 4 แผนงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น	กิจกรรมที่ 12 พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนให้มีความรู้ที่สามารถเข้าถึงบริการ และแหล่งทุนของรัฐ รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพัฒนาเครือข่ายชุมชน
แผนงานที่ 5 แผนงานการพัฒนาสังคม	กิจกรรมที่ 13 การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของครัวเรือนและชุมชน
	กิจกรรมที่ 14 การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับระบบสวัสดิการสังคม
แผนงานที่ 6 แผนงานการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กิจกรรมที่ 15 สนับสนุนกิจกรรมการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทำกิน โดยทำข้อตกลงกับท้องถิ่น
	กิจกรรมที่ 16 ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชันโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
แผนงานที่ 7 แผนงานการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน	กิจกรรมที่ 17 พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ ประกอบด้วย

แผนงานที่ 8 แผนงานการพัฒนาระบบสารสนเทศและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน เป็นการสนับสนุนการจัดหาข้อมูลองค์ความรู้และการจัดทำระบบฐานข้อมูลการเรียนรู้ รวมทั้งฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระดับชุมชนของ ศศช.บ้านหลัก และกลุ่ม ศศช. บ้านบิรวาร

แผนงานที่ 9 แผนงานการอำนวยการและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นการบริหารจัดการและกำกับการดำเนินงานตามแผนงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในรูปแบบการประชุมการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ สัมมนา การจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการในระดับอำเภอและระดับจังหวัด รวมทั้งการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

โดยทั้ง 2 แผนงานประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้

ยุทธศาสตร์/แผนงาน	กิจกรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ	กิจกรรมที่ 18 พัฒนาระบบฐานข้อมูลของ ศศช. บ้านหลักเพื่อเป็นศูนย์กลางการให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานในระดับชุมชน
แผนงานที่ 8 แผนงานการพัฒนาระบบสารสนเทศและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน	
แผนงานที่ 9 แผนงานการอำนวยการและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	กิจกรรมที่ 19 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
	กิจกรรมที่ 20 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมและงบประมาณของหน่วยงาน
	กิจกรรมที่ 21 การประชุมและสัมมนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	กิจกรรมที่ 22 การบริหารงาน ประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่

ส่วนที่ 5

การบริหารจัดการแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้เกิดการนำแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และบรรลุผลตามเป้าหมาย จึงกำหนดการบริหารจัดการแผน โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้

5.1 การจัดกลุ่มเป้าหมายและช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงาน

เพื่อดำเนินงานของแผนปฏิบัติการสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับระยะเวลางบประมาณของรัฐ ศักยภาพและความพร้อมของ ศศช. รวมทั้งสภาพปัญหาและความจำเป็นของชุมชน จึงได้การจัดกลุ่มเป้าหมายและช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงาน เป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

ปีงบประมาณ	จังหวัด / ตำบล	จำนวน ศศช.บ้านหลัก (แห่ง)	จำนวน ศศช. บ้านบริวารในกลุ่ม
พ.ศ. 2553	6 จังหวัด 8 อำเภอ 11 ตำบล	8	32
พ.ศ. 2554	8 จังหวัด 11 อำเภอ 21 ตำบล	12	53
พ.ศ. 2555	5 จังหวัด 10 อำเภอ 26 ตำบล	13	62
รวม	8 จังหวัด 23 อำเภอ 53 ตำบล	33	147

การจัดกลุ่มเป้าหมาย โดยมี ศศช.บ้านหลักและ ศศช. บ้านบริวาร มีดังนี้

- (1) เป็น ศศช. ที่มีความพร้อมหรือค่อนข้างพร้อมในด้านอาคาร และอุปกรณ์การเรียนการสอน
- (2) ครู ศศช. ผ่านการฝึกอบรมจากจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
- (3) ชุมชนมีความพร้อมในการเรียนรู้และมีความสนใจต่อกระบวนการพัฒนาต่างๆ

5.2 แผนเร่งด่วน

เป็นแผนที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องจากกิจกรรมที่มีอยู่เดิม และการดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป้าหมายกลุ่มบ้าน ศศช. ในปีแรก ประกอบด้วย

- (1) การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ โดยดำเนินการต่อเนื่องจากโครงการจัดการความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
- (2) การแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาแหล่งน้ำและการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความพร้อมด้านงบประมาณตามภารกิจ สำหรับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ดังกล่าว

5.3 กลไกการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้แผนปฏิบัติการเกิดผลในทางปฏิบัติ ต้องอาศัยกลไกในการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยมีคณะกรรมการระดับต่าง ๆ ทำหน้าที่บริหาร กำกับและดูแลแผนปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการในระดับจังหวัดและอำเภอ ดังนี้

(1) คณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ซึ่งในจังหวัดที่มีศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงจะมีคณะกรรมการดังกล่าวอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นกรรมการเพิ่มเติม เช่น สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับพื้นที่ที่ไม่เป็นพื้นที่พัฒนาโครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงจำเป็นต้องเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการประสานงานการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการพัฒนาเข้ากับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ รวมทั้งติดตามประเมินผลเพื่อแก้ไขปัญหาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

(2) คณะกรรมการระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอเป็นประธาน และมีองค์ประกอบและหน้าที่เช่นเดียวกับระดับจังหวัด แต่รับผิดชอบในเขตของอำเภอ ซึ่งในพื้นที่พัฒนาโครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงจะปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการที่มีอยู่แล้ว สำหรับพื้นที่ที่ไม่เป็นพื้นที่พัฒนาโครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง จำเป็นต้องแต่งตั้งขึ้นใหม่ทำหน้าที่สนับสนุนและร่วมดำเนินงานในระดับพื้นที่

5.4 การประสานงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จะทำหน้าที่ในการสังเคราะห์องค์ความรู้รวมทั้งบูรณาการระหว่างหน่วยงานหลักที่สำคัญ ได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมในกระบวนการจัดการความรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและองค์ความรู้จากงานวิจัย ตามทิศทางการถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้

(2) การบูรณาการองค์ความรู้และการบริการของรัฐ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่บูรณาการระหว่างหน่วยงานหลักที่สำคัญ ในระดับจังหวัดและอำเภอ โดยมีเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นฝ่ายเลขานุการ

(3) การสนับสนุนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ มีดังนี้

- **สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง** ปฏิบัติงานสนับสนุนด้านการประสานงานกับคณะกรรมการระดับอำเภอ และจังหวัด เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงบูรณาการ การให้คำปรึกษาในการถ่ายทอดความรู้และการประสานงานกับสถานีและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

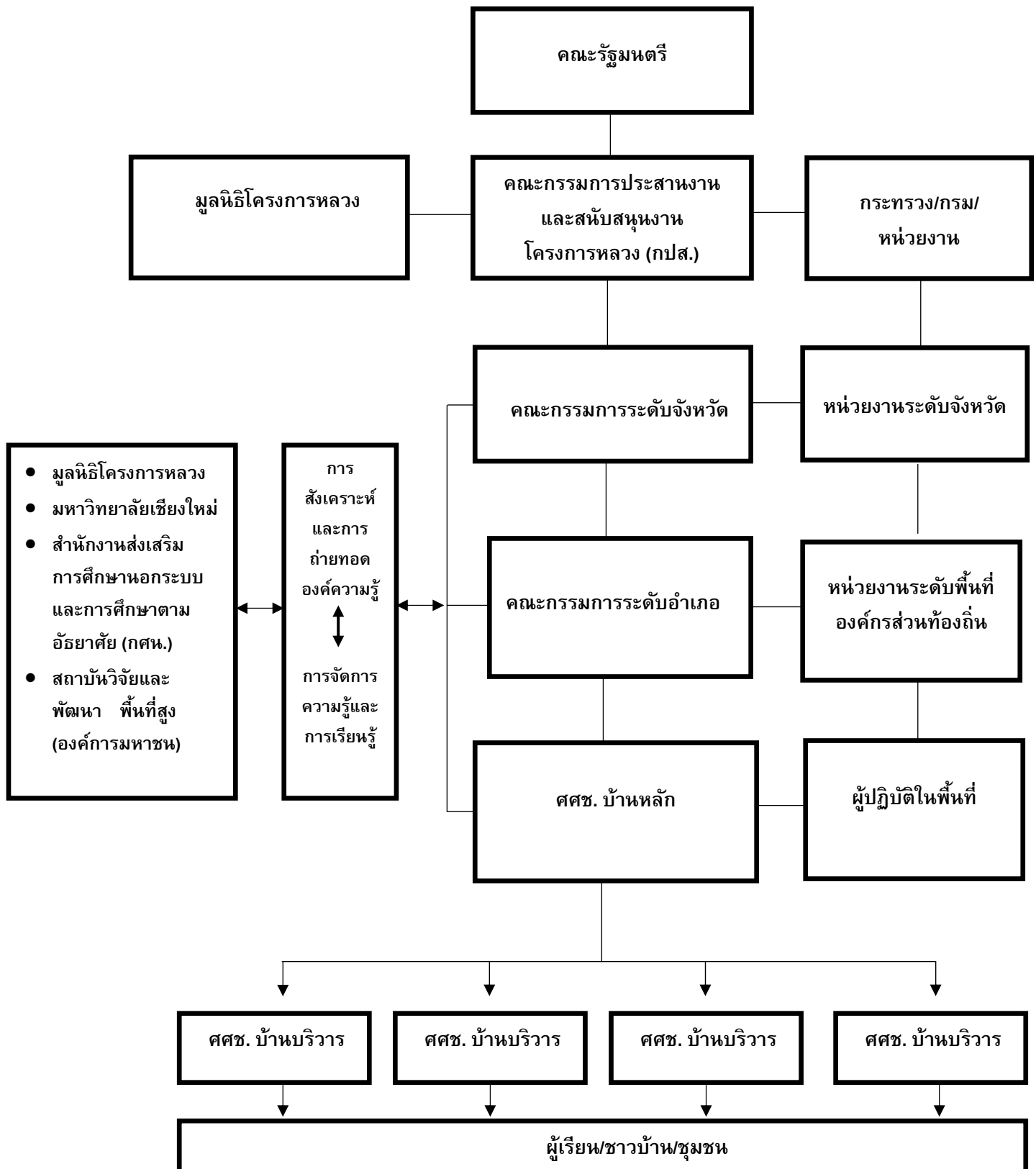
การสนับสนุนด้านการประสานงานเชิงบูรณาการในกลุ่มเครือข่าย ศศช. บ้านหลัก ตลอดจนการนิเทศและติดตามการปฏิบัติงาน

- ศศช. ทำหน้าที่นำองค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากโครงการหลวงสู่ชุมชน กระตุ้นให้ชุมชนนำความรู้ไปใช้ในการเกษตร สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการการรู้หนังสือกับองค์ความรู้ดังกล่าว และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

(4) การติดตามผลการปฏิบัติงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการในระดับอำเภอและจังหวัดเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม และรายงานต่อคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.)

(5) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินงานในระยะกึ่งกลางแผนและสิ้นแผน เพื่อปรับทิศทางและกิจกรรมของแผนงานให้สอดคล้อง สภาพปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของแต่ละพื้นที่ แล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขแผนปฏิบัติการในระยะเวลาที่เหลืออยู่ของแผนและการประเมินแผนปฏิบัติการเมื่อสิ้นสุดระยะของแผน เพื่อสรุปสังเคราะห์ผลการปฏิบัติงานและสรุปบทเรียนสำหรับนำไปปรับใช้ในพื้นที่ ศศช. อื่นๆ ต่อไป โดยนำเสนอคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ทราบและเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

โครงสร้างการบริหารจัดการแผนปฏิบัติการ
โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง

5.5 ระยะเวลาดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินงานของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูงเกิดความต่อเนื่องสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในชุมชนของ ศศช. 180 แห่งได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีระยะเวลาดำเนินการรวม 3 ปี พ.ศ. 2553 – 2555

5.6 หน่วยงานรับผิดชอบ

1. มูลนิธิโครงการหลวง

2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- กรมชลประทาน
- กรมพัฒนาที่ดิน
- กรมประมง
- กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมการข้าว
- กรมปศุสัตว์
- กรมส่งเสริมสหกรณ์
- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

3. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- กรมป่าไม้
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- กรมทรัพยากรน้ำ
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

4. กระทรวงศึกษาธิการ

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

6. กระทรวงมหาดไทย

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

7. สถาบันการศึกษา

- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

8. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เฉพาะพื้นที่

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- เทศบาลตำบล

5.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แผนปฏิบัติการจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม ความต้องการของชุมชนบนพื้นที่สูงและนโยบายรัฐบาล ซึ่งจะเกิดประโยชน์ดังนี้

ด้านการเรียนรู้

- 1) ชุมชน 180 แห่ง มีเครือข่ายการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญและสอดคล้องกับความต้องการดำรงชีวิตบนพื้นที่สูง
- 2) เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาและสถานีวิจัยของโครงการหลวง

ด้านการพัฒนา

- 1) ชุมชนบนพื้นที่สูงจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการประกอบอาชีพที่อาศัยฐานความรู้ที่เหมาะสม
- 2) มีการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่สอดคล้องกับปัญหาและความจำเป็นของชุมชน รวมทั้งมีกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมบำรุงรักษา

ส่วนที่ 6

สรุปกรอบแผนปฏิบัติการและงบประมาณ

แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553-2555) มี 3 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ และการบริหารจัดการ โดยมีหน่วยงานหลักที่สำคัญในการร่วมบูรณาการแผนงาน ได้แก่ มูลนิธิโครงการหลวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม จำนวน 9 แผนงาน 22 กิจกรรมหลัก วงเงิน 683,998,075 บาท มีรายละเอียดงบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงานและหน่วยงาน โดยสรุปดังนี้

6.1 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555) จำแนกตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	จำนวน กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (บาท)			รวม (บาท)
		ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้	5/14	8,698,331	10,357,234	12,118,690	31,174,255
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการ บริการของภาครัฐ	12/47	109,292,072	222,824,678	290,506,760	622,623,510
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ	5/12	6,053,650	10,016,860	14,129,800	30,200,310
รวมทั้งสิ้น	22/73	124,044,053	243,198,772	316,755,250	683,998,075

6.2 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555)
จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวนโครงการ/ กิจกรรมหลัก	งบประมาณ (บาท)			รวม (บาท)
		ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	9	802,000	1,568,000	1,582,000	3,952,000
2. กรมปศุสัตว์	9	571,240	980,960	1,130,920	2,683,120
3. กรมประมง	8	470,913	617,032	552,000	1,639,945
4. กรมชลประทาน	1	-	40,000,000	80,000,000	120,000,000
5. กรมการข้าว	4	240,000	2,465,470	3,580,680	6,286,150
6. กรมพัฒนาที่ดิน	8	1,635,700	2,125,550	1,762,850	5,524,100
7. กรมส่งเสริมสหกรณ์	3	187,200	280,100	237,500	704,800
8. กรมทรัพยากรน้ำ	2	94,000,000	138,500,000	162,000,000	394,500,000
9. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	1	1,800,000	16,200,000	14,400,000	32,400,000
10. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	5	738,000	2,494,000	3,292,000	6,524,000
11. กรมป่าไม้	6	4,680,000	11,571,400	13,197,900	29,449,300
12. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	2	705,000	955,000	630,000	2,290,000
13. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1	1,224,000	1,836,000	1,989,000	5,049,000
14. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	14	16,990,000	23,605,260	32,400,400	72,995,660
รวม	73	124,044,053	243,198,772	316,755,250	683,998,075

หมายเหตุ: หน่วยงานจะมีการดำเนินจัดกิจกรรมและงบประมาณเพื่อการบูรณาการแผนภายหลัง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. องค์การบริหารส่วนตำบล

6.3 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555)

จำแนกตามยุทธศาสตร์และแผนงาน

ยุทธศาสตร์/ แผนงาน/กิจกรรมหลัก	จำนวน กิจกรรมหลัก/ กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (บาท)			รวม (บาท)
		ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้		8,698,331	10,357,234	12,118,690	31,174,255
แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดการการเรียนรู้	5/14	8,698,331	10,357,234	12,118,690	31,174,255
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ		109,292,072	222,824,678	290,506,760	622,623,510
แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับใช้องค์ความรู้ตามสภาพภูมิสังคมของชุมชน	3/9	1,541,572	4,129,628	7,457,360	13,128,560
แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาอาชีพและการตลาด	2/13	1,126,700	3,202,350	3,662,500	7,991,550
แผนงานที่ 4 แผนงานการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น	2/4	3,234,800	4,139,300	4,665,000	12,039,100
แผนงานที่ 5 แผนงานการพัฒนาสังคม	2/4	705,000	955,000	630,000	2,290,000
แผนงานที่ 6 แผนงานการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2/14	47,884,000	72,198,400	83,691,900	203,774,300
แผนงานที่ 7 แผนงานการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน	1/3	54,800,000	138,200,000	190,400,000	383,400,000
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ		6,053,650	10,016,860	14,129,800	30,200,310
แผนงานที่ 8 แผนงานการพัฒนาระบบสารสนเทศและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน	1/1	120,000	200,000	500,000	820,000
แผนงานที่ 9 แผนงานการอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	4/11	5,933,650	9,816,860	13,629,800	29,380,310
รวมทั้งสิ้น	22/73	124,044,053	243,198,772	316,755,250	683,998,075

6.4 งบประมาณของแผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 – 2555)

จำแนกตามยุทธศาสตร์และหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์	หน่วยงาน	จำนวน โครงการ/กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)			รวม (บาท)
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	5	7,057,750	7,901,400	9,441,100	24,400,250
	กรมปศุสัตว์	2	38,000	63,000	68,000	169,000
	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	1	1,224,000	1,836,000	1,989,000	5,049,000
	กรมการข้าว	1	240,000	367,500	525,740	1,133,240
	กรมประมง	4	108,881	144,784	80,000	333,665
	กรมพัฒนาที่ดิน	1	29,700	44,550	14,850	89,100
รวม	6 หน่วยงาน	14	8,698,331	10,357,234	12,118,690	31,174,255
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ	กรมพัฒนาที่ดิน	6	1,606,000	2,066,000	1,743,000	5,415,000
	กรมการข้าว	3	-	2,097,970	3,054,940	5,152,910
	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	4	4,010,000	6,212,500	9,335,000	19,557,500
	กรมปศุสัตว์	5	506,240	881,960	1,023,920	2,412,120
	กรมประมง	3	350,032	461,048	448,000	1,259,080
	กรมส่งเสริมการเกษตร	7	742,000	1,138,000	1,177,000	3,057,000
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	2	154,800	246,800	205,000	606,600
	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	2	705,000	955,000	630,000	2,290,000
	กรมชลประทาน	1	-	40,000,000	80,000,000	120,000,000
	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	5	738,000	2,494,000	3,292,000	6,524,000
	กรมป่าไม้	6	4,680,000	11,571,400	13,197,900	29,449,300
	กรมทรัพยากรน้ำ	2	94,000,000	138,500,000	162,000,000	394,500,000
	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	1	1,800,000	16,200,000	14,400,000	32,400,000
รวม	12 หน่วยงาน	47	109,292,072	222,824,678	290,506,760	622,623,510

ยุทธศาสตร์	หน่วยงาน	จำนวน โครงการ/ กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)			รวม (บาท)
			ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ	กรมปศุสัตว์	2	27,000	36,000	39,000	102,000
	กรมส่งเสริมการเกษตร	2	60,000	430,000	405,000	895,000
	กรมประมง	1	12,000	11,200	24,000	47,200
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1	32,400	33,300	32,500	98,200
	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	5	5,922,250	9,491,360	13,624,300	28,217,910
	กรมพัฒนาที่ดิน	1	-	15,000	5,000	20,000
รวม	6 หน่วยงาน	12	6,053,650	10,016,860	14,129,800	29,380,310
รวมทั้งสิ้น			124,044,053	243,198,772	316,755,250	683,178,075

6.5 แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2555)

จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน/กิจกรรมหลัก/โครงการ		ปีงบประมาณ พ.ศ.2553			ปีงบประมาณ พ.ศ.2554			ปีงบประมาณ พ.ศ.2555			แผนงานปี 2553-2555			หน่วยงาน รับผิดชอบ
		หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้														
แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดการการเรียนรู้														
กิจกรรมที่ 1	สังเคราะห์และถ่ายทอดองค์ความรู้ของโครงการหลวงที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม													
	1.1 ถ่ายทอดความรู้การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การลดการใช้สารเคมี เศรษฐกิจพอเพียง และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ	แห่ง/คน /เดือน/คน	180/ 220/ 12/ 4500	3,288,000	แห่ง/คน/ เดือน/คน	180/ 220/ 12/ 4500	3,552,000	แห่ง/คน /เดือน/คน	180/ 220/ 12/ 4500	4,440,000			11,280,000	สวพส.
	1.2 ถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงสัตว์ (สุกร / โค / สัตว์ปีก)	ราย	200	20,000	ราย	390	39,000	ราย	420	42,000	ราย	1,010	101,000	กรมปศุสัตว์
	1.3 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	คน	1,520	1,224,000	คน	2,280	1,836,000	คน	2,470	1,989,000	คน	6,270	5,049,000	กศน.
	1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน	คน	400	440,000	คน	600	660,000	คน	650	715,000	คน	1,650	1,815,000	
	2) การศึกษาต่อเนื่อง/อาชีพ	คน	560	392,000	คน	840	588,000	คน	910	637,000	คน	2,310	1,617,000	
	3) การศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคมและชุมชน	คน	560	392,000	คน	840	588,000	คน	910	637,000	คน	2,310	1,617,000	
	(ยาเสพติด/การทำแผนชุมชน/การรวมกลุ่ม/การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ สุขภาพอนามัย ฯลฯ)													
	1.4 สังเคราะห์และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพันธุ์และการผลิตข้าว	ครั้ง/ราย	2/30	240,000	ครั้ง/ราย	11/177	367,500	ครั้ง/ราย	11/233	525,740	ครั้ง/ราย	24/440	1,133,240	กรมการข้าว
	1.5 ถ่ายทอดความรู้การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรโดยใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม/ราย	6/300	29,700	กลุ่ม/ราย	9/450	44,550	กลุ่ม/ราย	3/150	14,850	กลุ่ม/ราย	18/900	89,100	กรมพัฒนาที่ดิน
	1.6 ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรประมง	แห่ง/ราย	4 / 120	80,000	แห่ง/ราย	5 / 150	100,000	แห่ง/ราย	4 / 120	80,000	แห่ง/ราย	13 / 390	260,000	กรมประมง
	1.7 ถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	แห่ง/ราย	4 / 85	21,857	แห่ง/ราย	6 / 145	34,248	แห่ง/ราย			แห่ง/ราย	10 / 230	56,105	กรมประมง
กิจกรรมที่ 2	สังเคราะห์และผลิตสื่อการเรียนรู้จากเนื้อหาขององค์ความรู้โครงการหลวง ที่หลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง	เรื่อง / เล่ม	20/ 4953	687,500	เรื่อง / เล่ม	12 / 5000	859,300	เรื่อง / เล่ม	12 / 5000	1,075,500			2,622,300	สวพส.
		แห่ง	9	18,000	แห่ง	12	24,000	แห่ง	13	26,000	แห่ง	34	68,000	กรมปศุสัตว์
กิจกรรมที่ 3	พัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับงานโครงการหลวง และเพิ่มศักยภาพในการทำงานเพื่อแปลงองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ	ครั้ง/คน	2 / 285	1,452,250	ครั้ง / คน	2 / 300	1,670,100	ครั้ง / คน	2 / 330	1,920,600			5,042,950	สวพส.
		แห่ง/ราย	4 / 4	2,000	แห่ง/ราย	6 / 6	3,000				แห่ง/ราย	15 / 160	5,000	กรมประมง
กิจกรรมที่ 4	พัฒนา ศสช. ให้มีความพร้อมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้	ศสช.	8	190,000									190,000	สวพส.
กิจกรรมที่ 5	นิเทศและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้กำลังใจและให้คำปรึกษา ในการแก้ไขปัญหาแก่ครู ศสช.และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง / แห่ง	2 / 180	1,440,000	ครั้ง / แห่ง	2 / 180	1,820,000	ครั้ง / แห่ง	2 / 180	2,005,000			5,265,000	สวพส.
		แห่ง/ราย	4 / 4	5,024	แห่ง/ราย	6 / 6	7,536				แห่ง/ราย	10 / 10	12,560	กรมประมง
รวมแผนงานที่ 1				8,698,331			10,357,234			12,118,690			31,174,255	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาจากองค์ความรู้และการบริการของภาครัฐ														
แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับใช้องค์ความรู้ตามสภาพภูมิสังคมของชุมชน														
กิจกรรมที่ 6	จัดทำแหล่งทดลองและสาธิตองค์ความรู้จากโครงการหลวง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน													
	6.1 สาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ	ไร่	150	120,000	ไร่	335	268,000	ไร่	505	404,000	ไร่	990	792,000	กรมพัฒนาที่ดิน
	6.2 สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด	-	-	-	-	-	-	ไร่	180	117,000	ไร่	180	117,000	กรมพัฒนาที่ดิน
	6.3 การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าว และการจัดทำแปลงเรียนรู้	แปลง/ไร่	-	-	แปลง/ไร่	14/14	854,320	แปลง/ไร่	19/19	1,412,840	แปลง/ไร่	33/33	2,267,160	กรมการข้าว
	6.4 แปลงเรียนรู้ด้านพืช ด้านสัตว์ตามความเหมาะสมของภูมิสังคม	แห่ง	8	960,000	แห่ง	20	2,400,000	แห่ง	33	4,950,000			8,310,000	สวพส.

6.5 แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2555)

จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน/กิจกรรมหลัก/โครงการ		ปีงบประมาณ พ.ศ.2553			ปีงบประมาณ พ.ศ.2554			ปีงบประมาณ พ.ศ.2555			แผนงานปี 2553-2555			หน่วยงาน รับผิดชอบ
		หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	
	6.5ทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในท้องถิ่น													กรมปศุสัตว์
	(1) ฟาร์มสาธิตการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	แห่ง	4	49,440	แห่ง	6	74,160	แห่ง	4	49,440	แห่ง	14	173,040	
	(2) ฟาร์มสาธิตการเลี้ยงสุกร	แห่ง	5	107,100	แห่ง	5	107,100	แห่ง	4	85,680	แห่ง	14	299,880	
	(3) ฟาร์มสาธิตการเลี้ยงโคเนื้อ	แห่ง	-	-	แห่ง	-	-	แห่ง	1	10,400	แห่ง	1	10,400	
	(4) ปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะ	ไร่	-	-	ไร่	-	-	ไร่	200	60,000	ไร่	200	60,000	
กิจกรรมที่ 7	6.6 จัดทำบ่อสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	แห่ง/ราย	4 / 4	32,032	แห่ง/ราย	4 / 4	42,048				แห่ง/ราย	8 / 8	74,080	กรมประมง
	ส่งเสริมการฟื้นฟูแหล่งอาหารชุมชนตามแนวพระราชดำริ													
	7.1 แหล่งอาหารชุมชนด้านประมง	ตัว	310,000	253,000	ตัว	390,000	344,000	ตัว	410,000	348,000	ตัว	160,000	945,000	กรมประมง
	7.2 ส่งเสริมโครงการธนาคารอาหาร (Food Bank)	โครงการ	4	20,000	โครงการ	8	40,000	โครงการ	4	20,000	โครงการ	16	80,000	กรมอุทยานแห่งชาติ ฯ
กิจกรรมที่ 8	สนับสนุนการฟื้นฟูและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์													สวพส.
	ในครัวเรือนและสร้างรายได้													
	- ส่งเสริมอาชีพการทอผ้า การออกแบบลายผ้าและย้อมสี	ใช้งบประมาณร่วมกับยุทธศาสตร์ที่ 1			ใช้งบประมาณร่วมกับยุทธศาสตร์ที่ 1			ใช้งบประมาณร่วมกับยุทธศาสตร์ที่ 1			ใช้งบประมาณร่วมกับยุทธศาสตร์ที่ 1			
	- ส่งเสริมอาชีพการจักสาน													
รวมแผนงานที่ 2				1,541,572			4,129,628			7,457,360			13,128,560	
แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาอาชีพและการตลาด														
กิจกรรมที่ 9	ส่งเสริมระบบการเพาะปลูกที่ดี เกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและการส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตรเพื่อ													
	เสริมรายได้แก่ครัวเรือน													
	9.1 ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารและพืชเศรษฐกิจ เช่น พืชตระกูลถั่ว กาแฟ ฯลฯ	ไร่	-	-	ไร่	500	125,000				ไร่	500	125,000	กรมพัฒนาที่ดิน
	9.2 ปรับปรุงการผลิตข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน	ไร่	-	-	ไร่	95	625,370	ไร่	161	1,146,870	ไร่	256	1,772,240	กรมการข้าว
	9.3 การประชุมเกษตรกรเพื่อจัดทำแผนการผลิตของชุมชน	ราย	240	24,000	ราย	360	36,000	ราย	390	39,000	ราย	990	99,000	กรมส่งเสริมการเกษตร
	9.4 การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการจัดทำแผนการผลิตของเกษตรกร	ราย	240	48,000	ราย	360	72,000	ราย	390	78,000	ราย	990	198,000	(ศูนย์ฯเกษตรกรที่สูง)
	9.5 การส่งเสริมปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นแบบผสมผสานเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	70	350,000	ไร่	100	500,000	ไร่	110	550,000	ไร่	280	1,400,000	
	9.6 การส่งเสริมการปลูกผัก เพื่อบริโภคในครัวเรือน	ราย	120	120,000	ราย	240	240,000	ราย	30	240,000	ราย	390	600,000	
	9.7 การส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน	ไร่	30	90,000	ไร่	50	150,000	ไร่	30	90,000	ไร่	110	330,000	
	9.8 การถนอมอาหาร การแปรรูปผลผลิต และงานหัตถกรรม	กลุ่ม	3	30,000	กลุ่ม	2	20,000	กลุ่ม	5	50,000	กลุ่ม	10	100,000	
	9.9 การพัฒนาผู้ประกอบการบนพื้นที่สูง	กลุ่ม	8	80,000	กลุ่ม	12	120,000	กลุ่ม	13	130,000	กลุ่ม	33	330,000	
	9.10 ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการเลี้ยงสุกร	ราย	30	118,200	ราย	130	512,200	ราย	110	433,400	ราย	270	1,063,800	กรมปศุสัตว์
	9.11 ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ปีก	ราย	65	201,500	ราย	35	108,500	ราย	100	310,000	ราย	200	620,000	กรมปศุสัตว์
	9.12 ส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ราย	14	65,000	ราย	16	75,000	ราย	24	100,000	ราย	54	240,000	กรมประมง

6.5 แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2555)
จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน/กิจกรรมหลัก/โครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2553			ปีงบประมาณ พ.ศ.2554			ปีงบประมาณ พ.ศ.2555			แผนงานปี 2553-2555			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	

กิจกรรมที่ 10	ส่งเสริมการจัดการก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ													หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ตลอดจนการรวมกลุ่มผู้ผลิตและพัฒนาระบบตลาดชุมชนเพื่อเป็นกลไกในการ													
	รองรับผลผลิตในระดับชุมชนและขยายไปยังตลาดนอกชุมชนในระยะต่อไป													
	10.1 ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์ข้าวชุมชน ฯ และจัดตั้งธนาคารชุมชน													
	(1) ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวใช้ในชุมชน	ราย	-	-	ราย	612	618,280	ราย	263	495,230	ราย	875	1,113,510	กรมการข้าว
	10.2 ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มหัตถกรรม ฯลฯ													
รวมแผนงานที่ 3				1,126,700			3,202,350			3,662,500			7,991,550	
แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น														
กิจกรรมที่ 11	สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพึ่งตนเองในด้าน													
	การประกอบอาชีพ													
	11.1 กองทุนยาสัตว์	แห่ง	2	20,000	แห่ง	12	70,000	แห่ง	13	70,000	แห่ง	27	160,000	กรมปศุสัตว์
	11.2 กองทุนอาหารสัตว์	แห่ง	2	10,000	แห่ง	2	10,000	แห่ง	1	5,000	แห่ง	5	25,000	กรมปศุสัตว์
	11.3 สนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพึ่งตนเอง													
	ในด้านการประกอบอาชีพ													กรมส่งเสริมสหกรณ์
	(1) แนะนำส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการ	ครั้ง	15	24,800	ครั้ง	21	46,800	ครั้ง	15	25,000	ครั้ง	51	96,600	
	สหกรณ์													
	(2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ เช่น													
	กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ	กลุ่ม	2	80,000	กลุ่ม	4	160,000	กลุ่ม	3	120,000	กลุ่ม	9	360,000	
	(3) จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	กิจกรรม	5	50,000	กิจกรรม	4	40,000	กิจกรรม	6	60,000	กิจกรรม	15	150,000	
	โดยการสอดแทรกกระบวนการเรียนรู้ และการประยุกต์แนวคิดใน													
	รูปแบบของการสหกรณ์เข้าไปในขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรม													
กิจกรรมที่ 12	พัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนให้มีความรู้ที่สามารถเข้าถึงบริการและ	ครั้ง /คน	66 / 1000	3,050,000	ครั้ง /คน	66 / 1200	3,812,500	ครั้ง /คน	66 / 1500	4,385,000			11,247,500	สวพส.
	แหล่งทุนของรัฐ รวมถึงกระบวนการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครอง													
	ส่วนท้องถิ่นและพัฒนาเป็นเครือข่ายชุมชน													
รวมแผนงานที่ 4				3,234,800			4,139,300			4,665,000			12,039,100	
แผนงานที่ 5 การพัฒนาสังคม														
กิจกรรมที่ 13	การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของครัวเรือนและชุมชน													
	- การส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม	ขอสนับสนุนงบประมาณจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น												
	- โครงการหมู่บ้านสะอาด	ใช้งบประมาณร่วมกับยุทธศาสตร์ที่ 1												
	กิจกรรมที่ 14	การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวกับระบบสวัสดิการ												
	สังคมที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาครัฐ													
	- ผูกอบรมด้านการพัฒนาสังคมและการจัดสวัสดิการ	แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง 56												
	- ให้การช่วยเหลือชาวเขาด้านสังคมสงเคราะห์	คน	510	510,000	คน	700	700,000	คน	450	450,000	คน	1,660	1,660,000	และสวัสดิการ
รวมแผนงานที่ 5				705,000			955,000			630,000			2,290,000	

6.5 แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2555)

จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน/กิจกรรมหลัก/โครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2553			ปีงบประมาณ พ.ศ.2554			ปีงบประมาณ พ.ศ.2555			แผนงานปี 2553-2555			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	

แผนงานที่ 6 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม															
กิจกรรมที่ 15	สนับสนุนกิจกรรมการกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ทำกิน														
	โดยการทำข้อตกลงกับท้องถิ่น														
	15.1	ตรวจสอบเพื่อบริรองสิทธิทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ	แปลง	400	680,000	แปลง	600	1,020,000	แปลง	1000	1,700,000	แปลง	2000	3,400,000	กรมป่าไม้
	15.2	การกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินและวางแผนการใช้ที่ดินเครือข่ายการเรียนรู้ (180 กลุ่มบ้าน)	กลุ่มบ้าน	40	800,000	กลุ่มบ้าน	50	1,000,000	กลุ่มบ้าน	50	1,000,000	กลุ่มบ้าน	140	2,800,000	กรมพัฒนาที่ดิน
กิจกรรมที่ 16	ฟื้นฟูระบบนิเวศน์ป่าไม้และจัดหาระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลาดชัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน														
	16.1	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	50,000	ไร่	100	25,000	-	-	-	ไร่	300	75,000	กรมพัฒนาที่ดิน
	16.2	เพาะชำกล้าไม้ใหญ่	กล้า	10,000	50,000	กล้า	30,000	150,000	กล้า	40,000	200,000	กล้า	80,000	400,000	กรมอุทยานแห่งชาติฯ
	16.3	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ดินน้ำลำธาร	หมู่บ้าน	4	200,000	หมู่บ้าน	12	600,000	หมู่บ้าน	16	800,000	หมู่บ้าน	16	1,600,000	กรมอุทยานแห่งชาติฯ
	16.4	ส่งเสริมการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง/ป่าชุมชน/ป่าชาวบ้าน	ไร่	1,600	4,000,000	ไร่	3,000	7,500,000	ไร่	2,900	7,250,000	ไร่	7,500	18,750,000	กรมป่าไม้
	16.5	บำรุงรักษาป่าปีที่ 2	ไร่	-	-	ไร่	1,600	1,088,000	ไร่	4,600	3,128,000	ไร่	6,200	4,216,000	กรมป่าไม้
	16.6	รณรงค์ลดการเผาป่าและทำแนวกันไฟ	กม.	-	-	กม.	16	54,400	กม.	46	156,400	กม.	62	210,800	กรมป่าไม้
	16.7	จัดทำแนวกันไฟโดยชุมชนมีส่วนร่วม	กม.	20	68,000	กม.	60	204,000	กม.	80	272,000	กม.	160	544,000	กรมอุทยานแห่งชาติฯ
	16.8	ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างฝายต้นน้ำและบำรุงรักษาและส่งเสริมจัดตั้งกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	แห่ง	8	41,000,000	แห่ง	12	56,500,000	แห่ง	13	66,000,000	แห่ง	33	163,500,000	กรมทรัพยากรน้ำ
	16.9	ส่งเสริมการสร้างฝายต้นน้ำและบำรุงรักษา	แห่ง	-	-	แห่ง	230	1,150,000	แห่ง	130	650,000	แห่ง	360	1,800,000	กรมป่าไม้
	16.10	สร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบผสมผสาน	แห่ง	80	400,000	แห่ง	240	1,200,000	แห่ง	320	1,600,000	แห่ง	640	3,200,000	กรมอุทยานแห่งชาติ ฯ
	16.11	สร้างฝายต้นน้ำลำธารแบบกึ่งถาวร	แห่ง	-	-	แห่ง	12	300,000	แห่ง	16	400,000	แห่ง	28	700,000	
	16.12	ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	-	-	กล้า	460,000	759,000	กล้า	190,000	313,500	กล้า	650,000	1,072,500	กรมป่าไม้
			กล้า	530,000	636,000	กล้า	540,000	648,000	กล้า	185,000	222,000	กล้า	1,255,000	1,506,000	กรมพัฒนาที่ดิน
รวมแผนงานที่ 6					47,884,000			72,198,400			83,691,900			203,774,300	
แผนงานที่ 7 แผนงานการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน															
กิจกรรมที่ 17	พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและแหล่งน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภค														
	17.1	จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	แห่ง	-	-	แห่ง	4	40,000,000	แห่ง	8	80,000,000	แห่ง	12	120,000,000	กรมชลประทาน
	17.2	จัดหาแหล่งน้ำและสร้างฝายเก็บน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค	แห่ง	8	53,000,000	แห่ง	12	82,000,000	แห่ง	13	96,000,000	แห่ง	33	231,000,000	กรมทรัพยากรน้ำ
	17.3	สนับสนุนเครื่องกรองน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	แห่ง	1	1,800,000	แห่ง	9	16,200,000	แห่ง	8	14,400,000	แห่ง	18	32,400,000	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
รวมแผนงานที่ 7					54,800,000			138,200,000			190,400,000			383,400,000	

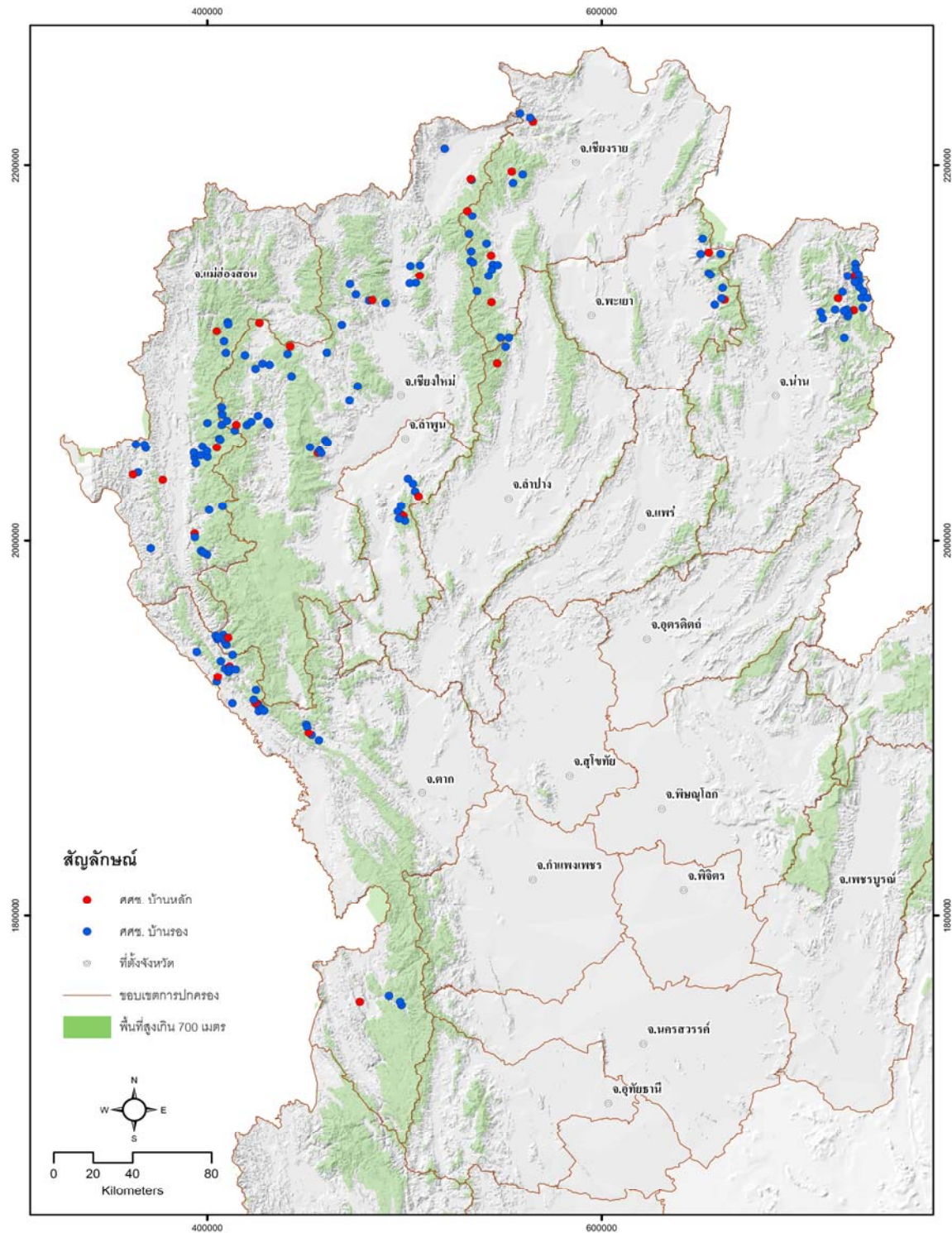
6.5 แผนปฏิบัติการโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2553 - 2555)
จำแนกตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรมและหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์/แผนงาน/กิจกรรมหลัก/โครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2553			ปีงบประมาณ พ.ศ.2554			ปีงบประมาณ พ.ศ.2555			แผนงานปี 2553-2555			หน่วยงาน รับผิดชอบ
	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	หน่วย นับ	เป้า หมาย	งบประมาณ (บาท)	
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการ													
แผนงานที่ 8 แผนงานการพัฒนาาระบบสารสนเทศและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการบูรณาการของชุมชน													
กิจกรรมที่ 18 พัฒนาระบบฐานข้อมูลของ ศศช. บ้านหลักเพื่อเป็นศูนย์กลาง	โครงการ	1	120,000	แห่ง	8	200,000	แห่ง	20	500,000	แห่ง	20	820,000	สวพส.
การให้คำปรึกษาและการปฏิบัติงานในระดับชุมชน													
รวมแผนงานที่ 8			120,000			200,000			500,000			820,000	
แผนงานที่ 9 แผนงานการอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน													
กิจกรรมที่ 19 การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	ครั้ง	6	60,000	ครั้ง	7	70,000	ครั้ง	8	80,000	ครั้ง	21	210,000	กรมส่งเสริมการเกษตร
	ครั้ง/คน	1 / 40	130,000	ครั้ง/คน	1 / 50	250,000	ครั้ง/คน	1 / 80	300,000			680,000	สวพส.
	ครั้ง	9	18,000	ครั้ง	12	24,000	ครั้ง	13	26,000	ครั้ง	34	68,000	กรมปศุสัตว์
				ครั้ง	6	15,000	ครั้ง	2	5,000	ครั้ง	8	20,000	กรมพัฒนาที่ดิน
	ครั้ง	4	12,000.00	ครั้ง	4	11,200	ครั้ง	8	24,000	ครั้ง	16	47,200	กรมประมง
กิจกรรมที่ 20 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมและ	ครั้ง/คน	2 / 320	1,440,000	ครั้ง/คน	2 / 350	1,872,000	ครั้ง/คน	1 / 360	2,400,500			5,712,500	สวพส.
งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐของ ศศช. 180 แห่ง													
กิจกรรมที่ 21 การประชุมและสัมมนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	คน	50		ราย	50	360,000	คน	50	325,000	คน	150	685,000	กรมส่งเสริมการเกษตร
การประชุมและสัมมนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง/คน	2 / 340	1,571,000	ครั้ง/คน	2 / 350	1,963,000	ครั้ง/คน	2 / 380	2,454,000			5,988,000	สวพส.
การประชุมหรือประสานงานกับมูลนิธิโครงการหลวง	ครั้ง	6	32,400	ครั้ง	6	33,300	ครั้ง	6	32,500	ครั้ง	18	98,200	กรมส่งเสริมสหกรณ์
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง													
กิจกรรมที่ 22 การบริหารงาน ประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่	ครั้ง	9	9,000	ครั้ง	12	12,000	ครั้ง	13	13,000	ครั้ง	34	34,000	กรมปศุสัตว์
	คน/เดือน	11 / 12	2,661,250	คน/เดือน	23 / 12	5,206,360	คน/เดือน	36 / 12	7,969,800			15,837,410	สวพส.
รวมแผนงานที่ 9			5,933,650			9,816,860			13,629,800			29,380,310	
รวมทั้งสิ้น			124,044,053			243,198,772			316,755,250			683,998,075	

ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้งพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ (ศศช.) 180 แห่ง

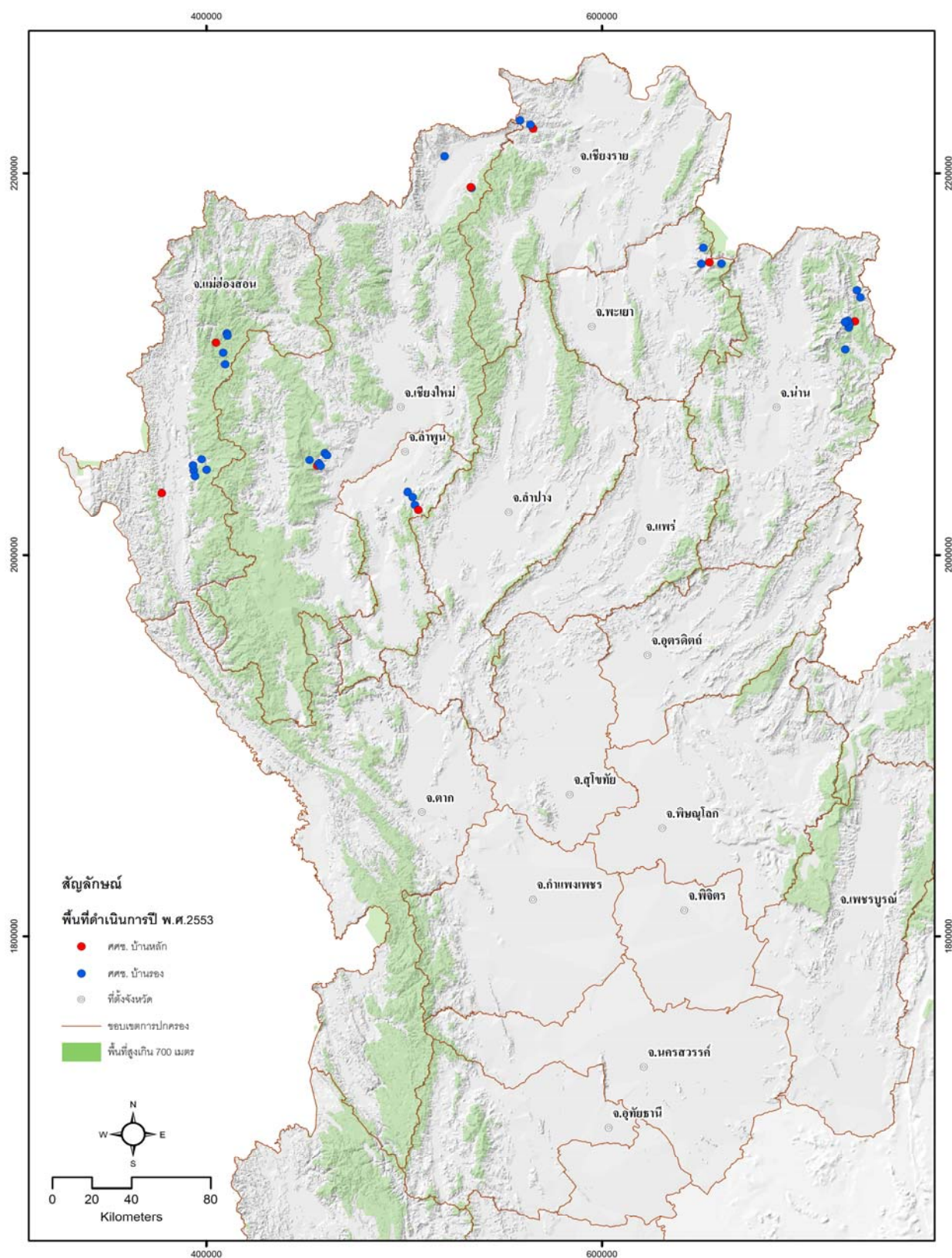

พื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2553 -2555

1) พื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมายปี พ.ศ. 2553

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ศศช. บ้านหลัก	จำนวน ศศช.ใน
1	เชียงใหม่	ฝาง	เวียง	บ้านทรัพย์ตะเคียน	2
2		จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านแม่แอ่นใน	6
3	ลำพูน	แม่ทา	ทากาศ	บ้านปงผาง	3
4	แม่ฮ่องสอน	เมืองแม่ฮ่องสอน	ห้วยปูลิง	บ้านห้วยไทร	4
5		แม่ลาน้อย	แม่ลาน้อย	บ้านขุนแม่แลบ	7
6	เชียงราย	แม่จัน	ป่าตึง	กัวสะไต	2
7	พะเยา	เชียงคำ	ร่มเย็น	บ้านผาแดงบน	3
8	น่าน	บ่อเกลือ	บ่อเกลือใต้	บ้านหนองน่าน	5
รวม				8	32

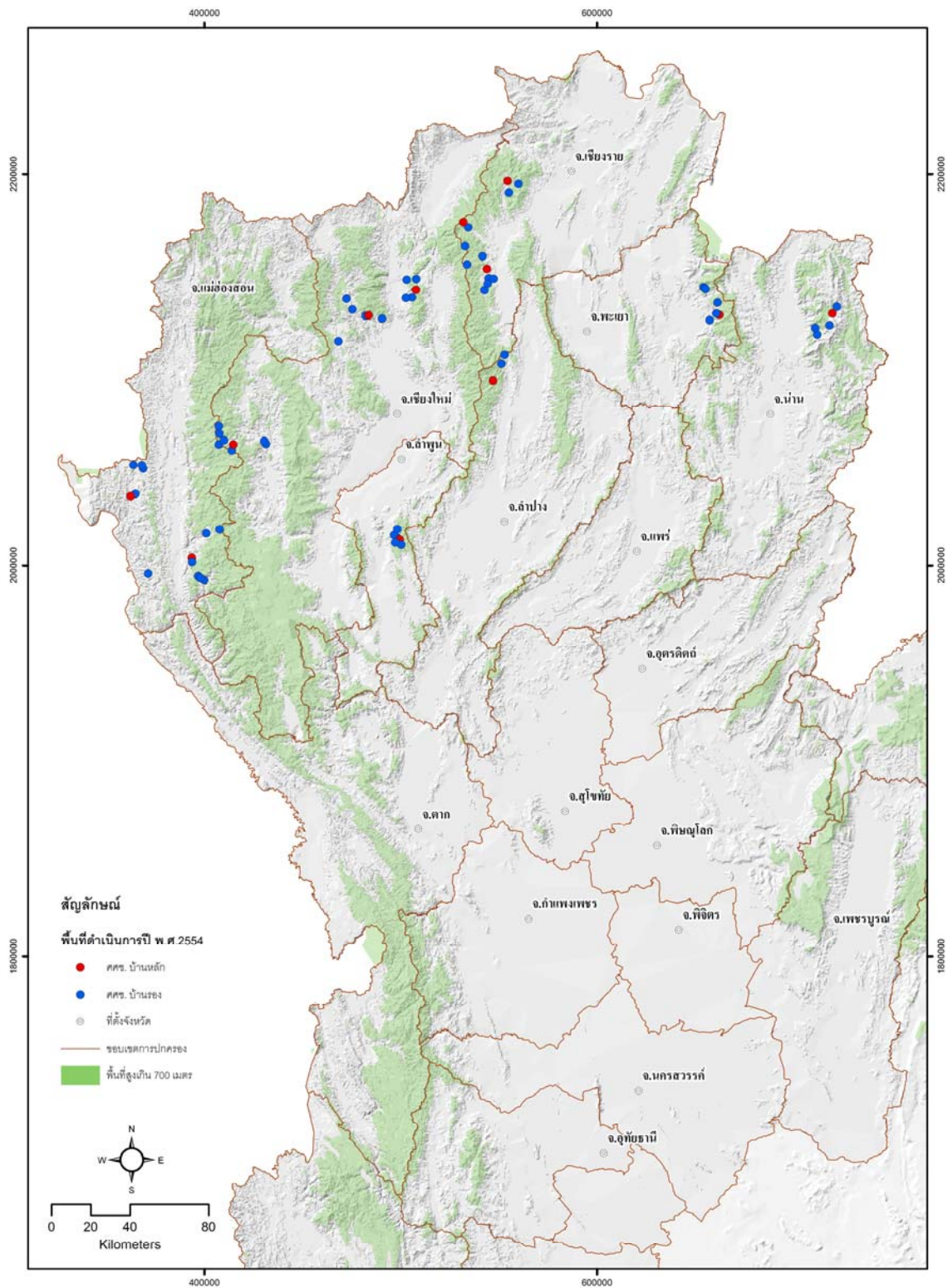
แผนที่แสดงพื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2553

2) พื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมายปี พ.ศ. 2554

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ศศช.บ้านหลัก	จำนวน ศศช.ใน
1	เชียงใหม่	เชียงดาว	เชียงดาว	บ้านห้วยอีโก้ - ผาสาย	4
2		แม่แตง	กิดช้าง	บ้านผาแดง	5
3		แม่แจ่ม	แม่ศึก	บ้านสะมอจาล่าง	7
4	แม่ฮ่องสอน	แม่สะเรียง	แม่เหาะ	บ้านป่าหมาก	7
5		แม่สะเรียง	เสาหิน	บ้านแม่เหลอ	4
6	ลำพูน	แม่ทา	ทาแม่ลอบ	บ้านห้วยฮ่อมใน	5
7	ลำปาง	เมืองปาน	แจ้ซ้อน	บ้านปางม่วง	2
8	น่าน	ปัว	ภูคา	บ้านตาน้อย	4
9	พะเยา	ปง	ผาช้างน้อย	บ้านสะนามเหนือ	5
10	เชียงราย	แม่สรวย	วาวี	บ้านห้วยน้ำกิน	3
11		เวียงป่าเป้า	เวียง	บ้านแม่ปุ่นน้อยกะเหรี่ยง	4
12		แม่สรวย	ศรีถ้อย	บ้านป่าซ้อแสนพงษ์	3
รวม				12	53

แผนที่แสดงพื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2554

3) พื้นที่ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2555

ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ศศช.บ้านหลัก	จำนวน ศศช.ใน
1	เชียงใหม่	แม่แจ่ม	บ้านจันทร์	บ้านโป่งขาว	8
2		สะเมิง	ยั้งเมิน	บ้านขุนหานน้อย	4
3		อมก๋อย	สบโขง	บ้านแม่หลองใต้	7
4	แม่ฮ่องสอน	แม่ลาน้อย	แม่नाจาง	บ้านกองแป	3
5	เชียงราย	เวียงป่าเป้า	ป่าจั่ว	บ้านแม่จางข้าว	4
6	น่าน	เฉลิมพระเกียรติ	ขุนน่าน	บ้านสะจุก	5
7		บ่อเกลือ	บ่อเกลือเหนือ	บ้านสะไลหลวง	7
8	ตาก	ท่าสองยาง	แม่ต๋าน	บ้านเลอผาใต้	5
9		ท่าสองยาง	แม่ต๋าน	บ้านตะพืโจ	6
10		ท่าสองยาง	แม่สอง	บ้านกุดแจทะ	3
11		ท่าสองยาง	แม่สอง	บ้านผาแดง	3
12		แม่ระมาด	แม่ตี่น	บ้านห้วยสินา	4
13		อุ้มผาง	แม่ละมุ้ง	บ้านเคลอปอมอ	3
รวม				13	62

ข้อมูลที่ตั้งและประชากรของพื้นที่เครือข่ายการเรียนรู้ (ศศช.) 180 แห่ง

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศศช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
1	บ้านแม่แอบโน		บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	30	112	กระเหรี่ยง	ปิง
2		บ้านแม่กลางหลวง	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	61	283	กระเหรี่ยง	ปิง
3		บ้านดินผา	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	13	61	กระเหรี่ยง	ปิง
4		บ้านใหม่สนามกีฬา	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	18	95	กระเหรี่ยง	ปิง
5		บ้านป่าแหม	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	25	145	กระเหรี่ยง	ปิง
6		บ้านแม่ป่าก่อ	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	25	116	กระเหรี่ยง	ปิง
7		บ้านห้วยน้ำปี	บ้านหลวง	จอมทอง	เชียงใหม่	17	70	กระเหรี่ยง	ปิง
8	บ้านทรัพย์ตะเคียน		เวียง	ฝาง	เชียงใหม่	67	305	มูเซอ	กก
9		บ้านป่าคาหวาย	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่	32	139	มูเซอ	กก
10		บ้านห้วยมะยม	เวียง	ฝาง	เชียงใหม่	55	248	มูเซอ	กก
11	บ้านห้วยอีโก้ - ผาลาย		เชียงดาว	เชียงดาว	เชียงใหม่	115	1,125	ลีซอ อาข่า กระเหรี่ยง	ปิง
12		บ้านห้วยปง	แม่นะ	เชียงดาว	เชียงใหม่	85	387	มูเซอ ปะหล่อง	ปิง
13		บ้านแม่จอน	เชียงดาว	เชียงดาว	เชียงใหม่	24	139	มูเซอ ปะหล่อง กระเหรี่ยง	ปิง
14		บ้านห้วยน้ำริน	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่	87	438	ลีซอ อีโก้ มูเซอ	ปิง
15		บ้านก๊อตป่าบง	ปิงโค้ง	เชียงดาว	เชียงใหม่	100	394	มูเซอ	ปิง
16	บ้านผาแดง		กิดช้าง	แม่แตง	เชียงใหม่	27	127	มูเซอ	ปิง
17		บ้านห้วยพระเจ้า	ป่าแม่	แม่แตง	เชียงใหม่	49	260	กระเหรี่ยง	ปิง
18		บ้านขุนอมลอง	แม่สาบ	สะเมิง	เชียงใหม่	23	131	กระเหรี่ยง	ปิง
19		บ้านห้วยกุ่มก๊อบ	กิดช้าง	แม่แตง	เชียงใหม่	88	160	มูเซอ อีโก้จีนฮ้อ	ปิง
20		บ้านทุ่งยัวะ	กิดช้าง	แม่แตง	เชียงใหม่	89	499	มูเซอ อีโก้	ปิง
21		บ้านป่าไม้แดง	กิดช้าง	แม่แตง	เชียงใหม่	39	198	กระเหรี่ยง	ปิง
22		บ้านห้วยฝักดาบ	อินทิล	แม่แตง	เชียงใหม่	75	469	มูเซอ ม้ง	ปิง
23		บ้านสบลาน	สะเมิงใต้	สะเมิง	เชียงใหม่	19	88	กระเหรี่ยง	ปิง

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศศช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
24		บ้านทุ่งเรา	สะเมิงใต้	สะเมิง	เชียงใหม่	18	63	ไทยใหญ่ ม้ง	ปิง
25	บ้านโปงขาว		บ้านจันทร์	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	26	130	กระเหรี่ยง	ปิง
26		บ้านเสาแดง	แจ่มหลวง	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	56	317	ลีซอ	ปิง
27		บ้านโป๊กกะโหล้ง	แม่แดด	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	31	152	กระเหรี่ยง	ปิง
28		บ้านแม่ผาปู	แม่แดด	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	50	226	กระเหรี่ยง	ปิง
29		บ้านโป่งสะแยง	แม่นาจร	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	36	188	กระเหรี่ยง	ปิง
30		บ้านสบผาหลวง	แม่นาจร	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	35	215	กระเหรี่ยง	ปิง
31	บ้านขุนขาน น้อย		ยังเมิน	สะเมิง	เชียงใหม่	18	91	กระเหรี่ยง	ปิง
32		บ้านขุนขานหลวง	ยังเมิน	สะเมิง	เชียงใหม่	16	68	กระเหรี่ยง	ปิง
33	บ้านสะมอจา ล่าง		แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	20	125	กระเหรี่ยง	ปิง
34		บ้านแม่จุมสาม	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	76	525	กระเหรี่ยง	ปิง
35		บ้านห้วยทราย เหลือง	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	25	150	กระเหรี่ยง	ปิง
36		บ้านสะมอจาบน	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	24	170	กระเหรี่ยง	ปิง
37		บ้านสบจอก	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	50	289	กระเหรี่ยง	ปิง
38		บ้านนาฮ่องใต้	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	36	395	ม้ง	ปิง
39		บ้านสบแม่สะต๊อบ	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	45	308	กระเหรี่ยง	ปิง
40		บ้านขุนแม่นาย	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	28	187	กระเหรี่ยง	ปิง
41		บ้านแม่닝ใน	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	24	192	กระเหรี่ยงสกอร์	ปิง
42		บ้านแม่NINGกลาง	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	9	62	กระเหรี่ยง	ปิง
43		บ้านโป่งขุน	แม่ตีก	แม่แจ่ม	เชียงใหม่	30	176	กระเหรี่ยง	ปิง
44		บ้านแม่จันใต้	ทากือ	แม่สรวย	เชียงราย	33	206	อีก้อ	กก
45		บ้านป่าคาหลวง	ทากือ	แม่สรวย	เชียงราย	23	135	อีก้อ	กก
46	บ้านห้วยน้ำกิน		วาวี	แม่สรวย	เชียงราย	43	249	อีก้อ	กก
47		บ้านใหม่พัฒนา	วาวี	แม่สรวย	เชียงราย	69	386	อาข่า	กก
48		บ้านป่าเกี๊ยะ	วาวี	แม่สรวย	เชียงราย	37	179	อีก้อ	กก
49		บ้านปางช้าง	วาวี	แม่สรวย	เชียงราย	25	136	อาข่า	กก
50	บ้านป่าซ้อ แสนพงษ์		ศรีถ้อย	แม่สรวย	เชียงราย	62	309	มุเซอ อีก้อ ลีซอ	กก

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศศช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
51		บ้านอายุโก๊ะ	ศรีถ้อย	แม่สรวย	เชียงราย	110	456	มูเซอ	กก
52		บ้านห้วยน้ำริน	แม่เจดีย์ใหม่	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	73	378	มูเซอ	กก
53		บ้านห้วย ทรายขาว	บ้านโป่ง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	24	124	มูเซอ	กก
54	บ้านแม่ปุนน้อย กะเหรี่ยง		สันสลี	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	32	140	มูเซอ	กก
55		บ้านห้วยทราย นอก	เวียง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	37	119	มูเซอ	กก
56		บ้านแม่ปุนน้อยมูเซอ	เวียง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	54	264	มูเซอ	กก
57		บ้านห้วยทราย	เวียง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	17	131	อีเก้อ	กก
58	บ้านแม่จางข้าว		ป่าจั่ว	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	35	192	กระเหรี่ยง	กก
59		บ้านห้วยมะเตือ	เวียง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	93	369	มูเซอ	กก
60		บ้านแม่ปุนล่าง	เวียง	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	362	2,101	มูเซอ ลัวะ อีเก้อ	กก
61		บ้านปาคา	สันสลี	เวียงป่าเป้า	เชียงราย	43	250	มูเซอ	กก
62	บ้านกิวะไต		ป่าตึง	แม่จัน	เชียงราย	62	464	อีเก้อ	โขง
63		บ้านหล่อโย	ป่าตึง	แม่จัน	เชียงราย	55	274	อีเก้อ	โขง
64		บ้านแสนใหม่	ป่าตึง	แม่จัน	เชียงราย	50	236	มูเซอ	โขง
65	บ้านห้วยฮ่อม ใน		ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	118	474	กระเหรี่ยง	ปิง
66		บ้านห้วยเหี้ยะ	ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	74	283	กระเหรี่ยง	ปิง
67		บ้านม่อนหินขาว	ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	68	264	กระเหรี่ยง	ปิง
68		บ้านห้วยฮ่อมนอก	ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	106	399	กระเหรี่ยง	ปิง
69		บ้านขุนก้อง	ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	119	447	กระเหรี่ยง	ปิง
70		บ้านหลวงใหม่	ท่าแม่ลอบ	แม่ทา	ลำพูน	67	272	กระเหรี่ยง	ปิง
71	บ้านปงผาง		ท่ากาศ	แม่ทา	ลำพูน	76	303	กระเหรี่ยง	ปิง
72		บ้านผาด่าน	ท่ากาศ	แม่ทา	ลำพูน	131	487	กระเหรี่ยง	ปิง
73		บ้านห้วยบ่าง	ท่ากาศ	แม่ทา	ลำพูน	35	114	กระเหรี่ยง	ปิง
74		บ้านแม่สะแง๊ะ	ท่ากาศ	แม่ทา	ลำพูน	62	255	กระเหรี่ยง	ปิง
75	บ้านสะนามเหนือ		ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	24	129	เย้า	ยม
76		บ้านน้ำคะ	ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	37	264	แม้ว	ยม
77		บ้านสานก้วย	ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	10	89	แม้ว	ยม

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศศช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
78		บ้านน้ำปุก	ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	23	156	เย้า, ลื้อ	ยม
79		บ้านสะนามใต้	ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	24	99	เย้า	ยม
80		บ้านห้วยเอี่ยน	ผาช้างน้อย	ปง	พะเยา	20	129	เย้า	ยม
81	บ้านผาแดงบน		ร่มเย็น	เชียงคำ	พะเยา	21	148	เย้า	โขง
82		บ้านห้วยปู้ม	ร่มเย็น	เชียงคำ	พะเยา	44	322	ม้ง	โขง
83		บ้านห้วยเตือ	ร่มเย็น	เชียงคำ	พะเยา	31	240	ม้ง	โขง
84		บ้านหนองห้า	ร่มเย็น	เชียงคำ	พะเยา	17	63	เย้า กระเหรี่ยง อีก้อ	โขง
85	บ้านป่าหมาก		แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	38	153	กระเหรี่ยง	สาละวิน
86		บ้านห้วยยาว	ป่าแม่	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	24	105	กระเหรี่ยง	สาละวิน
87		บ้านแม่สะเรียง น้อย	ป่าแม่	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	25	66	กระเหรี่ยง	สาละวิน
88		บ้านผาแดงเหนือ	แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	14	54	กระเหรี่ยง	สาละวิน
89		บ้านผาแดงใต้	แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	20	77	กระเหรี่ยง	สาละวิน
90		บ้านห้วยหมาก หนึ่ง	แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	26	112	กระเหรี่ยง	สาละวิน
91		บ้านทุ่งแดง	แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	19	63	กระเหรี่ยง	สาละวิน
92		บ้านแม่ป่อ	แม่เหาะ	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	31	172	กระเหรี่ยง	สาละวิน
93	บ้านแม่เหลอ		เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	38	169	กระเหรี่ยง	สาละวิน
94		บ้านมอโก่จ่อ	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	20	98	กระเหรี่ยง	สาละวิน
95		บ้านห้วยม่อโป	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	27	142	กระเหรี่ยง	สาละวิน
96		บ้านขุนแม่สอง	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	23	95	กระเหรี่ยง	สาละวิน
97		บ้านนาทุ(แม่ต๊อบ)	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	16	101	กระเหรี่ยง	สาละวิน
98		บ้านห้วยกล้วย	เสาหิน	เมือง	แม่ฮ่องสอน	16	90	กระเหรี่ยง	สาละวิน
99		บ้านป่าคา	เสาหิน	เมือง	แม่ฮ่องสอน	23	113	กระเหรี่ยง	สาละวิน
100		บ้านห้วยไทร	เสาหิน	เมือง	แม่ฮ่องสอน	30	175	กระเหรี่ยง	สาละวิน
101		บ้านก๊วยมัน	ห้วยปูลิง	เมือง	แม่ฮ่องสอน	20	125	กระเหรี่ยง	สาละวิน
102		บ้านห้วยหวาย	ห้วยโป่ง	เมือง	แม่ฮ่องสอน	17	104	กระเหรี่ยง	สาละวิน
103	บ้านขุนแม่แลบ		แม่ลาน้อย	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	24	113	กระเหรี่ยง	สาละวิน
104		บ้านขุนแม่ฮู	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	55	122	กระเหรี่ยง	สาละวิน

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศชช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
105		บ้านแม่แป	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	63	223	กระเหรี่ยง	สาละวิน
106		บ้านห้วยตองกือ	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	25	98	กระเหรี่ยง	สาละวิน
107		บ้านแม่จ่อเหนือ	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	14	80	กระเหรี่ยง	สาละวิน
108		บ้านห้วยตอย	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	35	140	กระเหรี่ยง	สาละวิน
109		บ้านแม่ซ้อ	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	31	149	กระเหรี่ยง	สาละวิน
110		บ้านห้วยตาด	สันติคีรี	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	49	217	กระเหรี่ยง	สาละวิน
111	บ้านกองแป		แม่นาจาง	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	45	213	กระเหรี่ยง	สาละวิน
112		บ้านโป่งน้ำร้อน	แม่โก	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	23	95	กระเหรี่ยง	สาละวิน
113		บ้านห้วยหมาบ้า	แม่นาจาง	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	29	156	กระเหรี่ยง	สาละวิน
114		บ้านห้วยโป่ง	แม่นาจาง	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	21	137	กระเหรี่ยง	สาละวิน
115	บ้านปางม่วง		หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง	60	209	มูเซอ	วัง
116		บ้านแม่หมื่นนอก	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง	30	138	กระเหรี่ยง	วัง
117		บ้านแม่ต๋อมโน	หัวเมือง	เมืองปาน	ลำปาง	32	127	กระเหรี่ยง	วัง
118	บ้านสะจุก		ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	น่าน	99	470	ลัวะ	น่าน
119		บ้านสะแกียง	ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	น่าน	107	573	ลัวะ	น่าน
120		บ้านบวกอ้อม	ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	น่าน	42	301	ลัวะ	น่าน
121		บ้านห้วยเตย	ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	น่าน	37	179	ลัวะ	น่าน
122	บ้านหนองน่าน		บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	75	462	ลัวะ	น่าน
123		บ้านน้ำแพะนอก	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	15	109	ลัวะ	น่าน
124		บ้านน้ำแพะใน	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	28	167	ลัวะ	น่าน
125		บ้านก๋อแก้วนอก	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	27	142	ลัวะ	น่าน
126		บ้านก๋อแก้วใน	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	27	142	ลัวะ	น่าน
127		บ้านห้วยวิน	บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	น่าน	25	131	ลัวะ	น่าน
128		บ้านน้ำว่า	บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	24	141	ลัวะ	น่าน
129		บ้านห้วยขวาก	บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	44	245	ลัวะ	น่าน
130		บ้านสะไลน้อย	บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	28	140	ลัวะ	น่าน
131		บ้านนาเกิ่น	บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	42	185	ลัวะ	น่าน

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศสช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
132	บ้านสะไลหลวง		บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	44	246	ลัวะ	น่าน
133		บ้านห้วยลึก	บ่อเกลือเหนือ	บ่อเกลือ	น่าน	48	256	ลัวะ	น่าน
134		บ้านห้วยหมี่	ดงพญา	บ่อเกลือ	น่าน	65	340	ลัวะ	น่าน
135		บ้านห้วยโตน	ดงพญา	บ่อเกลือ	น่าน	84	477	ลัวะ	น่าน
136		บ้านน้ำแคะ	ดงพญา	บ่อเกลือ	น่าน	53	252	ลัวะ	น่าน
137		บ้านเด่น	ดงพญา	บ่อเกลือ	น่าน	58	335	ลัวะ	น่าน
138	บ้านตาน้อย		ภูคา	ปัว	น่าน	40	196	ลัวะ	น่าน
139		บ้านน้ำดั้น	ภูคา	ปัว	น่าน	57	269	ลัวะ	น่าน
140		บ้านขุนกุน	ภูคา	ปัว	น่าน	33	198	ลัวะ	น่าน
141		บ้านน้ำว้าง	ภูคา	ปัว	น่าน	25	101	ลัวะ	น่าน
142		บ้านแจรงหลวง	ภูคา	ปัว	น่าน	36	179	ลัวะ	น่าน
143		บ้านบือหย่าลู่	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	64	280	กระเหรี่ยง	สาละวิน
144		บ้านแม่ต้อคี	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	98	375	กระเหรี่ยง	สาละวิน
145	บ้านเลอผาใต้		แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	28	134	กระเหรี่ยง	สาละวิน
146		บ้านตะโป๊ะปู้	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	62	304	กระเหรี่ยง	สาละวิน
147		บ้านตะโฆะบี	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	50	217	กระเหรี่ยง	สาละวิน
148		บ้านตะบรีโอหอย	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	37	167	กระเหรี่ยง	สาละวิน
149		บ้านพะบอเรโค๊ะ	แม่ต๋าน	ท่าสองยาง	ตาก	55	233	กระเหรี่ยง	สาละวิน
150	บ้านตะพิโจ		แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	44	204	กระเหรี่ยง	สาละวิน
151	บ้านกลูแจทะ		แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	30	167	กระเหรี่ยง	สาละวิน
152		บ้านกรูเปอคี	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	21	124	กระเหรี่ยง	สาละวิน
153		บ้านห้วยมะโหนกคี	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	39	192	กระเหรี่ยง	สาละวิน
154		บ้านที่มูโกทะ	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	41	198	กระเหรี่ยง	สาละวิน
155	บ้านผาแดง		แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	25	150	กระเหรี่ยง	สาละวิน
156		บ้านซอแซ่วาคี	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	23	244	กระเหรี่ยง	สาละวิน
157		บ้านซอแซ่ลู่	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	25	134	กระเหรี่ยง	สาละวิน
158		บ้านก่อบอทะ	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	27	157	กระเหรี่ยง	สาละวิน
159		บ้านบราเด	แม่สอง	ท่าสองยาง	ตาก	25	122	กระเหรี่ยง	สาละวิน

ที่	ชื่อหมู่บ้าน (ศูนย์ ศศช.)		ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	หลังคา	ประชากร	เผ่า	ลุ่มน้ำ
	บ้านหลัก	บ้านบริวาร							
160		บ้านตะเคีคคี	แม่อุสุ	ท่าสองยาง	ตาก	48	180	กระเหรี่ยง	สาละวิน
161		บ้านมะโอโกร	แม่อุสุ	ท่าสองยาง	ตาก	22	102	กระเหรี่ยง	สาละวิน
162		บ้านเลื่อก่อโกร	แม่อุสุ	ท่าสองยาง	ตาก	31	176	กระเหรี่ยง	สาละวิน
163		บ้านโกจิโกร	แม่อุสุ	ท่าสองยาง	ตาก	55	260	กระเหรี่ยง	สาละวิน
164	บ้านห้วยสินา		แม่ตื่น	แม่ระมาด	ตาก	59	277	กระเหรี่ยง	ปิง
165		บ้านห้วยสินาคี	แม่ตื่น	แม่ระมาด	ตาก	33	212	กระเหรี่ยง	ปิง
166		บ้านห้วยดินหม้อ	แม่ตื่น	แม่ระมาด	ตาก	60	260	กระเหรี่ยง	ปิง
167		บ้านห้วยดอกเกี้ยง	แม่ตื่น	แม่ระมาด	ตาก	57	243	กระเหรี่ยง	ปิง
168		บ้านมอป่า	แม่ตื่น	แม่ระมาด	ตาก	32	162	กระเหรี่ยง	ปิง
169	บ้านเคลอป อบอ		แม่ละมุง	อุ้มผาง	ตาก	34	162	กระเหรี่ยง	แม่กลอง
170		บ้านโชะทะ	แม่จัน	อุ้มผาง	ตาก	37	211	กระเหรี่ยง	แม่กลอง
171		บ้านแม่ละมุงคี	แม่ละมุง	อุ้มผาง	ตาก	54	249	กระเหรี่ยง	แม่กลอง
172		บ้านป่าพลู	แม่ละมุง	อุ้มผาง	ตาก	12	68	กระเหรี่ยง	แม่กลอง
173	บ้านแม่หลองใต้		สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	86	409	กระเหรี่ยง	สาละวิน
174		คอตะ	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	23	163	กระเหรี่ยง	สาละวิน
175		โอโลคิบน	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	25	165	กระเหรี่ยง	สาละวิน
176		โอโลคีส่าง	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	27	154	กระเหรี่ยง	สาละวิน
177		จือทะ	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	30	148	กระเหรี่ยง	สาละวิน
178		เมโลเด	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	23	139	กระเหรี่ยง	สาละวิน
179		ทีเลอเปอคี	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	37	191	กระเหรี่ยง	สาละวิน
180		คะเนจือคี	สบโขง	อมก๋อย	เชียงใหม่	35	118	กระเหรี่ยง	สาละวิน
รวม						7,902	39,971		

ข้อมูลพื้นฐานของ ศศช. บ้านหลัก 33 แห่ง

1. บ้านทรัพย์ตะเคียน ตำบลเวียง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านทรัพย์ตะเคียน หมู่ที่ 15 ต.เวียง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ พิกัด E534074/ N2192260 ระดับความสูงเฉลี่ย 775 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ดอยผ้าห่มปก เขตลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำกก

2. ประชากร

มีจำนวน 65 ครัวเรือน 305 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มุเซอ)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสารโทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ แต่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 26 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 20 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 6 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชไร่ ขิง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) การเพาะปลูก และมีการเลี้ยงสัตว์ เป็นแบบวิถีเดิม
- 2) มีปัญหาการตลาด และการไม่รู้ต้นทุนการผลิตของตนเอง
- 3) ขาดทักษะในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร โดยเฉพาะงานช่าง
- 4) มีปัญหาหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ
- 5) มีปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง
- 6) มีปัญหาเรื่องราคาผลผลิต
- 7) มีปัญหาด้านความรู้ด้านการตลาด การต่อรองราคา และข่าวสารข้อมูลราคาทั่วไป

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของชุมชน
- 2) ส่งเสริมความรู้เรื่องการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แผนใหม่
- 3) ส่งเสริมเรื่องการใช้ปุ๋ย และสารเคมีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย
- 4) ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพใหม่
- 5) ต้องการสร้างฝายถาวร
- 6) ต้องการทำรังวัดที่ดิน
- 7) ต้องการปลูกป่าต้นน้ำ
- 8) ต้องการเรียนรู้ด้านการตลาด การบัญชี

2. บ้านแม่แอบใน ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านแม่แอบใน หมู่ที่ 6 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พิกัด E456500/N2046300 ระดับความสูงเฉลี่ย 900 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 30 ครัวเรือน 112 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 25 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 18 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 7 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด กะหล่ำปลี บร็อกเคอรี่ พริก ถั่วลิสง ลิ้นจี่

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ลิ้นจี่ให้ผลผลิตน้อย และคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน
- 2) ขาดความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน
- 3) ขาดทักษะการทำอาชีพอื่นนอกจากการเกษตร
- 4) ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง
- 5) ปัญหาไฟป่า
- 6) ขาดความรู้เรื่องการแปรรูปสินค้า

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ต้องการให้ลิ้นจี่มีผลผลิตมากกว่าเดิมและได้ตามเกรดที่ตลาดต้องการ
- 2) ต้องการความรู้เรื่องการจัดการการท่องเที่ยว และแนะนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้าน
- 3) ต้องการฝึกทักษะทางอาชีพใหม่ๆ เพื่อใช้ประกอบอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร
- 4) ต้องการความรู้ในการทำปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภาพไล่แมลง
- 5) จัดระบบการป้องกันไฟป่า
- 6) ต้องการความรู้เรื่องการแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

3. บ้านปางผาง ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านปางผาง หมู่ที่ 14 ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน พิกัด E507544/N2023212 ระดับความสูงเฉลี่ย 650 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 76 ครัวเรือน 303 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีโทรศัพท์สาธารณะ และ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 42 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 25 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 17 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ขาดความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกวิธี โดยเฉพาะการเลี้ยงหมู
- 2) ขาดเทคนิคการทอผ้า การออกแบบลวดลายผ้า การย้อมสีผ้า และขาดช่องทางการขายงานหัตถกรรม
- 3) ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง
- 4) ชาวบ้านใช้สารเคมีไม่ถูกวิธี
- 5) มีปัญหาการตัดไม้บ้างเล็กน้อย

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) วิธีการเลี้ยงหมูที่ถูกวิธี
- 2) การออกแบบลวดลายผ้าทอ การย้อมสี ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- 3) สร้างฝาย และอ่างเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 4) ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง

4. บ้านห้วยไทร ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยไทร หมู่ที่ 11 ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด E507544/N2023212 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,270 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่สะมาดเขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 30 ครัวเรือน 175 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 56 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 46 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 10 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี
- 2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 3) มีการบุกรุกพื้นที่ป่าในบางพื้นที่
- 4) ขาดตลาด และช่องทางการขายงานหัตถกรรม
- 5) ขาดความรู้เรื่องการออกแบบลวดลายงานผ้าทอ
- 6) ในหมู่บ้านไม่มีหอกระจายข่าว
- 7) ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อเป็นรายได้เสริม

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เทคนิคการปลูกข้าว การใส่ปุ๋ย และพันธุ์ข้าวใหม่ที่เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่และให้ผลผลิตสูง
- 2) หาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น สร้างถังเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 3) มีการกำหนดแนวเขตป่าไม้และพื้นที่ทำกินของชาวบ้านอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกป่า
- 4) ต้องการความรู้เรื่องการออกแบบลวดลายผ้าทอให้ตรงกับความต้องการของตลาด และขยายช่องทางการขายสินค้าหัตถกรรม
- 5) ฝึกอบรมวิชาชีพด้านต่างๆ เพื่อใช้ประกอบอาชีพเสริม
- 6) ต้องการสร้างหอกระจายข่าว เพื่อให้ชุมชนได้ทราบข่าวสารต่างๆ

5. บ้านขุนแม่แลบ ตำบลแม่ลาห้อย อำเภอแม่ลาห้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านขุนแม่แลบ หมู่ที่ 6 ต.แม่ลาห้อย อ.แม่ลาห้อย จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด E377903/N2032010 ระดับความสูงเฉลี่ย 522 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแม่สะเรียงฝั่งซ้าย เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 24 ครัวเรือน 113 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ แต่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 18.5 กิโลเมตร

ลาดยาง/คอนกรีต 14 กิโลเมตร

ถนนลูกรัง/ดิน 4.5 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วเหลือง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ผลผลิตพืชไร่และพืชผักต่ำ เพราะพันธุ์พืชเป็นพันธุ์พื้นเมือง
- 2) มีปัญหาด้านพันธุ์สัตว์
- 3) ไม่มีกล้าพันธุ์พืชเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ไม้ผล กาแฟ
- 4) ขาดความรู้และทักษะของงานนอกภาคการเกษตร โดยเฉพาะงานช่าง
- 5) วางงานในฤดูแล้ง
- 6) มีการตัดไม้ทำลายป่าอยู่บ้าง
- 7) ทางคมนาคมเข้าออกหมู่บ้านลำบาก ฤดูฝนไม่สามารถใช้การได้เลย
- 8) ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 9) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในหมู่บ้าน วัยรุ่นไปทำงานในเมือง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้เรื่องการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์วิธีใหม่
- 2) พันธุ์พืชใหม่ ที่ให้ผลผลิตสูงกว่าเดิม
- 3) ความรู้เรื่องการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร เช่น งานช่าง
- 4) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงหมู่บ้าน
- 5) สร้างฝายถาวรเพื่อเก็บกักน้ำใช้ในการเกษตร

6. บ้านกิวสะโต ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านกิวสะโต หมู่ที่ 19 ต.ป่าตึง อ.แม่จัน จ.เชียงราย พิกัด E565688/N2222738 ระดับความสูงเฉลี่ย 863 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำโขง

2. ประชากร

มีจำนวน 62 ครัวเรือน 464 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า (อีเก้อ)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีโทรศัพท์ขั้นพื้นฐาน มีสัญญาณโทรศัพท์

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 30 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 30 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างทั่วไป

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เซอร์เบียร์ กาแฟ

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านปลูกพืชในรูปแบบเดิม
- 2) ไม่มีความรู้เรื่องการแปรรูปสินค้า
- 3) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- 4) ปัญหาการขาดขาดเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และเทคนิคการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่ และพันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง
- 2) ความรู้เรื่องการแปรรูปสินค้า
- 3) ความรู้ด้านการตลาด การต่อรองราคา
- 4) ฝ่ายเก็บกักน้ำ อ่างเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง

7. บ้านผาแดงบน ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านผาแดงบน หมู่ที่ 11 ต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จ.พะเยา พิกัด E654800/N2153000 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,086 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดอยผาหม่น เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำโขง

2. ประชากร

มีจำนวน 21 ครัวเรือน 148 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน (เย้า)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 35 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 30 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 5 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคไม่เพียงพอ และไม่สะอาด
- 2) บัญชีครัวเรือนแพง
- 3) ขาดความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 4) ขาดทักษะความรู้ในการทำอาชีพเสริม อาชีพนอกการเกษตร
- 5) ขาดแหล่งอาหารที่หลากหลาย

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) หาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค และเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 2) ความรู้เรื่องการทำบัญชีภาพ
- 3) ฝึกทักษะความรู้ด้านการประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อทำเป็นอาชีพเสริม
- 4) เลี้ยงสัตว์ เช่น กบ ปลา ไก่ ฯลฯ ไว้เป็นแหล่งอาหาร และต้องการความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่

8. บ้านหนองน่าน ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านหนองน่าน หมู่ที่ 12 ต.บ่อเกลือใต้ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน พิกัด E728265/N2122284 ระดับความสูงเฉลี่ย 984 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำน่าน

2. ประชากร

มีจำนวน 75 ครัวเรือน 462 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีโทรศัพท์สาธารณะ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 22 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 16 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 6 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) เมล็ดพันธุ์ฝักไม่มีคุณภาพ ให้ผลผลิตน้อย
- 2) ดินเสื่อมสภาพ ขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) ขาดแหล่งอาหารที่หลากหลาย โดยเฉพาะเนื้อสัตว์
- 4) ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เมล็ดพันธุ์ฝักที่มีคุณภาพ ให้ผลผลิตสูง ดูแลง่าย
- 2) เทคนิควิธีการบำรุงดินให้มีคุณภาพมากขึ้น
- 3) เลี้ยงปลาเพื่อการบริโภค และขายเป็นรายได้เสริม
- 4) ผูกอบรมความรู้เรื่องการประกอบอาชีพอื่นๆ โดยเฉพาะความรู้ด้านงานช่างต่างๆ เพื่อให้ประกอบอาชีพเสริม

9. บ้านห้วยอีโก๋ – ผาลาย ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยอีโก๋ – ผาลาย หมู่ที่ 16 ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ พิกัด E508227/N2140639 ระดับความสูงเฉลี่ย 606 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเชียงดาว อุทยานแห่งชาติศรีลานนา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 115 ครัวเรือน 1,125 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอ อาข่า กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 26 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 20 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 6 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด ถั่ว มะม่วง ลำไย

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านยังปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์วิธีดั้งเดิม
- 2) พันธุ์พืชให้ผลผลิตน้อย
- 3) ว่างานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพอื่นๆ นอกภาคการเกษตร
- 4) น้ำเพื่อการบริโภคสกปรก
- 5) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 6) ขาดช่องทางการขายงานหัตถกรรมในชุมชน
- 7) ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาพืชผลทางการเกษตร

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เทคนิคการปลูกพืชสมัยใหม่ การใช้ปุ๋ยและสารเคมีที่ถูกต้อง
- 2) เมล็ดพันธุ์ที่ดี เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ให้มากขึ้น
- 3) ความรู้ด้านช่างต่างๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างตัดผม
- 4) เครื่องกรองน้ำสำหรับน้ำเพื่อการบริโภค และปรับปรุงระบบประปาภูเขาเดิมให้มีสภาพดีขึ้น
- 5) ขยายช่องทางการขายสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่น เพื่อเป็นรายได้เสริม
- 6) ข่าวดารเรื่องราวการพืชผลทางการเกษตร เพื่อให้ต่อรองกับพ่อค้าที่เข้ามาซื้อ

10. บ้านผาแดง ตำบลกีดช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านผาแดง หมู่ที่ 1 ต.กีดช้าง อ.มะนัง จ.เชียงใหม่ พิกัด E484373/N2127663 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,079 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 27 ครัวเรือน 127 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ แต่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 22 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 16 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 6 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด ผักกาดขาว ถั่วลิสง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมีมากขึ้น
- 2) ผลผลิตตกต่ำ พันธุ์พืชเป็นพันธุ์พื้นเมืองให้ผลผลิตต่ำ
- 3) น้ำเพื่อการบริโภคไม่เพียงพอ และไม่สะอาด
- 4) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 5) ขาดช่องทางการขายงานหัตถกรรมผ้าทอ

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ต้องการความรู้เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธี
- 2) พันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง และเทคโนโลยีการปลูกพืชสมัยใหม่
- 3) ต้องการหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น และต้องการเครื่องกรองน้ำสะอาด
- 4) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอตลอดทั้งปี
- 5) ต้องการขายสินค้าหัตถกรรมให้กับนักท่องเที่ยว

11. บ้านสมอจาล่าง ตำบลแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านสมอจาล่าง หมู่ที่ 4 ต. แม่ศึก อ. แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ พิกัด E415122/N2061388 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,015 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่แจ่ม เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 20 ครัวเรือน 125 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน /ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 70 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 24 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 46 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ผลผลิตข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี พันธุ์ข้าวเป็นพันธุ์พื้นเมืองให้ผลผลิตต่ำ
- 2) ขาดความรู้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นๆ หลังฤดูการเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มรายได้
- 3) แหล่งน้ำทางการเกษตรมีตำแหน่งต่ำกว่าพื้นที่ทำการเกษตร จึงมีปัญหาเรื่องระบบชลประทานพื้นที่สูง
- 4) ชาวบ้านยังปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบเดิม
- 5) ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และขาดความรู้เรื่องราคาผลผลิต
- 6) ปัญหาการว่างงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 7) ปัญหาเรื่องการใช้สารเคมีไม่ถูกวิธี

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) พันธุ์ข้าวใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง
- 2) พืชเศรษฐกิจอื่นๆ ที่ปลูกหลังฤดูการเก็บเกี่ยว เช่น ถั่วเหลือง มันฝรั่ง
- 3) ระบบสูบน้ำขึ้นไปยังพื้นที่เกษตรที่สูงกว่าแหล่งน้ำ และสร้างถังเก็บกักน้ำไว้ใช้
- 4) ต้องการเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
- 5) ความรู้เรื่องการตลาด การกำหนดราคาผลผลิต
- 6) ฝึกอบรมอื่นๆ เพื่อใช้ประกอบอาชีพเสริม เช่น ช่างต่างๆ หรืองานหัตถกรรม
- 7) ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีให้ถูกวิธี รวมทั้งความรู้เรื่องการทำสารชีวภาพไล่แมลง ปุ๋ยชีวภาพ

12. บ้านป่าหมาก ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านป่าหมาก หมู่ที่ 4 ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด E394036/N2003549 ระดับความสูงเฉลี่ย 712 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ยวมฝั่งซ้าย เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 38 ครัวเรือน 153 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ แต่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 17 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 17 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วเหลือง กะหล่ำปลี

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แบบเดิม
- 2) ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพอื่นๆ
- 3) ปริมาณน้ำเพื่อการบริโภคไม่เพียงพอ ถึงเก็บน้ำมีขนาดเล็ก ท่อส่งน้ำขนาดเล็ก และไม่มีเครื่องกรองน้ำ
- 4) พันธุ์พืชที่ปลูกอยู่ไม่ดี ให้ผลผลิตน้อย
- 5) มีปัญหาเรื่องชาวบ้านใช้สารเคมีกันมากขึ้น

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกพืชสมัยใหม่
- 2) ฝึกทักษะความรู้เชิงช่าง เพื่อใช้ประกอบอาชีพเสริม
- 3) ปรับเปลี่ยนถึงเก็บน้ำ ท่อส่งน้ำใหม่ให้เหมาะสม และจัดหาเครื่องกรองน้ำสะอาด
- 4) ปรับปรุงพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูง
- 5) ความรู้และเทคนิคการใช้ยาฆ่าแมลง

13. บ้านแม่เหลอ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านแม่เหลอ หมู่ที่ 2 ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด E365205/N2036144 ระดับความสูงเฉลี่ย 346 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 38 ครัวเรือน 169 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 72 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 20 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 52 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วเหลือง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ โดยเฉพาะข้าว
- 2) มีโรคระบาดและมีศัตรูพืชมาก โดยเฉพาะข้าว
- 3) น้ำเพื่อการบริโภคไม่สะอาด ขุ่นมีตะกอน
- 4) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 5) มีการตัดไม้ในบริเวณไร่หมุนเวียน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) พันธุ์ข้าวใหม่ที่ให้ผลผลิตสูงกว่าเดิม
- 2) เทคนิคการกำจัดโรคและแมลงของพืช
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และการสร้างฝายเก็บกักน้ำ
- 4) ต้องการเครื่องร่อนน้ำเพื่อการบริโภค
- 5) ต้องการอนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

14. บ้านห้วยฮ่อมใน ตำบลทาแม่ลอบ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยฮ่อมใน หมู่ที่ 5 ต.ทาแม่ลอบ อ.แม่ทา จ.ลำพูน พิกัด E499918/N2012674 ระดับความสูงเฉลี่ย 792 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 118 ครัวเรือน 474 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 53 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 51 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 2 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปัญหาต้นทุนทางการเกษตรแพง บัญราคาแพง
- 2) ขาดรายได้เสริม มีงานทอผ้าแต่ตลาดไม่ตรงกับความต้องการของตลาด และขาดการแปรรูปงานหัตถกรรม
- 3) ขาดความรู้เรื่องการประกอบอาชีพอื่นๆ นอกภาคการเกษตร
- 4) น้ำเพื่อการบริโภคสกปรก
- 5) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 6) ขาดความรู้เรื่องการตลาด ถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดต้นทุนทางการผลิตลง
- 2) ฝึกอบรมทักษะฝีมือการประกอบอาชีพอื่นๆ นอกภาคการเกษตร เช่น งานช่างต่างๆ ทำอาหาร งานหัตถกรรม
- 3) ออกแบบตลาดผ้าทอให้ตรงกับความต้องการของตลาด และมีการแปรรูปสินค้าให้เกิดคุณประโยชน์ที่หลากหลาย
- 4) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 5) ถังเก็บกักน้ำเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง
- 6) ความรู้เรื่องการตลาด ข่าวสารข้อมูลราคาพืชผล

15. บ้านปางม่วง ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านปางม่วง หมู่ที่ 10 ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง พิกัด E547435/N2094067 ระดับความสูงเฉลี่ย 953 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำวัง

2. ประชากร

มีจำนวน 60 ครัวเรือน 209 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มุเซอ)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน /ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 36 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 30 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 6 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด กาแฟ

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ขาดเทคนิคในการดูแลรักษากาแฟ
- 2) ขาดเทคนิคในการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร เช่น กาแฟ ไม้ผล
- 3) วางงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 4) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก และไม่เพียงพอ
- 5) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 6) ปัญหาไฟป่าในฤดูแล้ง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เทคนิคการดูแลรักษาต้นกาแฟ และการเพิ่มมูลค่าสินค้า
- 2) พืชเศรษฐกิจอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น มัคคาเดี้ยเมีย
- 3) ต้องการความรู้และฝึกทักษะในการทำงานนอกภาคการเกษตร เช่น งานช่างต่างๆ
- 4) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคเพิ่ม และระบบการกรองน้ำสะอาด
- 5) ต้องการสร้างฝายเพื่อเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง

16. บ้านตาน้อย ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านตาน้อย หมู่ที่ 5 ต.ภูคา อ.ปัว จ.น่าน พิกัด E720138/N2128744 ระดับความสูงเฉลี่ย 864 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำน่าน

2. ประชากร

มีจำนวน 40 ครัวเรือน 196 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าสายส่ง บางบ้านใช้พลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 37 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 27 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 10 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว พืชผัก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการบริโภค
- 2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 3) ขาดความรู้และเทคนิคเรื่องการเลี้ยงสัตว์
- 4) ถูกตราค่าผลผลิตจากพ่อค้าคนกลาง
- 5) มีการตัดไม้ทำลายป่า
- 6) มีการพังทลายของหน้าดินสูง
- 7) เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 6) หาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค ระบบประปาเพื่อส่งน้ำเข้าหมู่บ้าน
- 7) ต้องการฝาย และอ่างเก็บน้ำเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้ง
- 8) เทคนิคความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์
- 9) ความรู้ด้านการตลาด การต่อรองราคา
- 10) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกมากขึ้น

17. บ้านสะนามเหนือ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านสะนามเหนือ หมู่ที่ 2 ต.ผาช้างน้อย อ.ปง จ.พะเยา พิกัด E661057/N2128617 ระดับความสูงเฉลี่ย 873 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาช้าง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำยม

2. ประชากร

มีจำนวน 24 ครัวเรือน 129 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน (เย้า)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ แต่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 60 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 44 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 16 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) สภาพดินเสื่อมคุณภาพ
- 2) น้ำเพื่อการบริโภคไม่สะอาด เพราะขาดระบบการกรองน้ำ
- 3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ต้องการความรู้และเทคนิคในการบำรุงดินเพื่อให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น
- 2) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 3) หาแหล่งน้ำ และสร้างถังเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง

18. บ้านห้วยน้ำกิน ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยน้ำกิน หมู่ที่ 19 ต.ลาวี อ.แม่สรวย จ.เชียงราย พิกัด E554815/N2196194 ระดับความสูงเฉลี่ย 712 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยเวียงผา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำกก

2. ประชากร

มีจำนวน 43 ครัวเรือน 249 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า (อีก้อ)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 34 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 29 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 5 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วเหลือง กาแฟ ส้ม ลิ้นจี่

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปัญหาต้นทุนทางการเกษตรสูง เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลงแพง
- 2) ขาดความรู้และเทคนิคการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง
- 3) น้ำไม่เพียงพอต่อการบริโภค
- 4) ขาดแคลนน้ำในการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 5) ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาผลผลิต

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตให้ต่ำลง
- 2) เรียนรู้เรื่องเทคนิคการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง
- 3) สร้างถังเก็บกักน้ำไว้ใช้ในการบริโภค และหาแหล่งน้ำใหม่ที่เพียงพอต่อความต้องการตลอดทั้งปี
- 4) เทคนิคความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์
- 5) ความรู้ด้านการตลาด การขายผลผลิต ข้อมูลข่าวสารเรื่องราคาราผลผลิต

19. บ้านแม่ปูนน้อยกะเหรี่ยง ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านแม่ปูนน้อยกะเหรี่ยง หมู่ที่ 11 ต.เวียง อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย พิกัด E544300/N2151400 ระดับความสูงเฉลี่ย 659 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติขุนแจ เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำกก

2. ประชากร

มีจำนวน 32 ครัวเรือน 140 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 24 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 7 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 17 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด ถั่วแดง ไม้ผล

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ตามวิถีดั้งเดิม
- 2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 3) ขาดความรู้เรื่องการประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่น
- 4) ขาดความรู้เรื่องการตลาด การต่อรองราคา และมักจะถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ
- 5) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงหมู่บ้านลำบาก จะสัญจรได้ดีเฉพาะฤดูแล้ง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) วิธีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้อง
- 2) ต้องการฝายเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 3) ฝึกทักษะความรู้เรื่องอาชีพอื่นๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเสริม
- 4) ต้องการความรู้เรื่องการตลาด การขายสินค้า การรับข่าวสารเรื่องราคาผลผลิต
- 5) พัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการใช้งาน

20. บ้านป่าซ้อแสนพงษ์ ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านป่าซ้อแสนพงษ์ หมู่ที่ 9 ต.ศรีถ้อย อ.แม่สรวย จ.เชียงราย พิกัด E532345/N2175227 ระดับความสูงเฉลี่ย 935 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาวฝั่งซ้าย เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำกก

2. ประชากร

มีจำนวน 66 ครัวเรือน 309 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่(มูเซอ) อาข่า(อีก้อ) ลีซู(ลีซอ)

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 40 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 19 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 21 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ งามา ขิง กาแฟ

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) มีปัญหาเรื่องสารเคมีตกค้าง ชาวบ้านใช้สารเคมีมาก
- 2) ขาดความรู้และทักษะเชิงช่าง เช่น ช่างไม้ ช่างปูน ช่างยนต์
- 3) พันธุ์พืชที่ปลูกอยู่ให้ผลผลิตต่ำ
- 4) ปัญหาเรื่องน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภค
- 5) มีปัญหาเรื่องการพังทลายของหน้าดินสูง
- 6) บางครัวเรือนขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะไฟฟ้า

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ต้องการปลูกพืชปลอดสารเคมี
- 2) ต้องการความรู้เรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง
- 3) ต้องการฝึกทักษะเชิงช่าง เพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริม
- 4) ต้องการพันธุ์พืชใหม่ๆ ที่ให้ผลผลิตสูง ดูแลง่ายไม่เป็นโรค
- 5) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 6) หาวีป้องกันดินพังทลาย
- 7) จัดหาแผงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มเติม เพื่อให้แก่บ้านที่ยังไม่มีใช้

21. บ้านโป่งขาว ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านโป่งขาว หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พิกัด 26900/N2115500 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,098 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่แจ่ม เขตลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 26 ครัวเรือน 130 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 120 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 30 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 40 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วลิสง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี
- 2) ชาวบ้านเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบเดิม
- 3) อาหารสัตว์ขาดแคลนในฤดูแล้ง
- 4) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 5) ขาดความรู้ด้านการตลาดทำให้ขายผลผลิตได้ต่ำ และถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- 6) ปัญหาการว่างงานในช่วงหลังการเก็บเกี่ยว

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เทคนิคและความรู้เรื่องการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 2) พันธุ์ข้าวใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง
- 3) ต้องการแหล่งอาหารสัตว์
- 4) ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 5) ความรู้เรื่องการทำการตลาด
- 6) ฝึกทักษะความรู้งานช่าง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเสริม

22. บ้านขุนขานน้อย ตำบลยังเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านขุนขานน้อย หมู่ที่ 5 ต.ยังเมิน อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ พิกัด E442500/N2102700 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,106 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าปางขุม เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 18 ครัวเรือน 91 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก และมีการขุดบ่อน้ำ
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์ส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 67 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 45 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 22 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ถั่วลิสง

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปริมาณข้าวไม่พอต่อการบริโภคตลอดปี
- 2) ชาวบ้านยังปลูกพืชด้วยวิธีแบบเก่า
- 3) ปัญหาด้านความสกปรกของน้ำเพื่อการบริโภค
- 4) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 5) มีปัญหาไฟป่า
- 6) ถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ต้องการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ เช่น กะหล่ำ ข้าวโพด
- 2) ต้องการพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง
- 3) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 4) ป้องกันทำแนวกันไฟป่า เพื่อไม่ให้ลุกลามเป็นวงกว้าง
- 5) ต้องการสร้างฝาย และอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง
- 6) ต้องการความรู้ด้านการตลาด เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง

23. บ้านแม่หลองใต้ ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

n/a

2. ประชากร

n/a

3. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

3.1 ปัญหา

n/a

3.2 ความต้องการของชุมชน

n/a

24. บ้านแม่กองแป ตำบลแม่นาจาง อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านแม่กองแป หมู่ที่ 2 ต.แม่นาจาง อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน พิกัด E405110/N2049624 ระดับความสูงเฉลี่ย 899 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนขุนแม่ยมฝั่งขวา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 45 ครัวเรือน 213 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีโทรศัพท์ขั้นพื้นฐาน

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 45 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต - กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 45 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว พืชไร่

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ตามวิถีเดิม
- 2) เมล็ดพันธุ์พืชไร่พันธุ์พื้นเมือง มีผลผลิตต่ำ
- 3) คุณภาพน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก ขุ่นมีตะกอน
- 4) ปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง
- 5) ถูกกดราคาสินค้าเกษตรจากพ่อค้าคนกลาง

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้ด้านการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 2) ต้องการพันธุ์พืชไร่ใหม่ที่มีผลผลิตสูง
- 3) ต้องการปลูกไม้เศรษฐกิจอื่นๆ เช่น กาแฟ ไม้ผล
- 4) ต้องการเครื่องกรองน้ำ
- 5) ต้องการความรู้เรื่องการตลาด ข้อมูลข่าวสารราคาผลผลิตทางการเกษตร

25. บ้านแม่จางข้าว ตำบลป่าจั่ว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านแม่จางข้าว หมู่ที่ 10 ต.ป่าจั่ว อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย พิกัด E544556/N2126511 ระดับความสูงเฉลี่ย 795 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติขุนแจ เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำกก

2. ประชากร

มีจำนวน 35 ครัวเรือน 192 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 50 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ต้นทุนในการเกษตรสูงขึ้น เช่น ค่าปุ๋ยสูงขึ้น
- 2) ไม่รู้เทคนิควิธีการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 3) ปัญหาการว่างงานหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 4) น้ำเพื่อการบริโภคไม่เพียงพอ และสกปรก
- 5) ขาดความรู้เรื่องการออกแบบลายผ้า วิธีการย้อมสี และการหาช่องทางการตลาดขายสินค้า หัตถกรรม

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ
- 2) ความรู้เรื่องวิธีการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 3) ฝึกทักษะความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อทำเป็นอาชีพเสริม
- 4) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคเพิ่มเติม และเครื่องกรองน้ำ
- 5) ความรู้และเทคนิคเรื่องการออกแบบลวดลายผ้า วิธีการย้อมสี
- 6) หาช่องทางการขายงานหัตถกรรมให้หลากหลายมากขึ้น

26. บ้านสะจุก ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านสะจุก หมู่ที่ 7 ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน พิกัด E729000/N2144500 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,025 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำน่าน

2. ประชากร

มีจำนวน 99 ครัวเรือน 470 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา น้ำฝน
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ มีโทรศัพท์สาธารณะ มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 57 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 57 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชไร่

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ปัญหาเรื่องโรคและแมลงข้าว
- 3) การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์รูปแบบเดิม
- 4) พื้นที่ทำกินมีจำนวนน้อย
- 5) ขาดท่อน้ำที่ต่อเข้าที่ดินทำกิน
- 6) ขาดความรู้เรื่องการใช้สารเคมี

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) พัฒนาคุณภาพดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น
- 2) เทคนิควิธีการกำจัดแมลงและศัตรูพืช โดยเฉพาะข้าว
- 3) ผลิตสารชีวภาพไล่แมลง ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตร
- 4) ต้องการความรู้และเทคโนโลยีในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่
- 5) ต้องการขยายพื้นที่ทำกินให้มากขึ้น
- 6) ต้องการท่อน้ำเพื่อต่อเข้าที่ดินทำกิน
- 7) ความรู้ในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง

27. บ้านสะโหลวง ตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านสะโหลวง หมู่ที่ 2 ต.บ่อเกลือเหนือ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน พิกัด E728900/N2139700 ระดับความสูงเฉลี่ย 1,102 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติขุนน่าน เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำน่าน

2. ประชากร

มีจำนวน 44 ครัวเรือน 246 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าระบบสายส่ง
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์สาธารณะส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 27 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 23 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 4 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพด ผักกาดขาว ลิ้นจี่

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ชาวบ้านเพาะปลูกข้าวตามวิธีดั้งเดิม ใช้พันธุ์ข้าวพื้นเมือง ให้ผลผลิตน้อย และไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี
- 2) ขาดแหล่งอาหารที่หลากหลาย โดยเฉพาะเนื้อสัตว์
- 3) น้ำเพื่อการบริโภคไม่เพียงพอและไม่สะอาด
- 4) ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาระผลผลิต ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) เทคนิคการปลูกข้าวสมัยใหม่ พันธุ์ข้าวใหม่ ที่ให้ผลผลิตที่มากกว่าเดิม
- 2) เลี้ยงปลา กบ เพื่อเป็นแหล่งเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภค
- 3) สร้างถังเก็บกักน้ำและเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 4) ความรู้เรื่องการตลาด การขายผลผลิต และการต่อรองราคา

28. บ้านเลอผาใต้ ตำบลแม่ต๋าน อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านเลอผาใต้ หมู่ที่ 3 ต. แม่ต๋าน อ. ท่าสองยาง จ.ตาก พิกัด E423051/N2107743 ระดับความสูงเฉลี่ย 730 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติท่าสองยาง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 28 ครัวเรือน 134 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 16 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 4 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 12 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) มีปัญหาเรื่องศัตรูพืช โดยเฉพาะข้าว
- 2) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี
- 3) ขาดสัตว์เลี้ยงเพื่อการบริโภค
- 4) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 5) ขาดการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัยของประชากร ไม่มีสาธารณสุขชุมชน
- 6) มีการตัดไม้เพื่อทำไร่มุญเวียน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้ด้านการกำจัดศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง
- 2) ต้องการพันธุ์ข้าวชนิดใหม่ ที่ให้ผลผลิตสูง
- 3) ต้องการเลี้ยงปลาบริโภคในครัวเรือน
- 4) ต้องการสร้างฝาย และอ่างเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร
- 5) ต้องการการปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานของชุมชน

29.บ้านตะพิโจ ตำบลแม่ต๋าน อำเภอกำสองยาง จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านตะพิโจ หมู่ที่ 3 ต. แม่ต๋าน อ. กำสองยาง จ.ตาก พิกัด E424549/N1912956 ระดับความสูงเฉลี่ย 641 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติกำสองยาง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 44 ครัวเรือน 204 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์ส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 13 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 8 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 5 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ไม่มีอาชีพเสริม หรืออาชีพหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 2) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก ขุนมีตะกอน
- 3) พันธุ์พืชที่ปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมือง
- 4) ปัญหาเรื่องโรคพืช ศัตรูพืช ไม่มีความรู้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลง
- 5) ปัญหาข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี
- 6) มีการตัดไม้ทำลายป่าในบางพื้นที่
- 7) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงหมู่บ้านลำบาก ฤดูฝนถนนจะเป็นโคลน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น งานช่าง การเข้าไปรับจ้างในเมือง หัตถกรรม
- 2) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 3) ความรู้และเทคนิคการปลูกพืชสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และพันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง โดยเฉพาะข้าวที่ใช้บริโภคในชุมชน
- 4) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการสัญจร และปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ

30. บ้านกู่แจ๊ะ ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านกู่แจ๊ะ หมู่ที่ 1 ต. แม่สอง อ. ท่าสองยาง จ.ตาก พิกัด E507202/N2023524 ระดับความสูงเฉลี่ย 167 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติท่าสองยาง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 30 ครัวเรือน 167 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ใช้โทรศัพท์ส่งสัญญาณผ่านจานดาวเทียม

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

ระยะทาง 32 กิโลเมตร ลาดยาง/คอนกรีต 25 กิโลเมตร
ถนนลูกรัง/ดิน 7 กิโลเมตร

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม
อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร หาของป่าขาย

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก ผักสวนครัว

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ว่างงาน ไม่มีอาชีพเสริม หรืออาชีพหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 2) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก ขุ่นมีตะกอน
- 3) พันธุ์ข้าวที่ปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมือง ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี
- 4) ปัญหาเรื่องโรคพืช ศัตรูพืช ไม่มีความรู้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลง
- 5) มีการตัดไม้ทำลายป่าในบางพื้นที่
- 6) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงหมู่บ้านลำบาก ฤดูฝนถนนจะเป็นโคลน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น งานช่าง การเข้าไปรับจ้างในเมือง หัตถกรรม
- 2) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 3) ความรู้และเทคนิคการปลูกพืชสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่
- 4) พันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง โดยเฉพาะข้าวที่ใช้บริโภคในชุมชน
- 5) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการสัญจร และปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ

31. บ้านผาแดง ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านผาแดง หมู่ที่ 15 ต. แม่สอง อ. ท่าสองยาง จ.ตาก พิกัด E463882/N2225257 ระดับความสูงเฉลี่ย 590 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติท่าสองยาง เขตลุ่มน้ำหลัก คือลุ่มน้ำสาละวิน

2. ประชากร

มีจำนวน 25 ครัวเรือน 150 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

(ไม่มีข้อมูล)

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) ไม่มีอาชีพเสริม หรืออาชีพหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 2) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก ขุ่นมีตะกอน
- 3) พันธุ์พืชที่ปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมือง
- 4) ปัญหาเรื่องโรคพืช ศัตรูพืช ไม่มีความรู้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลง
- 5) ปัญหาข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี
- 6) มีการตัดไม้ทำลายป่าในบางพื้นที่
- 7) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงหมู่บ้านลำบาก ฤดูฝนถนนจะเป็นโคลน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น งานช่าง การเข้าไปรับจ้างในเมือง หัตถกรรม
- 2) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 3) ความรู้และเทคนิคการปลูกพืชสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และพันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง โดยเฉพาะข้าวที่ใช้บริโภคในชุมชน
- 4) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการสัญจร และปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ

32. บ้านเคลอปอบอ ตำบลแม่ละมั่ง อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านเคลอปอบอ หมู่ที่ 4 ต.แม่ละมั่ง อ.อุ้มผาง จ.ตาก พิกัด E555158/N2190512 ระดับความสูงเฉลี่ย 825 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่บ้านอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่กลองและป่าสงวนแห่งชาติอุ้มผาง เขตลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำแม่กลอง

2. ประชากร

มีจำนวน 34 ครัวเรือน 162 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 5) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 6) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 7) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 8) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ และไม่มีสัญญาณมือถือ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

(ไม่มีข้อมูล)

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร หาของป่าขาย

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 8) ข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
- 9) มีปัญหาเรื่องศัตรูพืช โดยเฉพาะข้าว
- 10) ขาดแหล่งอาหารที่หลากหลาย โดยเฉพาะเนื้อสัตว์
- 11) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 12) มีการตัดไม้เพื่อทำไร่หมุนเวียน
- 13) ขาดการดูแลเอาใจใส่ด้านสุขภาพอนามัยของประชากร ไม่มีสาธารณสุขชุมชน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 5) ความรู้ด้านการกำจัดศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง
- 6) ต้องการพันธุ์ข้าวชนิดใหม่ ที่ให้ผลผลิตสูง
- 7) ต้องการเลี้ยงปลาในบ่อบริโภคในครัวเรือน
- 8) ต้องการสร้างฝาย และอ่างเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร
- 9) ต้องการการปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานของชุมชน

33. บ้านห้วยสีนา ตำบลแม่ตื่น อำเภอรามาวะ จังหวัดตาก

1. สถานที่ตั้ง และลักษณะภูมิประเทศ

บ้านห้วยสีนา หมู่ที่ 15 ต. แม่สอง อ. ท่าสองยาง จ.ตาก ลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำปิง

2. ประชากร

มีจำนวน 59 ครัวเรือน 277 คน ประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

3. สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

- 1) ไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์
- 2) แหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและอุปโภค ระบบประปาภูเขา
- 3) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ น้ำฝน / ลำห้วย / น้ำตก
- 4) การติดต่อสื่อสาร/โทรศัพท์สาธารณะ ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

4. การคมนาคม ระยะทางจากบ้านถึงอำเภอ

(ไม่มีข้อมูล)

5. อาชีพหลัก – อาชีพรอง

อาชีพหลัก เกษตรกรรม

อาชีพรอง รับจ้างนอกภาคการเกษตร

6. พืชหลักที่ปลูก

ข้าว พริก

7. ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา

7.1 ปัญหา

- 1) พันธุ์ข้าวที่ปลูกเป็นพันธุ์พื้นเมือง ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี
- 2) ไม่มีอาชีพเสริม หรืออาชีพหลังฤดูการเก็บเกี่ยว
- 3) ปัญหาน้ำเพื่อการบริโภคสกปรก ชุ่มมีตะกอน
- 4) ปัญหาเรื่องโรคพืช ศัตรูพืช ไม่มีความรู้ในการป้องกันและกำจัดโรคแมลง
- 5) ปัญหาข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี
- 6) มีการตัดไม้ทำลายป่าในบางพื้นที่
- 7) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงหมู่บ้านลำบาก ฤดูฝนถนนจะเป็นโคลน

7.2 ความต้องการของชุมชน

- 1) ความรู้และเทคนิคการปลูกพืชสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และพันธุ์พืชใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง โดยเฉพาะข้าวที่ใช้บริโภคในชุมชน
- 2) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น งานช่าง การเข้าไปรับจ้างในเมือง หัตถกรรม
- 3) ต้องการเครื่องกรองน้ำเพื่อการบริโภค
- 4) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้สะดวกต่อการสัญจร และปรับปรุงปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะ